125 GODINA TRADICIJE

ČITAJ NOVI LIST 0-24
SKENIRAJ ZA VIŠE VIJESTI BEZ PRESTANKA!

NEDJELJNI
NOVI LIST
www.novilist.hr

NEDJELJA / RIJEKA / 16. STUDENOGA 2025. / BROJ 25.822 / GODINA LXXIX
CIJENA 1,79 EURA

VRIJEME
DHMZ www.meteo.hr

DANAS
max. 15
min. 13

SUTRA
max. 16
min. 13

Ipak zeleno svjetlo za zabavne sadržaje na Adamiću

Advent na Gatu spašen novom koncesijom

Ne radi se o produženju postojeće koncesije jer za to nema zakonskih uvjeta već o novoj koncesiji koja bi se dodijelila novome trgovačkom društvu, kažu u Lučkoj upravi

Str. » 3.

MARKO GRACIN

Mauro Staraj obnovio kuću iz 17. stoljeća

Obiteljsku starinu pretvorio sam u čudo od doma

Str. » 10. i 11.

Alarm za muškarce

Rak prostate ubija koliko i rak dojke

Godišnje odnese 800 života

Str. » 8. i 9.

ISTOCK

Naš Siniša Pavić u glumačkim vodama

Kako sam postao seljak Mate

Str. » 16 i 17.

MAJA BOTA STRBE

Akcijski plan

410 MILIJUNA EURA U ZAŠTITU OD KATASTROFA

LUKA JELIČIĆ

ZAGREB ›› Hrvatska kroz novi Akcijski plan do 2027. planira uložiti 409,5 milijuna eura u jačanje sustava zaštite od katastrofa. Najveći projekt je zaštita Karlovca od poplava, vrijedan 258 milijuna eura, koja uključuje izgradnju i rekonstrukciju gotovo 64 km nasipa.

Jedan od ključnih zahvata je i potpuna obnova DHMZ-a, vrijedna 90 milijuna eura, uz izgradnju nove zgrade i nabavu superračunala koje će omogućiti preciznije prognoze i ranija upozorenja na opasne pojave.

Plan predviđa i jačanje zračnih kapaciteta: nabavu tri višenamjenska helikoptera za civilnu zaštitu (52,6 mil. €) te dva kanadera DHC-515, čiju kupnju od 89,4 mil. € u potpunosti financira EU. Do 2028. modernizira se sustav za uzbunjivanje (MSU), vrijedan 9,4 milijuna eura, koji uključuje nove centralne uređaje, popravke stare opreme i postavljanje elektroničkih sirena u ugroženim područjima.

U području upravljanja vodama, osim karlovačko-sisačkog projekta, izdvajaju se modernizacija hidrološke mreže i prognoznih modela kroz projekt VEPAR (35,7 mil. €), rekonstrukcija crpnih stanica (88 mil. €), te zaštita Vukovara (56,3 mil. €) i Ogulina (30,9 mil. €).

Nakon potresa 2020. poseban fokus stavljen je na smanjenje seizmičkog rizika: osnivanje centra »Potresi 2020« (2 mil. €), jačanje Hrvatskog centra za potresno inženjerstvo (3,8 mil. €), sustav upravljanja rizikom kritične infrastrukture (7,5 mil. €) te širenje seizmološke mreže kroz projekt CROSSNET (13,3 mil. €).

Plan donosi i ulaganja u prilagodbu klimatskim promjenama (9,9 mil. €), opremanje triju centara za zaštitu mora (10 mil. €), projekt zaštite od zaslanjenja donje Neretve (73,5 mil. €), te modernizaciju šumskih prometnica i videonadzor kroz projekt FIRESTOP (21,6 mil. €).

Većina ulaganja bit će financirana iz EU fondova, a ostatak iz državnog proračuna. (Hina)

OPSKRBA Jedinstvena platforma za evidenciju zaliha i stanja na tržištu

Hrvatska uvodi alarm-sustav za sprječavanje nestašica lijekova

ISTOCK

U Hrvatskoj trenutačno nije zabilježena ni jedna kritična nestašica lijeka te za sve lijekove s prijavljenim poremećajem u opskrbi postoje dostupne zamjenske terapije. Iako bilježimo privremene nestašice pojedinih lijekova iz različitih terapijskih skupina, za njih su dostupne zamjenske terapije ili se, u slučaju da nisu dostupne, nabavljaju putem preraspodjele zaliha istog ili zamjenskog lijeka s tržišta druge države članice Europske unije, čime se pacijentima osigurava pristup potrebnoj terapiji, kažu u HALMED-u

Ljerka BRATONJA MARTINOVIĆ

ZAGREB ›› Mogući poremećaji i potencijalne nestašice lijekova na tržištu ubuduće će se na nacionalnoj razini pozornije pratiti, putem posebne platforme gdje će se redovito prikupljati podaci od strane proizvođača lijekova, veledrogerija i nadležnih zdravstvenih institucija o stanju s nabavom i zalihama lijekova i cjepiva. Nacrt pravilnika o vrsti, načinu i dinamici dostave podataka o lijekovima, koji je Ministarstvo zdravstva uputilo u javnu raspravu, utvrđuje se način dostave podataka o lijekovima u informacijski sustav za praćenje i preveniranje nestašica lijekova u Hrvatskoj, putem kojeg će Ministarstvo zdravstva i Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED) na temelju kretanja potrošnje lijekova moći predvidjeti nestašice nekog lijeka.

> *Sustavno prikupljanje podataka o lijekovima daje informaciju o potrošnji lijekova, no ne rješava problem nestašica koje primarno nastaju zbog manjka proizvodnje*
>
> HUP

Ministarstvo zdravstva uspostavit će informacijski sustav u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Pravilnika, a upisivanje podataka trebalo bi započeti u roku od tri mjeseca. Proizvođači i veledrogerije morat će redovito unositi planove opskrbe, količinu lijeka koju stavljaju na tržište, podatke o zalihama, količini isporučenih i povučenih lijekova...

Kritično ako nema zamjene

U HALMED-u kažu kako se kontinuirana razmjena informacija već i sad provodi, i to na europskoj razini, te se pravodobno reagira na trenutačne nestašice lijekova u Europskoj uniji.

- U Hrvatskoj trenutačno nije zabilježena ni jedna kritična nestašica lijeka te za sve lijekove s prijavljenim poremećajem u opskrbi postoje dostupne zamjenske terapije. Općenito govoreći, iako bilježimo privremene nestašice pojedinih lijekova iz različitih terapijskih skupina, za njih su dostupne zamjenske terapije ili se, u slučaju da nisu dostupne, nabavljaju putem preraspodjele zaliha istog ili zamjenskog lijeka s tržišta druge države članice Europske unije, čime se pacijentima osigurava pristup potrebnoj terapiji, kažu u HALMED-u.

Tijekom ove godine nestašice su se najčešće prijavljivale za lijekove iz skupina krvnih nadomjestaka i otopina za infuziju, antibiotika, antineoplastičnih lijekova, psiholeptika, lijekova koji djeluju na urinarni sustav te lijekova za liječenje srčanih bolesti. Razlozi nestašica su u većini slučajeva kašnjenja u proizvodnji i poteškoće u kanalima distribucije lijeka. Kritična je nestašica jedino ona ako neki lijek nema zamjene, a tada se u suradnji s proizvođačima i veleprodajama ona nastoji premostiti, najčešće izvanrednim uvozom ili pak stavljanjem u promet lijeka bez upute na hrvatskom jeziku.

> *Sustav upravljanja nestašicama lijekova kontinuirano se unaprjeđuje kako bi se u najkraćem mogućem roku osigurala adekvatna dostupnost potrebnih terapija*
>
> HALMED

- Na našem tržištu u promet je stavljeno više od 3.500 lijekova, a svaki od njih se u nekom trenutku može naći u nestašici. Razlozi za nestašice su brojni; od povećane potražnje uslijed sezonskog porasta oboljenja, problema logističke prirode, poput kašnjenja u isporuci sirovina, pa sve do poteškoća u proizvodnji i složenijih geopolitičkih zbivanja koja mogu utjecati na poslovanje farmaceutske industrije. Sustav upravljanja nestašicama lijekova kontinuirano se unaprjeđuje kako bi se u najkraćem mogućem roku osigurala adekvatna dostupnost potrebnih terapija, vele u HALMED-u.

Koristan, ali nedovoljan

Iz Udruge proizvođača lijekova pri HUP-u poručuju pak kako je riječ o sustavu koji je koristan, ali neće riješiti problem i uzroke nestašica, do kojih dolazi i zbog regulatorno nametnute preniske cijene lijeka koja ne uključuje sve troškove proizvodnje i distribucije te se smanjuje broj proizvođača pojedinog lijeka i povećava rizik od nestašica.

- Sustavno prikupljanje podataka o lijekovima daje informaciju o potrošnji lijekova, no ne rješava problem nestašica koje primarno nastaju zbog manjka proizvodnje. I na našem tržištu, kao i u ostalim zemljama, zamjetno je da se veći broj generičkih lijekova povlači nego što se novih lansira na tržište. Iako su razlozi složeni, jedan od ključnih problema je reguliran način formiranja cijena generičkih lijekova, koje proizvođači ne formiraju sami, nego je određuju državne agencije.

Neki se lijekovi, prije svega iz ekonomskih razloga, zauvijek povlače s tržišta, a događa se da se pojedini proizvođač u cijelosti povuče s nekog tržišta, posebice malog kakvo je i hrvatsko. U takvom okruženju, sve je manje mogućnosti korištenja zamjenskih lijekova.

- Vjerujemo da će europski i nacionalni zakonodavci prepoznati priliku da se novim regulativama unaprijedi dostupnost lijekova i olakša pristup lijekovima, da će nakon isteka patenata generički lijekovi biti brže dostupni pacijentima te da će se uvesti mehanizmi boljeg upravljanja nestašicama lijekova na EU razini, poručuju proizvođači lijekova.

NA KUKULJANOVU POGINUO 66-GODIŠNJI VOZAČ

U petak oko 19.35 sati, na području Kukuljanova smrtno je stradao 66-godišnji vozač osobnog vozila. Prema dosad utvrđenom, vozač je upravljao osobnim vozilom riječkih registracijskih oznaka iz smjera Čavli prema Kukuljanovu te je prešao na suprotnu stranu kolnika i udario u tegljač bjelovarskih registracijskih oznaka s priključnim vozilom, kojim je iz suprotnog smjera upravljao 38-godišnji vozač. Od siline udara osobno vozilo je odbačeno, dok se teretno vozilo s priključnim vozilom zaustavilo izvan kolničke trake, na zelenoj površini. Vozač osobnog vozila je od zadobivenih ozljeda preminuo na mjestu događaja. (V. M.)

ZELENO SVJETLO Odluka Lučke uprave otvara put programima i privremenim sadržajima

400.000
eura rast prihoda tvrtke »9« u odnosu na 2023.

Za Advent na Adamićevom gatu stiže nova 30-dnevna koncesija

U pripremi je donošenje nove odluke Upravnog vijeća Lučke uprave Rijeka o davanju koncesije za privremeno gospodarsko korištenje na području Adamićevog gata, u trajanju od 30 dana u 2025. drugome trgovačkom društvu. Ne radi se, dakle, o produženju postojeće koncesije jer za to nema zakonskih uvjeta već o novoj koncesiji koja bi se dodijelila novome trgovačkom društvu, kažu u Lučkoj upravi

Orjana ANTEŠIĆ
Snimio Marko GRACIN

RIJEKA ›› Kontejnerskom kompleksu na Adamićevom gatu istekla je koncesija, međutim, to ne znači da se i ove godine na toj lokaciji neće odraditi Advent. To nam je još prije par tjedana nagovijestio osnivač i vlasnik opatijske tvrtke »9«, David Kristian Wamberger, a ovih je dana stigao i odgovor iz Lučke uprave Rijeka koji to potvrđuje.

- Nakon isteka postojeće koncesije, u pripremi je donošenje nove odluke Upravnog vijeća Lučke uprave Rijeka o davanju koncesije za privremeno gospodarsko korištenje dijela luke otvorene za javni promet za održavanje manifestacija uz pružanje ugostiteljskih usluga na području Adamićevog gata, u trajanju od 30 dana u 2025. godini drugome trgovačkom društvu, sukladno članku 113. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama. Ne radi se, dakle, o produženju postojeće koncesije jer za to nema zakonskih uvjeta već o novoj koncesiji koja bi se dodijelila novome trgovačkom društvu, stoji u dopisu kojeg smo dobili iz Lučke uprave.

Upada u oči da se apostofira »nova koncesija« i »novo društvo« iz čega bi se moglo zaključiti da se moguće neće raditi o opatijskoj tvrtki »9«, dosadašnjem koncesionaru tog područja. Doduše, moguće je da su ti termini korišteni da bi se podvukla činjenica da se ne radi o produženju već o dodjeli nove koncesije.

Isti kontejneri

Kako god bilo, rabljeni kontejneri koje je Wambergerova tvrtka dopremila, uredila i oblikovala kompleks na Adamićevom gatu kroz proteklo su vrijeme, od početka studenog do danas, na istom mjestu, pa je izvjesno da će se u njima i u nadolazećim blagdanima nuditi piće i ići će te poneki koncert u tamošnjem šatoru.

Naspram prvotne, a potom ukinute odluke o jednogodišnje koncesiji za obavljanje gospodarske djelatnosti pružanja ugostiteljskih usluga na platou Adamićevog gata, Lučka uprava Rijeka pitanje poslovanja Wambergerovog »Gata« uredila je drugim dvjema odlukama, onima kojima se dozvoljava da se na tom području pomorskog dobra mogu pružati ugostiteljski sadržaji i organizirati manifestacije u trajanju ne dužem od 30 dana u kalendarskoj godini. S prvom se odlukom »pokrio« prošlogodišnji Advent dok je drugih 30 dana raspodijeljeno na, de facto, deset mjeseci ove godine.

> *Temeljem koncesije za održavanje javnih manifestacija, pružanje ugostiteljskih usluga te organizaciju i održavanje kulturnih manifestacija na području Adamićevog gata, Lučka uprava Rijeka je zaključno s 30. rujna godine uprihodila ukupno 27.452 eura*
>
> Lučka uprava

Dogodilo se to, podsjetimo, zbog prašine u javnosti koja se podigla kad su rabljeni kontejneri počeli stizati na Adamićev gat, kao i pitanja usklađenosti prve odluke Lučke uprave Rijeka s Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima koji propisuje da se ovakvi i slični privremeni objekti, koji su niknuli bez građevinske dozvole i glavnog projekta, mogu postavljati za potrebe sajmova i drugih manifestacija, ali u trajanju ne dužem od 90 dana.

Tradicionalnim adventskim lokacijama za »minglanje« i zabavu u Rijeci tako se prošle godine pridružio i Adamićev »Gat« gdje su se dičili urbanijim štihom zabava, veselica i prigodnih koncerata, hvalilo se i brojkom od više od 100.000 posjetitelja koje su privukli sadržaji i ponuda na ovoj adventskoj lokaciji. Hoće li tako biti i ove godine, ostaje za vidjeti.

Financijski rezultat od ovog korištenja pomorskog dobra u samom srcu grada tijekom prošlogodišnjih božićno-novogodišnjih blagdana bio je 22.000 eura, prema podacima koje smo tada bili dobili iz Lučke uprave. Stalni dio koncesijske naknade, koji je fiksan i određuje se prema površini prostora, iznosio je 2.100 eura dok je promjenjivi dio, što je također regulirano zakonom, određen na 3 posto od vrijednosti izvršenih i fakturiranih usluga - naplate ulaznica i pruženih ugostiteljskih usluga. Od tog dijela naplatilo se, prema podacima Lučke uprave Rijeka, 19.794 eura.

Poslovna suradnja

Od Lučke uprave zatražili smo podatak koliko se ove godine uprihodovalo od, sada već istekle, koncesije u ovoj godini. Ispada da je »ubrano« više.

- Temeljem koncesije za održavanje javnih manifestacija, pružanje ugostiteljskih usluga te organizaciju i održavanje kulturnih manifestacija na području Adamićevog gata, Lučka uprava Rijeka je zaključno s 30. rujna godine uprihodila ukupno 27.452 eura. Od toga, prihod po osnovi stalnog dijela koncesijske naknade je iznosio 6.348 eura, a po osnovi varijabilnog dijela koncesije, prihod je iznosio 21.104 eura, navode iz Rive 1.

Potrudili smo se, pa smo zavirili i u rezultate poslovanja tvrtke »9« čiji su prihodi lani bili za gotovo 400.000 eura veći nego 2023. godine. Naspram 96.210 eura, lani se uprihodovalo 496.797 eura, uz iskazanu neto dobit od 20.672 eura.

S obzirom na to da su u kontejnerima Wambergerove tvrtke ugostiteljske usluge lanjskog Adventa pružali - i za to plaćali - i drugi pravni subjekti, zanimalo nas je kako je taj dio pravno reguliran odnosno kako se naplaćivala koncesijska naknada.

- Radilo se o ugovorima o poslovnoj suradnji koncesionara s gospodarskim subjektima - trećim osobama radi korištenja opremljenih kontejnera u svrhu pružanja ugostiteljskih usluga. Vrijednost izvršenih i fakturiranih usluga tih gospodarskih subjekata smatra se vrijednošću izvršenih i fakturiranih usluga koncesionara od obavljanja koncesijske djelatnosti na koncesijskom području na što se onda obračunava promjenjivi dio naknade za koncesiju u postotku usluga koji je određen Ugovorom o koncesiji, pojašnjavaju iz Lučke uprave.

Drugim riječima, ispada da je svaki od ugostitelja koji je koristio kontejnere na Adamićevom gatu od prikazanog prometa naknadno platio još 3 posto na konto varijabilnog dijela koncesije.

Gat Advent počinje 22. studenoga

David Kristian Wamberger

Događanja na Gat Adventu službeno započinju 22. studenog, rekao je David Kristian Wamberger iz tvrtke 9 d. o. o.

- Veliko otvorenje obilježit će nastup Supercover banda te DJ Modrixa. Ulaz na sve programe je besplatan. Tu su i kviz večeri uz zabavni program. Obiteljski dani bit će osmišljeni za najmlađe i njihove roditelje, uz mogućnost fotografiranja s Djedom Mrazom i mnoštvo dječjeg sadržaja. Ponedjeljkom posjetitelje čeka Aftermath Monday, četvrtkom su na programu nova glazbena iznenađenja i gastro užici, a petkom će se održavati live nastupi. Subotom kroz prosinac održavat će se tematske adventske zabave, a srijedom posebno izdanje uz popularne Jablane i energični Mid Week Party, naveo je Wamberger. (D. C.)

VENEZUELA Propalestinski prosvjednici omeli premijeru predstave Ohada Naharina

HNK »Zajc«: Sigurnost je apsolutni prioritet

Poštujemo mirno izražavanje stavova, no podsjećamo da to ne smije ugrožavati nikoga, niti onemogućavati izvedbu. Pozivamo na odgovoran dijalog u primjerenim okvirima i međusobno uvažavanje koje je temelj kulturne zajednice. Predstava »Venezuela« i ostali programi kazališta nastavljaju se prema planu, poručuju iz HNK-a Ivana pl. Zajca

Danijela BAUK
Snimila Ana KRIŽANEC

RIJEKA Uoči premijere »Venezuela« ispred HNK-a Ivana pl. Zajca okupili su se prosvjednici iskazujući solidarnost s Palestinom. Demonstrirali su zviždaljkama, sirenama i megafonima, pozivajući na pravdu za Palestinu. Tijekom predstave prosvjednici su uspjeli ući i u kazalište, u jednu od loža. Bacili su letke u gledalište, razvili transparent i zviždali. Zbog toga je intervenirala i policija.

Zbog prosvjeda intervenirala je i policija

Hvala na strpljenju

- Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca u Rijeci izražava žaljenje zbog ometanja premijerne izvedbe predstave »Venezuela«. Skupina prosvjednika organizirano je pokušala prekinuti tijek izvedbe te je uz uporabu zviždaljki, megafona i transparenata onemogućila redovno odvijanje programa. Takvo je ponašanje stvorilo atmosferu nelagode i nesigurnosti među publikom, umjetnicima i kazališnim osobljem. U dvorani se u tom trenutku nalazilo nekoliko stotina posjetitelja, među njima i djeca te starije osobe. Zahvaljujemo našoj publici na smirenosti i strpljenju te ansamblu i tehničkoj ekipi na visokoj profesionalnosti zahvaljujući kojoj je »Venezuela« ipak izvedena na iznimnoj umjetničkoj razini. Sigurnost publike i zaposlenika naš je apsolutni prioritet, u suradnji s nadležnim službama poduzet ćemo sve potrebne korake kako bi se program nesmetano nastavio, poručili su jučer iz Zajca.

Iz Zajca naglašavaju kako čvrsto stoje uz slobodu umjetničkog izraza i pravo na različita mišljenja, ali upozoravaju da prosvjed ne smije prelaziti granicu sigurnosti ni ometati umjetnički rad.

- Poštujemo mirno izražavanje stavova, no podsjećamo da to ne smije ugrožavati nikoga, niti onemogućavati izvedbu. Pozivamo na odgovoran dijalog u primjerenim okvirima i međusobno uvažavanje koje je temelj kulturne zajednice. Predstava »Venezuela« i ostali programi kazališta nastavljaju se prema planu. Hvala svim posjetiteljima na podršci i povjerenju, zaključuju iz HNK-a Ivana pl. Zajca.

Transparentnost

Iz organizacije Za K.R.U.H. još su u petak pozvali na bojkot svih izvedbi i ustanak protiv artwashinga genocida u Palestini.

- Pozivamo umjetnički ansambl i druge radne kolektive Zajca da ne sudjeluju u izvedbi. Bojkot nije cenzura, već etički minimum. To je čin solidarnosti sa živima, ne performans moralne čistoće. Odbiti plesati za okupatora nije »gubitak dijaloga« – to je početak slobode.

Dok izraelske trupe sravnjuju Gazu, u Rijeci se pleše Venezuela. Tražimo i odbijanje suradnje svih kulturnih radnika, umjetnica i tehničkog osoblja s programima povezanim s izraelskim državnim institucijama. Zahtijevamo i javnu odgovornost i smjenu kolaboracionističke uprave Dubravke Vrgoč i Leonarda Jakovine, čije djelovanje koristi umjetnost kao sredstvo političkog pranja. Zaključno, tražimo transparentnost svih međunarodnih suradnji i financijskih izvora HNK Rijeka, poručuju iz Za K.R.U.H.

Božinović: To je kažnjivo

Upitan o prosvjedu aktivista, koji su prije i za vrijeme premijere baleta »Venezuela« izraelskog koreografa Ohada Naharina u riječkom HNK uzvikivali poruke podrške Palestini i zviždali, ministar Božinović je rekao da je uhićena jedna osoba jer je kršila javni red i mir.

- To je isto nedopustivo, isto je kažnjivo. Policija u svakom takvom slučaju reagira u skladu sa zakonom, to je učinila i jučer u Rijeci i učinit će u svakom takvom slučaju, rekao je.

Osoba će biti predana sudu i sud će odlučiti hoće li donijeti presudu koja će služiti kao specijalna prevencija toj osobi da to više ne radi ili kao generalna prevencija društvu da su to neprihvatljive radnje i da ih ne treba raditi, objasnio je ministar. (Hina)

Dvodnevna manifestacija holističkog pristupa zdravlju

Holistic Fest posvećen upravljanju stresom

Gastroenterolog Ante Tonči Buličić u akciji

MATEA JURČIC

RIJEKA U Grand Hotelu Bonavia jučer je otvoren Holistic Fest, dvodnevna manifestacija posvećena holističkom pristupu zdravlju i tehnikama upravljanja stresom. Tijekom prvog dana održano je deset predavanja i radionica, a više od četrdeset izlagača predstavilo je proizvode i metode iz područja alternativne medicine, energetskih tehnika i prirodne njege.

Organizatorica Tamara Ravlić objašnjava da se kroz desetljeća mijenjala forma, ali ne i interes publike.

- Ovogodišnja tema je upravljanje stresom, pa je većina sadržaja usmjerena tehnikama opuštanja, energetskog balansa i prepoznavanja tjelesnih reakcija, kaže Ravlić.

Predavači i terapeuti biraju se prvenstveno prema zanimljivosti i kvaliteti tema. Kao primjere organizatorica izdvaja terapeuta Deana Jambrošića, koji radi izravnavanje kralježnice, te fizičara i bioenergetičara Nevena Goršića, koji će drugog dana održati predavanje o frekvencijama i energetskim principima. Među programima koje ističe nalazi se i predavanje Vesne Smoković o tzv. Soul Realignmentu, odnosno čitanju akašnih zapisa. Tamara Ravlić dodaje da se struktura posjetitelja značajno mijenja: »Sve je više mladih, nove generacijasu više otvorene prema alternativnim pristupima.«

Među sudionicima je i Ante Tonči Buličić, gastroenterolog koji se bavi manualnim tehnikama za rješavanje želučanih tegoba. Na festival, kaže, dolazi ponajprije na poziv organizatorice, ali i kako bi posjetiteljima pokazao da takav pristup uopće postoji.

- Ljudi često ne znaju da se određene tegobe mogu ublažiti bez lijekova i operacije. Ono što radim tradicionalna je metoda provučena kroz medicinsko znanje, objašnjava Buličić. Ističe da poboljšanje često dolazi brzo, ako se pacijenti drže uputa. »Neki dođu skeptični, a nakon tretmana nemaju više tegobe koje su ih godinama mučile«, kaže Buličić.

Uz predavanja, izložbeni prostor ispunjavaju izlagači s kristalima, prirodnom kozmetikom, ali i tarot majstori i bioenergetičari. Na samom sajmu mogu se pronaći i jastuci od heljdinih ljuskica koje izrađuje Kreativni brlog, eterična ulja od Aromare, prirodni preparati za kosu od kane koje izrađuje Etnobotanika i još mnogo drugih.

Među posjetiteljima je i Marina Banićević, koja se na festival vraća godinama.

- Volim ezoteriku, bavim se astrologijom i tarotom, pa me privlače i poludrago kamenje. Bila sam na radionici zvukoterapije i uvijek se pronađe nešto novo i zanimljivo ako si u tom spektru, kaže.

H. DRMIĆ

Odličan povratak Plavog orkestra u Dvoranu mladosti

NIKOLA BLAGOJEVIĆ

Plovili na valovima neobjašnjive emocije

RIJEKA Četrdeset godina nakon posljednjeg nastupa na krovu grada, Plavi orkestar vratio se u trsatsku Dvoranu mladosti i tijekom dvosatnog koncerta zabavio brojne posjetitelje koji su željno iščekivali njihov nastup. »Azra«, »Djevojka iz snova«, »Kad ti ljubav pozove ime« za sami početak koncerta, naslutile su da će novi riječki nastup proći uz publiku koja će od riječi do riječi znati uspješnice benda. Vječni mladići u Dvorani mladosti agilno su izvodili svaku od tridesetak pjesama sa set-liste. Veliki urlik publike na »Ljubi se istok i zapad«, plesanje na »Lovac i košuta«, pljeskanje na »Ako su to samo bile laži« i reakcije na druge pjesme prikazale su kako Rijeka sluša i voli skladbe Plavog orkestra.

U izjavi nakon koncerta, isto je konstatirao i frontman Saša Lošić.

- Svatko tko kaže da ga ne ponese reakcija publike, taj ne govori istinu. Kada vidimo da je ovako jaka reakcija, to i nas četvoricu podigne. I dalje smo skloni reakcijama publike, tremi pred nastup, stoga nas jaka reakcija publike iskreno ohrabri. Sretni idemo iz Rijeke: ovaj koncert mogu svrstati među naših top deset koncerata i to na mjestu na koje smo se vratili nakon četrdeset godina, kazao je popularni Loša.

Lošić koji ovaj koncert opisuje »jačim« od dosadašnjih.

- Dojam večerašnjeg koncerta za deset posto je intenzivniji, emotivniji, jači koncert od svih dosadašnjih koncerata. Dogodio se momentum, iskra je zafrcala i mi smo bili na valovima neobjašnjive emocije. Utoliko više što su ljudi znali tekstove pjesama s B strana naših albuma, a obično su to pjesme koje na koncertima publika ne zna od riječi do riječi. Na kraju koncerta obično ponudimo ljudima da izraze svoju glazbenu želju, a iz publike su dopirali naslovi pjesama koje nismo svirali desetljećima, dodaje Lošić.

Kao što je to Loša dao naslutiti u najavi samog koncerta, na riječkom nastupu okupilo se mnogo generacija, ali velik broj mladih, rođenih mnogo godina nakon što se bend etablirao na sceni.

- To mogu objasniti kao mladenački duh koji se i danas osjeti u našim pjesmama koje smo i mi sami stvarali u tinejdžerskim godinama. I umjetnu inteligenciju pitao sam kako to da pjesme Plavog orkestra toliko traju i da su popularne među mlađim generacijama. Ulovili su nas u viralnim trenucima na društvenim mrežama, ali to je, kao što kaže Paul McCartney, energija koja putuje kroz vrijeme. Energija koja ne može nestati, zaključuje Lošić.

M. DOBRECOVIĆ

UPRAVA ZA ZATOČENE I NESTALE Najosjetljiviji državni zadatak i apsolutni prioritet

Hrvatska još traga za 1.740 nestalih iz Domovinskog rata

Najveći problem je nedostatak vjerodostojnih informacija o mogućim grobnicama te izostanak suradnje Srbije, koja ne otvara svoje arhive niti dostavlja podatke o premještanju posmrtnih ostataka

Danijela BAUK

ZAGREB Hrvatska i 34 godine nakon početka velikosrpske agresije traga za 1.740 osoba nestalih i smrtno stradalih s nepoznatim mjestom ukopa - 328 ih je iz Vukovara, a 451 s područja Vukovarsko-srijemske županije, navode iz Uprave za zatočene i nestale Ministarstva branitelja.

Sve manje svjedoka

Ravnateljica Uprave Ana Filko ističe da je traganje za nestalima »najosjetljiviji državni zadatak i apsolutni prioritet«. Najveći problem je nedostatak vjerodostojnih informacija o mogućim grobnicama te izostanak suradnje Srbije, koja ne otvara svoje arhive niti dostavlja podatke o premještanju posmrtnih ostataka. »Sve je manje svjedoka, a ključna dokumentacija nalazi se u Srbiji«, napominje Filko.

Uprava naglašava da ne vodi evidenciju po nacionalnosti te da Hrvatska traga za svim svojim državljanima – braniteljima i civilima, bez obzira na etničku pripadnost. Poseban problem stvaraju dezinformacije koje troše vrijeme i resurse.

Zakon o osobama nestalim u Domovinskom ratu iz 2019. definirao je nadležnosti, mogućnost nagrađivanja onih koji daju korisne informacije i sankcioniranje onih koji ih uskraćuju.

Od 2016. intenzivirana su sustavna istraživanja u suradnji s MUP-om, SOA-om, VSOA-om i DORH-om.

> *Pitanje nestalih jedno je od ključnih mjerila napretka Srbije u pristupanju Europskoj uniji. Istina o žrtvama i suradnja u njihovu pronalasku predstavljaju temelj civilizacijskih, humanih i europskih vrijednosti*
>
> Ana Filko

Istražena je 431 lokacija, više od milijun četvornih metara terena. Pronađeni su i ekshumirani posmrtni ostaci najmanje 233 osobe, otkriveno je sedam masovnih i više od 40 pojedinačnih grobnica te održane 63 identifikacije s ukupno 323 identificirane osobe. U istraživanjima se koriste kartografije, georadari, satelitske snimke i bespilotne letjelice.

Simboli upornosti

Posebno zahtjevni radovi provode se na lokaciji Petrovačka dola kod Vukovara, naglašava ravnateljica, gdje su tijekom trogodišnjeg rada u teškim uvjetima, pronađeni posmrtni ostaci najmanje 36 žrtava, hrvatskih branitelja i civila. Analize su pokazale da je riječ o sekundarnoj grobnici, što dodatno potvrđuje razmjere prikrivanja tragova zločina. Značajan je pronalazak masovne grobnice kod Spomen doma na Ovčari u rujnu 2025., nakon višegodišnjih istraživanja na više od 370.000 četvornih metara terena. U njoj su pronađeni

GORDAN PANIČ

posmrtni ostaci triju žrtava odvedenih iz vukovarske bolnice, Jean-Michela Nicoliera, Josipa Batarela i Zorislava Gašpara, čiji je identitet potvrđen DNK analizom.

Ministarstvo branitelja nastavlja terenska istraživanja i ponovne pretrage, uz dodatna ulaganja u tehnologiju i stručne timove. Poseban je naglasak na identifikaciji ranije ekshumiranih, ali još uvijek neidentificiranih posmrtnih ostataka, zbog čega se obitelji pozivaju da daju uzorke krvi ako to još nisu učinile.

- Pitanje nestalih jedno je od ključnih mjerila napretka Srbije u pristupanju Europskoj uniji. Istina o žrtvama i suradnja u njihovu pronalasku predstavljaju temelj civilizacijskih, humanih i europskih vrijednosti, poručuje ravnateljica Filko.

Mladenka Tomić/Hina

NEDJELJNI plus

Uljara Pakoška koštice masline pretvara u sirovinu za ogrjev

TEKUĆE ZLATO KOJE ZIMI GRIJE

Koštica masline visokokalorična je sirovina koju sam dosad bacao, plaćao deponiranje. Odvajanjem koštice smanjujem troškove poslovanja i ujedno nudim novu sirovinu. Plan mi je instalirati peć u svom domu, a i u uljari, kaže Mate Ivas, vlasnik uljare iz Pakoštana

Mate Ivas u pogonu

Kao dijete, sjećam se, nisi smio prići bliže špakeru, jer ako, ne daj Bože, baciš veći komad - rastopi se špaker. Sad se vraćamo maslini kao sirovini, iako u drugom obliku. Cijene energenata idu gore, iz mjeseca u mjesec su računi sve veći i ljudi se okreću alternativnim načinima grijanja. Još prevladavaju solari, ali velik je potencijal u ovom visoko vrijednom gorivu

MATE IVAS

Nina VIGAN
Snimio Mate KOMINA

Prije dvadeset godina s radom je počela uljara »Pakoška«, smještena u općini koja broji preko 100 tisuća stabala maslina. U Pakoštanima, život uz polje i more određivao je svakodnevicu, a ljubav prema maslini prenosila se s koljena na koljeno. Tako je bilo i u obitelji Ivas, kada je Mati Ivasu otac predao ključeve svoje uljare uz riječi: »Evo ti, mali, ti vodi računa, ja odo' na karte.« Otad, sin uspješno vodi uljaru, a od prije desetak dana u poslovanje uvodi i nov princip prerade maslina, točnije, zbrinjavanja i iskorištavanja otpada - koštica masline koje su prepoznate kao vrijedna sirovina. U Italiji, koštice masline koriste se za grijanje već neko vrijeme, a to su, naravno, prepoznali i Istrijani, dok se u Dalmaciji ona i dalje gleda kao otpad.

NULA OTPADA

Ivas je to odlučio promijeniti, samostalno investirao u pogon, iz Italije nabavio separator koji odvaja koštice, i već danas odvaja novu sirovinu koju će plasirati na tržište.

Inače, grijanje na koštice masline nije novost. Današnje uljare prerađuju masline na principu centrifuge i ona izlazi suha, dok su se nekad prije masline obrađivale »na torbe«, na hidraulične preše. Tad je, nakon preše materijal izlazio kao sprešani kolač, točnije, sprešana komina. Ljudi bi to uzimali iz uljare, nosili doma i komad po komad bacali u peći kako bi se grijali.

- Kao dijete, sjećam se, nisi smio prići bliže špakeru, jer ako, ne daj Bože, baciš veći komad - rastopi se špaker. Toliko je kalorično. Sad se vraćamo maslini kao sirovini, iako u drugom obliku. Cijene energenata idu gore, iz mjeseca u mjesec su računi sve veći i ljudi se okreću alternativnim načinima grijanja. Još prevladavaju solari, ali velik je potencijal u ovom visoko vrijednom gorivu, objašnjava nam Ivas dok šetamo po uljari u kojoj se, usprkos lošijoj berbi, još uvijek melje, a telefoni još zvone.

- Koštica masline je visokokalorična sirovina koju sam dosad bacao, plaćao deponiranje. Odvajanjem koštice smanjujem troškove poslovanja i ujedno nudim novu sirovinu. Plan mi je instalirati peć u svom domu, a i u uljari gdje imam peć na naftu koja dogrijava sistem prerade, kazao nam je Ivas kojem je osim smanjenja troškova poslovanja cilj da uljara posluje po »zero waste« principu, točnije prema sistemu gospodarenja otpadom putem prevencije, ponovne upotrebe i recikliranja.

Koštica iz stroja izlazi suha

Cijena sirovine 0,30 eura po kilogramu

Kad se koštice masline odvoje i zapale, nema ni dima ni puno pepela

DORIA MOHOROVIĆ

POSEBNE PEĆI

Kad se komina loži, govori nam Ivas, dimi i ima dosta pepela. A, kad se koštice odvoje i zapale, nema ni dima ni puno pepela što čini ovu sirovinu pogodnom za mnoga kućanstva. Doduše, govori nam, uglavnom je riječ o kućanstvima koja imaju centralno grijanje. Korištenje koštice za ogrjev nije preporučljivo u našim običnim tankim pećima za pelete, govori nam, jer bi i uz preinake peć »izgorjela« za godinu dana. Zato je u pregovorima s Talijanima koji rade posebne peći od gusa za ovakav način grijanja.

- Nadam se da će s vremenom biti zainteresiranih za grijanje na špicu masline. Cijena se određuje po kilogramu, a trenutačna je 0,30 eura. Recimo, dva kila špice je 0,60 eura, a litra nafte je 1,20 eura. Za sezonu grijanja, količina ove sirovine, naravno, ovisi o potrebama i potrošnji kućanstva. Ako trošite tisuću litara godišnje, ovog ćete trošiti dvije tone. S tim da se napravi sistem da imate i grijanje i toplu vodu bez bojlera kroz cijelu godinu, kazao nam je Ivas dodavši kako poznaje smo dvojicu kolega koji koriste špicu za grijanje u svojim pogonima i kućanstvu.

> Nadam se da će i drugi prepoznati potencijal jer skoro svako selo ima uljaru. Osim odvajanja špice, također radimo na usavršavanju stroja da dobijemo od komine dohranu za stoku i gnojivo za polje. Zero waste koncept je jako zanimljiv
>
> MATE IVAS

Stroj iz Italije

GRIJANJE NA KOŠTICE MASLINE NIJE NOVOST. DANAŠNJE ULJARE PRERAĐUJU MASLINE NA PRINCIPU CENTRIFUGE I ONA IZLAZI SUHA, DOK SU SE NEKAD PRIJE MASLINE OBRAĐIVALE »NA TORBE«, NA HIDRAULIČNE PREŠE. TAD JE, NAKON PREŠE MATERIJAL IZLAZIO KAO SPREŠANI KOLAČ, TOČNIJE, SPREŠANA KOMINA. LJUDI BI TO UZIMALI IZ ULJARE, NOSILI DOMA I KOMAD PO KOMAD BACALI U PEĆI KAKO BI SE GRIJALI

I dalmatinske uljare idu ukorak s vremenom

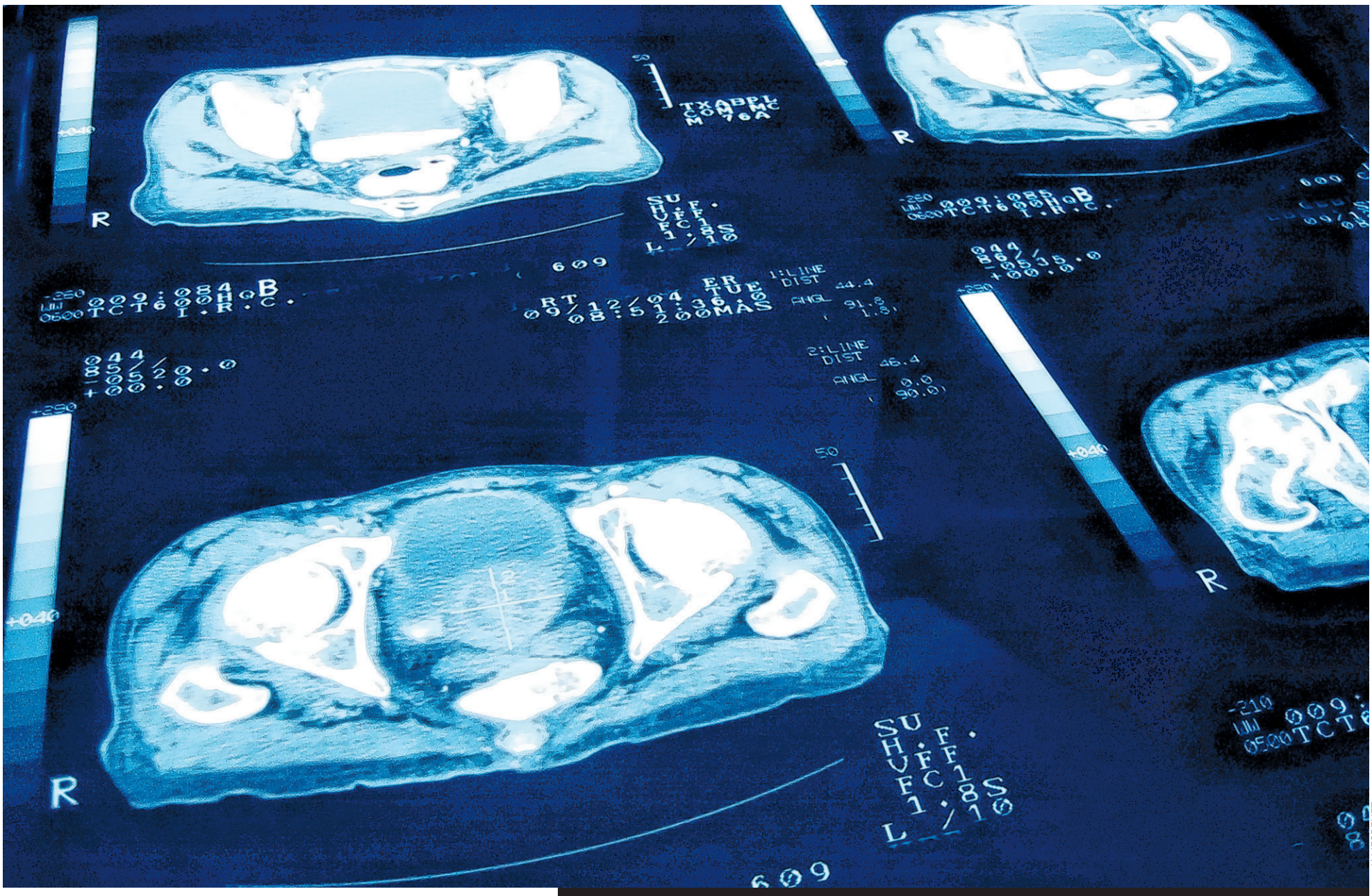
VELIKI POTENCIJAL

- Odvaja se nekih 10 posto od ulaza. Ako si jučer napravio 18 tona, u ovom obliku je izašlo 1,8 do dvije tone materijala, samo špice. Ovako dugo može stajati koliko god i nije kvarljiva jer nema onog dijela komine koji fermentira i truli. Ja se nadam da će i drugi prepoznati ovaj potencijal, jer skoro svako selo ima svoju uljaru i to se sve baca. Osim odvajanja špice, također radimo na usavršavanju stroja i ostalim procesima da dobijemo od komine dohranu za stoku i gnojivo za polje, a s obzirom na to da se sve više cijeni ekološka proizvodnja nadam se da će biti od koristi. To je proces koji traje, ali zero waste koncept je jako zanimljiv. Riješili smo zbrinjavanje, nema otpada, a imaš sirovinu koju možeš koristiti i ponuditi drugima, zaključio je Ivas.

Dalmatinci, koji su usko vezani uz maslinu i tekuće zlato, ovaj velik potencijal bacaju. S obzirom na sve više nasada maslina koji niču, grijanje na koštice maslina možda je budućnost koja nas čeka, a opet, sjećajući se naših starih koji bacaju komadiće komine u peć - i osuvremenjen povratak u prošlost.

Studeni u znaku muškog zdravlja

KARIKA KOJA NEDOSTAJE U LIJEČENJU BOLESNIKA S RAKOM PROSTATE

JAMESBENET

Barbara ČALUŠIĆ

Vjerujem da će i Hrvatska uskoro odobriti radioligandnu terapiju za pacijente s rakom prostate. Vrlo je važno to učiniti, prvenstveno radi naših bolesnika, a zatim i da se naši odjeli nuklearne medicine pripreme za takvu terapiju te da ne zaostanu za razvijenim centrima takve vrste u svijetu, kaže prof. dr. Dražen Huić, predstojnik Kliničkog zavoda za nuklearnu medicinu i zaštitu od zračenja KBC-a Zagreb

Da žene više brinu o svojem zdravlju od muškaraca, već je dugo više od statističkog podataka, a to svake godine potvrđuje Ružičasti listopad, mjesec koji je u cijelosti posvećen ženskom zdravlju i borbi protiv malignih bolesti koje najčešće pogađaju žene. Po uzoru na ovaj mjesec u čije je obilježavanje uključeno civilno društvo i sve više građanki, ali i sve brojnija struka koja se bavi ovim bolestima, studeni je posvećen muškom zdravlju i kao takav u cijelom svijetu poznat kao Movember. Pritom nije samo riječ o puštanju brkova i muškom pandanu ružičastom mjesecu, već o sveobuhvatnoj kampanji koja ima jasan i realan cilj - smanjiti pojavnost i smrtnost od malignih bolesti, posebice raka prostate u muškaraca.

Naime, godišnje u Hrvatskoj od posljedica raka prostate umire oko 800 osoba, što je otprilike jednako broju žena koje godišnje u našoj zemlji izgube bitku s rakom dojke.

RAK MOKRAĆNOG MJEHURA

- Urogenitalni tumori su važni za muško zdravlje. Najčešći tumor muškaraca je rak prostate s incidencijom oko 2.800 novootkrivenih bolesnika i 800 smrti godišnje. Rak prostate se najčešće pojavljuje u dobi od 65 do 79 godina starosti s vrhuncem pojavljivanja u dobnoj skupini od 70 do 74 godine. Od ostalih urogenitalnih malignih tumora muškaraca treba spomenuti rak testisa, uglavnom najizlječivijeg raka u onkologiji čija se incidencija povećava zadnjih godina s tendencijom porasta u incidenciji u starijoj dobi u odnosu na prethodna razdoblja. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, u 2010. godini bilo je zabilježeno 180

DESET GODINA UDRUGE BOLESNIKA

Na pitanje kakva je razina svijesti u muškaraca kad je riječ o prevenciji i liječenju karcinoma prostate, Gamulin ističe da su stručnjaci koji se bave liječenjem ovog sijela raka zasad zadovoljni, ali bi željeli da su rezultati još bolji.

- Moram spomenuti da smo kao članovi našeg multidisciplinarnog tima 2015. godine osnovali udrugu »Hrvatsko društvo bolesnika s rakom prostate« (HDBRP) i u okviru te udruge imamo brojne aktivnosti. Na Općoj skupštini (GA25) europske organizacije udruga bolesnika s rakom prostate Europa UOMO održanoj u svibnju u Helsinkiju, naša je udruga bolesnika primljena u punopravno članstvo. Dozvolite mi da pozovem ovim putem u ime HDBRP-a sve zainteresirane na okrugli stol bolesnika i liječnika koji će se održati u četvrtak, 20. studenoga u 17 sati u Hotelu Westin u Zagrebu. Na ovom ćemo susretu razgovarati o svemu što je važno, od simptoma i rane dijagnostike, preko najnovijih metoda liječenja i nuspojava terapija do svakodnevnog života s rakom prostate, poručuje Gamulin, dodajući kako je broj sudionika ograničen pa se zainteresirani mole da se prijave na e-mail info@hdbrp.hr ili SMS na broj 098/454 190.

PROGRAM PROBIRA DOSAD OTKRIO 43 NOVA SLUČAJA

Prošle je godine u Hrvatskoj krenuo program probira i ranog otkrivanja raka prostate.
- Nacionalni program ranog otkrivanja raka prostate koji smo započeli provoditi u ožujku 2024. ima za cilj smanjenje mortaliteta i metastatske faze bolesti. Nacionalni program je vrlo dobro primljen među muškarcima. Radi se o pilot-programu koji se provodi putem Kliničkog bolničkog centra Zagreb i Kliničkog bolničkog centra Sestre milosrdnice. PSA testova je bilo oko 8.200, a u 43 bolesnika je otkriven rak prostate. Radna skupina pri Ministarstvu zdravstva trenutno radi na dizajniranju programa za druge ustanove u našoj domovini temeljem pilot-programa naša dva kliničko-bolnička centra. Očekujemo da će uključenje drugih ustanova započeti u prvoj polovini 2026. godine, najavljuje Gamulin.

novootkrivenih bolesnika s rakom testisa, 2014. ih je bilo 194, a po zadnjim podacima, 2022. godine zabilježena su 222 nova bolesnika s vrhuncem incidencije od 46 bolesnika u dobi između 35 i 39 godina starosti. Zahvaljujući kampanji za rano otkrivanje raka testisa »Počeši s razlogom« smanjili smo smrtnost od raka testisa na način da se muškarci ranije javljaju našim urolozima i liječnicima obiteljske medicine čime se postiže dulje preživljenje i bolje izlječenje. Petogodišnje preživljenje od raka testisa ranog stadija kad je bolest bila samo u testisu je 99 posto, a preživljenje bolesnika koji imaju metastatsku bolest je oko 72 posto. U kontekstu muškog zdravlja treba spomenuti rak s manjom incidencijom, ali s jasnom tendencijom porasta - rak penisa čija je incidencija prema podacima HZJZ-a 2014. bila 20, a 2022. incidencija je iznosila 44 bolesnika. Radi se o raku koji se uglavnom vraća lokoregionalno (penis ili preponski i zdjelični limfni čvorovi), a vrlo rijetko metastazira. Osim kirurškog liječenja, zasad još uvijek nemamo dobrih terapijskih opcija za liječenje raka penisa, kaže prof. dr. Marija Gamulin, voditeljica Odjela za urogenitalne tumore u Kliničkom bolničkom centru Zagreb.

Osim raka bubrega čija je incidencija dvaput veća kod muškaraca nego kod žena, ona ističe i rak mokraćnog mjehura koji bi trebalo svakako uvrstiti u Movember jer je na četvrtom mjestu po incidenciji, a smrtnost u Hrvatskoj je visoka. Radi se o tzv. »pušačkom raku« od kojeg je prema podacima iz 2022. oboljelo ukupno 1.118 osoba, od čega su 823 muškarci i 295 žene. Najčešće se javlja u dobi od 65 do 69 godina kada je zabilježeno 179 bolesnih što iznosi oko 22 posto.

- Zasad ne postoje metode probira, ali bi bilo dobro da se uvrsti rak mokraćnog mjehura kao jedan od prioriteta za smanjenje smrtnosti od ove bolesti u našoj zemlji. Naši multidisciplinarni timovi se sastaju zadnje tri godine i pokušavamo detektirati hodograme kako što ranije otkriti rak mokraćnog mjehura, prije nego što postane metastatska bolest, dodaje Gamulin.

PAD MORTALITETA

Prema njezinim riječima, rak prostate nasreću se najčešće dijagnosticira u ranoj fazi bolesti koja se naziva lokalna bolest i tada je bolest izlječiva kod više od 90 posto bolesnika. No, s druge strane, bolesnici koji inicijalno imaju metastatsku bolest ili vrlo agresivne oblike raka prostate, žive nekoliko godina od dijagnoze, s čime stručnjaci nisu zadovoljni.

- Ključno je da se odluke za svakog pojedinog bolesnika donose na razini osnovne multidisciplinarnosti koju sačinjavaju urolog, radiolog, patolog, specijalist nuklearne medicine i onkolog. Preživljenje bolesnika je dulje što se bolest ranije otkrije. Načelno, ako se radi o lokalnom raku prostate s učinjenom biopsijom prostate, tada postoje tri opcije: da bolesnika redovito prati urolog uz PSA ili da se bolesnik liječi lokalnim oblicima liječenja operacijom ili radioterapijom s ili bez primjene hormonske terapije. Ako se bolest proširila izvan prostate lokalno i prostata je fiksirana tada se preferira liječenje kombinacijom hormonske terapije i radioterapije. Ako se radi o metastatskoj fazi bolesti, tada se ovisno o bolesnikovom stanju, volumenu bolesti, agresivnosti raka, bira uglavnom između hormonske terapije ili kombinacije hormonske i kemoterapije. Kada bolesniku napreduje bolest na hormonsku ili kombinaciju hormonske terapije – kemoterapije, tada se treba učiniti dodatna dijagnostička obrada koja uključuje gensko profiliranje, najčešće iz tkiva raka prostate ili metastaze, ili iz krvi, ili metoda moderne dijagnostike PET PSMA koja nam može pokazati može li pojedini bolesnik primiti radioligandnu terapiju ili ne. Za to su nam ključni specijalisti nuklearne medicine. Gensko profiliranje nam može individualno otkriti neke lijekove kojima možemo liječiti bolesnike u drugoj fazi bolesti raka prostate – kastracijski refraktornoj fazi, koja nastaje nakon prve faze bolesti, a to je hormonski osjetljiva faza raka prostate. Ne smijemo zaboraviti i lijekove za koštano zdravlje i radioterapiju, objašnjava Gamulin i pritom ističe kako je veseli što je trend mortaliteta od raka prostate od 2000. godine naovamo u blagom padu.

TUMOR KAO META

Hrvatska, kako kaže, nastoji pratiti razvijene zemlje po pitanju novih terapija s otprilike četiri godine odmaka od primjene u zemljama Europske unije.

- Slična je situacija i s radioligandnom terapijom (RLT) koja predstavlja oblik individualnog liječenja bolesnika koji imaju metastatski rak prostate kastracijski rezistentan što je druga, zadnja faza bolesti, uz uvjet da bolesnik ispunjava kriterije za primjenu RLT-a, što je vrsta zračenja. Ako stanje bolesnika i njegov nalaz laboratorija zadovoljava kriterije za RLT, a prethodno je liječen hormonskom terapijom i barem jednom vrstom kemoterapije, primjerice docetakselom, presudno je da bolesnik ima PSMA – PET pozitivan nalaz, što je modernija metoda dijagnostike. PSMA ili prostata specifični membranski antigen, prisutan je u više od 80 posto na površini stanica raka prostate, koju cilja RLT, primjerice 177-lutecij PSMA 617 i na taj način uništava stanice raka u tijelu. Imamo bolesnike za ovu vrstu liječenja, ali nažalost navedena terapija nije još na listi HZZO-a, iako prema registracijskoj studiji VISION smanjuje rizik od smrti za 38 posto, višestruko smanjuje vrijednost PSA, višestruko poboljšava kvalitetu života uz prihvatljiv profil nuspojava, upozorava Gamulin.

Govoreći o novoj terapiji za rak prostate, prof. dr. Dražen Huić, predstojnik Kliničkog zavoda za nuklearnu medicinu i zaštitu od zračenja KBC-a Zagreb, kaže kako je prednost ove terapije ciljano »navođeno« zračenje tumorskog tkiva, dok je zdravo tkivo uglavnom pošteđeno.

- Ukoliko bi se na svakom tumoru odredila potencijalna »meta« na koju se veže odgovarajuća radioaktivna tvar, ova bi terapija mogla imati vrlo široku primjenu, napominje.

Kako objašnjava Huić, radioligandi su radioaktivne tvari, izotopi vezani na nosač, koji se vežu na određeni dio tumora, točnije antigen. Za svaku terapiju radioligandima potrebno je utvrditi sposobnost vezanja određene tvari za antigen tumora, što se najčešće radi pomoću PET/CT dijagnostike. Za dijagnostiku se koriste izotopi male energije zračenja (pozitroni), a za terapiju izotopi veće energije zračenja (alfa i beta) koji djeluju terapijski.

POSEBAN CENTAR

- Intenzivno se radi na otkriću brojnih radioliganda kod različitih tumora. Prvo su registrirani Ga-68 i Lu-177 DOTATATE za dijagnostiku i terapiju uznapredovalih metastatskih neuroendokrinih tumora, a potom Ga-68 i Lu-177 PSMA za dijagnostiku i terapiju tumora prostate. Oni su prošli sve faze ispitivanja gdje se pokazalo da je njihovo vezivanje u tumoru vrlo jako i skoro specifično te su pokazali značajan klinički učinak u produljenju životnog vijeka i poboljšanju simptoma ovih bolesnika. Sama pojava PET/CT-a unijela je pravu revoluciju u detekciji minimalne metaboličke aktivnosti tumora prostate kod vrlo niskih vrijednosti PSA, što je omogućilo bolje i brže terapijsko djelovanje. Terapija s Lu-PSMA je zasad registrirana u mnogim državama Europske unije kod bolesnika koji više ne reagiraju na hormonsku terapiju i kemoterapiju te imaju brojne PSMA pozitivne metastaze. U budućnosti će se vjerojatno ova terapija primjenjivati i u ranijim fazama bolesti kod visoko rizičnih bolesnika, sama ili u kombinaciji s drugim lijekovima, očekuje Huić.

ZARKO BASIC/PIXSELL

Radioligandna terapija predstavlja oblik individualnog liječenja bolesnika koji imaju metastatski rak prostate kastracijski rezistentan što je druga, zadnja faza bolesti. Imamo bolesnike za ovu vrstu liječenja, ali nažalost navedena terapija nije još na listi HZZO-a, iako prema registracijskoj studiji VISION smanjuje rizik od smrti za 38 posto, višestruko smanjuje vrijednost PSA, višestruko poboljšava kvalitetu života uz prihvatljiv profil nuspojava

MARIJA GAMULIN

ROBERT ANIC/PIXSELL

Intenzivno se radi na otkriću brojnih radioliganda kod različitih tumora. Terapija s Lu-PSMA je zasad registrirana u mnogim državama Europske unije kod bolesnika koji više ne reagiraju na hormonsku terapiju i kemoterapiju te imaju brojne PSMA pozitivne metastaze

DRAŽEN HUIĆ

Opisujući sam postupak liječenja pacijenata s tumorom prostate radioligandnom terapijom i ulogu specijalista nuklearne medicine, Huić tumači kako se Lu-177 PSMA terapija primjenjuje intravenozno u strogo kontroliranim uvjetima odjela za nuklearnu medicinu, pod nadzorom stručnog osoblja i pod svim mjerama zaštite od zračenja.

- Ovisno o nacionalnom zakonodavstvu o zaštiti od zračenja, bolesnici mogu nakon primjene lijeka odmah biti otpušteni ili trebaju ostati do nekoliko dana u krugu bolnice dok radioaktivnost u njihovom tijelu ne padne ispod vrijednosti kod koje je dozvoljen odlazak u javni prostor. Prema legislativi Republike Hrvatske, za preporučiti je 48-satni boravak na odjelu nuklearne medicine nakon primjene lijeka, slično kao u slučaju terapije jodom-131. Bolesnik treba biti otpušten s otpusnim pismom u kojem moraju biti navedeni osnovni podaci o bolesniku, aplicirana aktivnost Lu-177 PSMA u GBq, detalji o ponašanju bolesnika nakon terapije i termin kontrolnog pregleda. Trenutni problem u našoj državi je nedovoljan broj terapijskih kreveta za radioligandnu terapiju te bi trebalo pristupiti izgradnji posebnog centra za tu terapiju. Za očekivati je da će nakon ohrabrujućih početnih rezultata u cijelom svijetu doći do široke primjene terapije s radioligandima, na što se pripremaju zdravstveni sustavi mnogih država. Širina primjene će ovisiti o sposobnosti proizvođača da proizvede dovoljno veliku količinu lijeka jer su resursi radioaktivnog Lu-177 i drugih beta i alfa emitera ograničeni, zatim tehničkoj i kadrovskoj opremljenosti zdravstvenih sustava pojedinih država te cijeni liječenja, ističe Huić.

KLINIČKA PRIMJENA

Do danas je jedina klinički odobrena primjena RLT-a u svijetu za metastatski kastracijski rezistentni rak prostate kod bolesnika s PSMA-pozitivnim tumorima. U praksi, takav pristup primjenjuje se u otprilike 30 zemalja svijeta, a u Europi među njima su Slovenija, Austrija, Italija, Francuska, Njemačka, Belgija, Švicarska, Španjolska, Poljska, Češka, Grčka, Cipar, Danska, Mađarska, Portugal i Ujedinjeno Kraljevstvo. No, osim raka prostate, u svijetu je u tijeku više od 200 kliničkih studija koje ispituju ovaj modalitet liječenja kod raznih drugih indikacija poput raka dojke, glioma i drugih tumora mozga i hematoloških malignih bolesti. Huić vjeruje da će i Hrvatska uskoro odobriti RLT terapiju za pacijente s rakom prostate.

- Vjerujem da će se to uskoro dogoditi, ona je »karika koja nedostaje« u terapiji naših bolesnika s karcinomom prostate. Vrlo je važno to učiniti, prvenstveno radi naših bolesnika, a zatim i da se naši odjeli nuklearne medicine pripreme za takvu terapiju te da ne zaostanu za razvijenim centrima takve vrste u svijetu. Vjerojatno će se to dogoditi najprije u našem Zavodu, jer je veći broj naših djelatnika, od radiokemičara, medicinskih fizičara, prvostupnika radiološke tehnologije, medicinskih tehničara do liječnika specijalista nuklearne medicine, prošao edukaciju iz tog područja i već dugo primjenjujemo druge vrste terapije s izotopima. Uz edukaciju, jako je važna tehnička opremljenost odjela i striktno pridržavanje mjera zaštite od zračenja, zaključuje Huić.

BELINA: TREBA KRENUTI S PRIMJENOM TERAPIJE RADIOLIGANDIMA

DAVORIN VISNJIC/PIXSELL

Predsjednik Koalicije udruga u zdravstvu Ivica Belina napominje kako se radioligandna terapija ubraja u preciznu medicinu što je, prema njegovom mišljenju, šire područje onkološkog liječenja koje još uvijek nije u dovoljnoj mjeri zaživjelo među onkološkim stručnjacima.
- Nažalost, i u udrugama pacijenata i među samim pacijentima ne postoji zadovoljavajuća razina informiranosti, te su stoga i izostale odgovarajuće zagovaračke aktivnosti. Svakako, kao udruge civilnog društva podržavamo ideju centara izvrsnosti, pri čemu ovakvo liječenje može biti u Hrvatskoj dostupno u jednom centru te se po potrebi, s obzirom na opseg primjene može proširiti na dodatne lokacije. Osobito je važno krenuti s primjenom terapije radioligandima i osigurati uvjete za rad kako bismo bili konkurentni i za provođenje kliničkih studija, čime bi se znatno povećalo znanje i iskustvo zdravstvenih radnika u Hrvatskoj o ovom inovativnom načinu liječenja raka, smatra Belina.

Mauro i Martina Staraj

Kantautor Mauro Staraj obnovio obiteljsku starinu u Veprincu čije godine sežu još u 17. stoljeće

Prije i poslije

PRIVATNA ARHIVA

ZA OVO JE VREDILO POTRPET, OVDE JE GUŠT ŽIVET

Svaki centimetar ove kuće priča svoju priču. Kamen, svjetlo i drvo daju osjećaj vječnosti. Moj problem je što je nekako škrtavo volim čuvati samo za sebe i za nas. U ljetnim mjesecima, kad sam na svirkama, iznajmljujemo je turistima, putnicima dobre volje. To je bio plan otpočetka – imati nešto za muzičku penziju, jer ne znam do kada ću moći nastupati ovim intenzitetom. Poprilično je dobar kompromis ako se je moram odreći samo na tri mjeseca

Valentina BOTICA

Kuća u kojoj su odrasle generacije i generacije njegovih starih, sada će odgojiti i generacije iza njega - kantautor Mauro Staraj uhvatio se teškog, ali i plemenitog, plodonosnog posla, i obnovio starinu čije godine sežu još u 17. stoljeće. Radi se o starini u mjestu Veprinac, koja je sada čudo od doma u kojem se isprepleću tradicija, poštovanje prema starinskom i udobnost modernog života. Uz pomoć više od 200 majstora, ali i svog vlastitog osjećaja, starinu je pretvorio u impresivan dom za svoju obitelj, zadržavajući sve ono što ga veže za djetinjstvo, ali i prošlost Veprinca. Sada nazvana Castello di Papa, Staraj s ljubavlju priča o uspomenama koje kuća u sebi nosi, o zajedničkom trudu svih koji su je pretvorili u ono što danas jest, nikako ne zaboravljajući udisati ono što je nekad bila.

DA SE NE ZATARE

Koliko generacija vaše obitelji ima povijest vezanu uz ovu kuću? Imate li saznanja tko ju je prvi izgradio i u kojem razdoblju?

- Kuća je u našoj obitelji, rekao bih - oduvijek, bar tako izgleda kada pogledaš u zapise, koji sežu u 17. stoljeće, na prvi popis stanovništva. Vjerojatno bismo našli tko zna koliko toga zanimljivoga da arhive kastavske gospoštije nisu neslavno završile u 19. stoljeću. Ovako smo limitirani na ovo što imamo, a vjerujte mi, »izvukao« sam sve što sam mogao jer mi je to godinama postala strast i opsesija – vidjeti koliko daleko u prošlost možeš kopati. Onda saznaš da je kuća dijelom sagrađena i na obrambenim bedemima starog grada Veprinca. Ne zna se točno tko ju je prvi podigao, ali zna se tko ju je generacijama čuvao – s ljubavlju i ponosom, sve do mene. Ja samo nastavljam ono što su moji davno započeli. Da se ne zatare.

Kuća ima ime Castello di Papa. Možete li nam otkriti priču iza tog imena?

- Kada sam razmišljao o imenu, ovo je odmah zazvonilo i znao sam da je ono pravo - »Castello di Papa« – u prijevodu »Kaštel od oca« – posveta je svima koji su ovdje živjeli prije mene, nonotu, pranononotu, prapranonotu i tko zna koliko unazad, a najviše mom ocu. On je iz ove kuće otišao prije više od 40 godina, a na mene i brata prenio ljubav prema zavičaju i svemu našemu. I ja sam tata dvojice sinova, pa će jednoga dana, nadam se, i oni nastaviti njegovati sve ovo što čuvamo stoljećima. Za mene ovo nije samo dom. Ovo je kuća svih naših očeva – i zato to ime ima smisla.

Kako ste odlučivali što ćete zadržati iz originalne gradnje, a što ćete prilagoditi modernom životu?

- Najbitnije mi je bilo zadržati dušu kuće. Sve što je imalo priču – ostalo je. Točnije, sve što je moglo ostati. Ostao je »oklop« – vanjski zidovi, otvori i nosivi zidovi. Sve drugo morali smo napraviti ispočetka. Nisam želio napraviti urednu kuću, nego autentičan dom. Vodio sam se idejom da kuća mora ostati ono što je uvijek bila – utočište, zaklon od buke svijeta, mjesto istine i jednostavnosti. Ali isto tako da se u njoj može živjeti lijepo i moderno. Ima sve blagodati modernog svijeta koje život čine ljepšim i lakšim, ali sve diskretno i mudro uklopljeno. Starina mora živjeti, ne smije biti muzejski eksponat.

LAMPE, FERALIĆI, LATE

Je li vam se dogodilo da kuća »odluči« nešto umjesto vas – da neki element jednostavno nije htio biti promijenjen?

- Kuća je poput žene! Sve ona odlučuje! Da, dogodilo se mnogo puta da smo naišli na prepreku, a ja sam »stražario« da se ne bi bilo što narušilo ili oštetio duh vremena i to do te granice da me svaki malo izgreban kamen zabolio. Neke stvari jednostavno ne smiješ dirati. Kao da te kuća sama upozori da staneš, da je pustiš da diše. Sve što sam radio bilo je s osjećajem da ne smijem »ukrotiti« njezinu prirodu – samo joj pomoći da opet progovori. I to se stvarno osjeti – kao da ima svoj ritam i karakter.

Što vam je osobno bilo najemotivnije u procesu obnove – možda neki predmet, obiteljska uspomena ili trenutak?

- Cijeli proces obnove bio je jako intenzivan, tako da je emotivnih trenutaka bilo jako puno. One koje pamtim najviše su možda kada sam našao špikule u maloj plastičnoj čašici od jogurta koje mi je pokojna nona sakrila prije više od 30 godina i uvijek govorila da ne zna gdje su, vjerojatno iz straha da ih kao malo i vrlo živo dijete ne strpam u usta. Sate sam proveo sjedeći na podu čitajući nonotova pisma, testamente, kopajući po konobama i tražeći svaki predmet koji mi je pričao priču o mojoj obitelji koju sam kroz to još bolje upoznao. Ono što sam stvarno žarko želio da imam

ispred kuće je pravi, starinski jog za boće. Kada su prvi put naši sinovi sa mnom bacili boće, sunce je zalazilo zad Učkom, supruga je brzo ulovila moment fotoaparatom, valjda mi vidjevši u očima da ću se raspasti od sreće. Taj moment mi je možda najdraži, jedan osjećaj olakšanja i zahvalnosti. To je bio trenutak kad sam znao – sve ima smisla. Na tom istom tlu gdje su moji stari radili i družili se, sad trče moja djeca. Krug se zatvorio. To je život.

Dakle, otkrili ste neke zanimljive predmete ili dokumente tijekom radova koji su vam otkrili dio obiteljske ili lokalne povijesti.

- Itekako. Kad smo počeli čistiti tavane i zidove, pojavilo se pravo blago. Stara pisma mog nonota iz Abesinije iz 1935. godine, pisma mladića koji pod tuđom zastavom mora biti daleko od doma, čeznući za rodnom grudom. Testamenti stari više od 200 godina, rodoslovlje naše obitelji koje vodi do 17. stoljeća, alati, lampe, feralići i »late« – kante u kojima su mlekarice nosile mlijeko u Opatiju. Iskreno, to mi je bilo ono najvrednije. Sve sam očistio i izložio u malom muzeju u kući – jer to nisu samo predmeti, to su svjedoci života. Želim da svatko tko zakorači u kuću osjeti dio povijesti, a da djeca znaju otkud su, gdje su im korijeni i gdje pripadaju.

MOJ STARI LEPRINAC

Kako ste usklađivali tradicijske elemente – kamen, drvo, starine – s modernim rješenjima poput rasvjete ili namještaja?

- Vodio sam se jednostavnošću prirodnih materijala. Kamen, drvo, željezo, vapno – sve što su stari majstori koristili i danas vrijedi. Zidovi su ručno premazani vapnom, da kuća diše. Kuhinja je sazidana ručno, brušena dok nije dobila efekt starog terazza. Kupaonice su u mikrocementu – spoj čvrstine i minimalizma. Gdje god je bilo moguće, koristio sam usluge lokalnih majstora, drvo iz domaćih stolarskih radionica, kamen iz našeg kraja. Svakako najvažniji čovjek »zlatnih« ruku bio je Davor Vivoda – istinski artižan i majstor kakvih danas ima jako malo. Svaki kamen u ovoj kući prošao je kroz njegove ruke. Volim reći da je u kuću ušao kao majstor, a iz nje izašao kao prijatelj. Veliku pomoć imao sam od Studia Dots iz Rijeke. Sanja Štimac pobrinula se za interijer, a Don Papandopulo eksterijer i oni su »na prvu« razumjeli moju viziju te želju da sve ono što je novo, vrlo nježno moramo uklopiti u staro. U tome su potpuno uspjeli, na čemu im veliko hvala. Pomogli su mi da sve te elemente povežemo skladno, bez gubitka autentičnosti. Sve što je novo mora izgledati kao da je oduvijek bilo tu. Rasvjetu je radio studio RDI iz Rijeke, na čelu s Ileniom Sekulić. Ima tu jako puno ljudi koje bih spomenuo i zahvalio se, ali tada bismo mogli napisati knjigu, a ne članak. Kroz kuću je prošlo više od 200 majstora pa ovim putem svima zahvaljujem na doprinosu koji su dali da danas sve izgleda ovako kako izgleda.

Postoji li neki »nesavršen« detalj koji ste odlučili ostaviti baš zato što priča svoju priču?

Naravno. U ovoj kući savršenstvo ne postoji – i to je njezina najveća ljepota. Svaki kamen je malo drukčiji, svaki zid »škripi« svoju povijest. Nisam ništa ravnao ni peglao, jer neravnine i nesavršenosti su dokaz da je sve ručno rađeno, da je tu bilo života i da sve ima šuga. Kuća je kao i muzika – jednostavno moraš pustiti da ide, onda je najljepše. Kao i ljudi, i kuće su najljepše kad ostane nešto njihovo, a ne kad ih ispeglamo do neprepoznatljivosti.

Kuća djetinjstva

S nonićem i obitelji ispred kuće kao dijete

ZIDOVE MOŽEŠ KUPITI, DOM NE

Kad biste morali opisati ovu kuću u tri riječi, koje bi to bile?

- Autentična. Topla. Zahvalna. I četvrta, bonus riječ - naša. U svakom smislu te riječi.

Koji biste savjet dali svima koji nasljeđuju staru kuću, ali ne znaju odakle početi s obnovom?

- Prvo – slušajte kuću. Ne zidove, nego ono što osjetite kad stanete unutra. Ne obnavljajte kuću da biste je uredili, nego da biste joj vratili smisao. Zidove možeš kupiti, ali dom se mora osjetiti. I pripremite se – trajat će duže, koštat će više, ali to što dobijete zauzvrat nema cijenu.

Veprinac je mjesto bogate povijesti i predivnog ambijenta. Ima li nešto što biste željeli da u Veprincu ponovo oživi – stari običaj, susret, glazba, način zajedništva?

- Tu još uvijek žive ljudi koje znam iz svog djetinjstva, pravi Leprinčani i svaki susret s njima podsjeti me koliko volim ovaj kraj, običaje, tradiciju i ljude. Susjedi koji me znaju kao klinca koji je ovuda lovio leptire i razbijao koljena i dalje su tu. Tu su, naravno, i neki novi ljudi, ali moram reći da ovo više nije »onaj moj« stari Leprinac. Promijenili su se ljudi, vrijeme strašno ubrzalo. Najviše što volim je sjesti na stari kameni stol ispod brajde i piti kavu, osluškujući zvona crkvica oko nas i čekajući da će svakog časa iz vrta doći prateta, nona, nono i reći – »otrok moj, nemoj sedet na mrzlen«. Mirisi kave, čaja, pokošene trave i zemlje poslije kiše – vraćaju me u djetinjstvo. Jedan od onih trenutaka koji te pogode u srce dogodio se posve slučajno. Kosio sam travu oko kuće i crkvice kad se pojavila moja susjeda Nilda i rekla: »Videla san da delaš, pa san ti donesla malo soka od bazge.« Bez velike priče, bez pompe – samo ona prava, stara, dobrosusjedska toplina. E, to je onaj moj pravi Leprinac – onaj koji volim i koji me podsjeća zašto sam se vratio. Upravo zbog ljubavi prema svemu našemu, napravio sam mali kameni amfiteatar s pozornicom, moj osobni zavjet tradiciji i našemu »ča«. Mjesto susreta, pjesme i domaće besede. I mali podsjetnik da mi je pozornica dala sve u životu - od kruha do prijatelja, od putova do smisla. I zato sam jednu pozornicu vratio svom kraju. Tamo stoji i kamena stepenica s uklesanim stihovima pjesnika Josipa Stanića, našeg bratića i zadnjeg rođenog u toj kući. Njegove riječi – »Kamik, kamečina, spran i tučen, trudan i zmučen, a drag, tako drag, va srce zavučen« – podsjećaju me zašto sve to radim. Da »ča« ne utihne. Posebno mjesto u amfiteatru zauzima priča o veprinačkim mlekaricama – ženama koje su prije svitanja, po buri, kiši i žegi, niz strme staze pješice u latama nosile mlijeko iz Veprinca u Opatiju, a put im osvjetljavao mali petrolejski feralić, danas izložen kao nijemi svjedok hrabrosti jednostavnih žena koje su hranile vlastite obitelji i čuvale dostojanstvo života. Kad je u vrtu, nakon jedne oluje, trebalo ukloniti cedar star više od 120 godina, bilo mi je žao da završi kao drvo za ogrjev. Osjetio sam da iz njega mora nastati nešto smisleno. To je kip moje pratete Anice – prignuta, čvrsta, skromna, s latama u ruci i košarom na leđima, baš onakva kakvu je pamtimo, a koju je umjetnik Josip Tomaić, razumjevši tu emociju, istesao svojim rukama kao spomen svim ženama koje su živjele tiho, a nosile najviše. Kad ga pogledam, sjetim se rečenice koju često ponavljam i sebi i svojoj djeci: »Čovjek vrijedi onoliko koliko poštuje svoje korijene.« Zanimljivo je da su se nona i prateta, mlekarice, zvale Marija i Anica, a kuća nam se nalazi između dvije crkvice, Sv. Marije i Sv. Ane. Meni je to prekrasna simbolika.

AMFITEATAR I JOG ZA PENZIJU

Ima li »Castello di Papa« i umjetničku ulogu – prostor za druženja, probe, snimanja, možda male koncerte?

- Zar to nije najvažnije? Da je u kući pjesma, smijeh, prijatelji i pjesma? U dnevnom boravku je klavir koji se savršeno melodijama uklapa u sve riječi koje zidovi pričaju. Bend je već bio ovdje, a i ostali izvođači s kojima surađujem ovdje puno lakše nalaze inspiraciju.

Kuća odiše toplinom i karakterom – bi li se u njoj mogao snimiti spot, koncert ili neka umjetnička priča?

- Svaki centimetar ove kuće priča svoju priču. Kamen, svjetlo i drvo daju osjećaj vječnosti, i mislim da bi svaka umjetnička priča tu dobila još jedan sloj iskrenosti. Moj problem je što je nekako škrtavo volim čuvati samo za sebe i za nas. U ljetnim mjesecima, kad sam ja na svirkama, iznajmljujemo je turistima, ili kako mi volimo reći – putnicima dobre volje. To je bio plan otpočetka – imati nešto za muzičku penziju, jer ne znam do kada ću moći nastupati ovim intenzitetom. Poprilično je dobar kompromis ako se je moram odreći samo na tri mjeseca kad me ionako nema – to sam nekako prebolio. A za penziju sam si ionako pripremio amfiteatar da možemo svirati, recitirati, imati radionice, učiti djecu našemu »ča«, glagoljici i pjevati šoto voče pod brajdom, a jog za boće spreman je za prijatelje i društvo. Tako nekako sam si ja to sve zamislio. Što više ovo pričam, vidim da sam potpuno spreman za penziju, haha… A nedavno su nas zvali iz Engleske da bi sljedeće godine ovdje snimali TV seriju. Tako da vjerujem da je sve ovo savršena kulisa za nešto lijepo, jer Leprinac je toliko fotogeničan da u kojem god kutku opališ fotografiju, imaš razglednicu.

Ako biste trebali skladati pjesmu inspiriranu Castellom di Papa, kako bi zvučala?

- Balada koja započinje na klaviru, nježno joj se pridružuju harmonika i akustična gitara, a kasnije sve prerasta u općenarodno veselje, radost i tjera na ples. Naša, kvarnerska, primorska, istrijanska, kako god ćeš. I na čakavštini, naravno. Kao stara talijanska pjesma iz starih filmova – puna emocije i života, baš kao što je naš Castello di papa. Cijela pjesma završila bi stihovima – za ovo je vredilo potrpet, ovde je gušta živet.

GRAD NA BREGE IZ BAJKE

Postoji li u selu još obitelji koje, poput vas, pokušavaju obnoviti stare kuće i oživiti duh mjesta?

- Svaki pravi Leprinčan iz Starog grada reći će ti da je ovo grad, a ne selo. A za mene je to jednostavno moj grad na brege. Imamo nevjerojatnu sreću da je nas nekoliko prvih susjeda zaista uredilo starine u pravom, tradicionalnom duhu, s poštovanjem prema tradiciji i osjećajem za lijepo tako da slučajnom prolazniku zaista izgleda kao da je ušao u neku bajku. Malo mjesta se može pohvaliti time da je svaka kućica u starom gradu ušminkana i obnovljena, a ovdje to zaista sve jesu i zato sam zahvalan što sam okružen ljudima koji poštuju ljepotu i tradiciju. Redovito jedni drugima pružimo ruku i u toj nekoj sinergiji napravimo da nam svima bude lijepo.

Kako lokalna zajednica reagira na vaš projekt? Osjećate li da se stari Veprinac polako vraća u život?

- Svi Leprinčani su itekako sretni da je Katinićeva kuća opet živa. Veprinac ima dušu i nema se on gdje vraćati – samo mi se njemu uvijek, iznova vraćamo. Veprinac su ljudi i to oni koje pamtim iz svog djetinjstva, i želim da je takvih što više. Veprinac je mir, obitelj i pripadnost. U ovom slučaju ne živim previše za bravo, kada su intimne stvari u pitanju, niti sam, iskreno, ljubitelj ovakvih intervjua, jer ne pričamo ni o poslu, ni glazbi, ni mojoj novoj knjizi, nego o nečem osobnom i izuzetno privatnom – domu. A ovako nešto može ljudima izgledati kao hvalisanje, poticati i dobro znanu đeloziju, a to stvarno ne želim. Živimo u teškim vremenima kada ljudi jako teško dolaze do svog doma. Zato je posebno lijepo čuti i osjetiti iskrenost kada ti kažu – tako je lijepo što si ostvario san i vratio život svojoj starini. Meni dovoljno.

Hommage mlekaricama u obitelji

Kuća Starajevih dominira panoramom Veprinca

VILLSY.COM KARMEN FODREK

Osim bazena, kuća ima jog i amfiteatar

Ljeti se Castello di Papa iznajmljuje turistima

Dio unutrašnjosti

Kuća na Veprincu zapela je za oko i produkciji jedne engleske TV-serije

ArrivaNL

Rijeka jedna od lokacija filma »The Hitman's Wife Bodyguard« 2019. godine

MARKO LUKUNIC/PIXSELL

Bogata filmska povijest Hrvatske u projektu trojice iskusnih filmaša

»HRVATSKI HOLLYWOOD« POVEZAT ĆE UMJETNIKE I TURIZAM

Bruno Grgurić, Đelo Hadžiselimović i Darko Duda razrađuju koncept dokumentarne serije posvećene filmovima snimljenim u Hrvatskoj. Koncept će svoje prve rezultate pokazati već u idućoj godini, tako što će prva od niza informativnih ploča na lokacijama gdje su snimani poznati filmovi biti postavljena tijekom 2026. godine. Lokacije prvih par komada zasad su tajna

GRGO JELAVIC/PIXSELL

U Dubrovniku se snimaju čak i bollywoodski filmovi

Salma Hayek i Ryan Reynolds u sceni snimanoj u momjanskoj vinariji

SLAVEN BRANISLAV BABIC/PIXSELL

Akcijske scene filma »Canary Black« snimane su ispred Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu

Valentina BOTICA

Zna se da je za Dubrovnik nakon »Igre prijestolja« čulo pola svijeta - već popularnom gradu posjećenost je zbog poznate serije toliko buknula da danas filmski turizam čini oko 20 posto cjelokupnog turizma grada. Ali iako se o »King's Landingu« nekako najviše priča, ovaj spoj fantastike i zapanjujuće lokacije samo je jedan od onih koje su Hrvatsku zauvijek unijele u nezaboravne scene Hollywooda.

Štoviše, broj filmskih lokacija u ovoj lijepoj i raznovrsnoj zemlji samo raste, a kada bismo pokušali nabrojati sve filmske lokacije na kojima su ordinirali filmaši svjetskog glasa - malo tko bi mogao. Bilo bi možda bolje kada bi postajao jedan sistem koji će spojiti i stvarne lokacije, i filmske scene, i informacije o filmu ili seriji, a uz kojeg će svaki zaljubljenik u film koji kroči u Hrvatsku dobiti sva ova znanja nadohvat ruke. Tu su ideju slijedili, i vrlo su blizu njezinoj realizaciji, iskusni filmaši domaće scene koji se u svom portfelju mogu pohvaliti (ali se ne hvale) mnogobrojnim svjetskim suradnjama.

INFORMATIVNE PLOČE

Projekt nazvan »Hrvatski Hollywood« osmišljen je kao interaktivan sustav koji će spojiti Hrvatsku, Hollywood, želju za znanjem, povezivanje umjetnika i turizam. Iza projekta stoje Bruno Grgurić, Đelo Hadžiselimović i Darko Duda.

- Ideja je nastala prije nekih šest, sedam godina, kad smo kolege Darko, Đelo i ja razrađivali koncept dokumentarnog filma, odnosno dokumentarne serije. Đelo je tada spomenuo koliko se zapravo filmova snimalo kod nas i predložio da bi bilo zanimljivo napraviti seriju pod nazivom Hrvatski Hollywood, objasnio nam je redatelj i producent Bruno Grgurić.

Serija se, doduše, nije realizirala — ispriječila se pandemija, ali im je zato dala vremena za razmišljanje. Tako se serija pretvorila u puno širi koncept koji će svoje prve rezultate pokazati već u idućoj godini. Tako će prva informativna ploča biti postavljena tijekom 2026. godine, ali lokacije prvih par komada zasad su tajna.

- Ne želimo trčati pred rudo dok se zaista ne realizira. Krenuli smo analizirati gdje je što snimano, koje su se lokacije pojavljivale u filmovima, tko je tamo glumio i koji su režiseri radili. Pitali smo se: zašto ne bismo označili pojedine lokacije na kojima su nastajali poznati filmovi? To bi bilo zanimljivo putnicima, namjernicima, turistima, objasnio je Grgurić.

A onda su otišli i korak dalje: pokazati kako je određena scena izgledala u originalnom filmu. Tako su se odlučili za informativne ploče s podacima o filmu i QR kodom koji vodi u digitalni sadržaj. Bazu se može pretraživati po lokacijama ili po filmovima.

- Riječ je o vrlo velikom projektu, jer u Hrvatskoj postoji ogroman broj lokacija na kojima su snimani filmovi. Uzmimo samo Rijeku: malo ljudi zna da je »Put oko svijeta u 80 dana« sniman upravo ovdje, ili da su »Vjetrovi rata« s legendarnim Robertom Mitchumom snimani u Osijeku, Zagrebu i drugim gradovima. Među njima je Rijeka, a brod Uragan koji stoji na Molo longu korišten je u scenama iz filma. Imamo iznimno bogatu filmsku povijest, a mnogi su naši filmski djelatnici još uvijek među nama i mogu svjedočiti o tome, naglasio je.

LOKACIJA - MALI PROJEKT

Upravo zbog veličine i složenosti projekta, trojica filmaša i njihov prošireni tim stručnjaka ne mogu ga izvesti samostalno. Zato su u dogovorima i pregovorima sa svima koji su važni za realizaciju — od glumaca i filmskih djelatnika do režisera. Nadalje, za svaki su korak potrebne dozvole. Naprimjer, do filmskih materijala ne može doći tek tako, a o informativnim pločama odlučuju jedinice regionalne i lokalne samouprave. Svaka lokacija ima posebne uvjete pa je tako i svaka pojedina lokacija mali projekt za sebe.

U te male projekte dobrodošli su lokalni dionici - kulturna društva, udruge raznog tipa koje bi mogle stvoriti zanimljiv i interaktivan sadržaj kao što su vođene ture, simulacije scena, edukativni sadržaji ili radionice. Ideja je puno, samo treba biti kreativan.

Što se tiče financiranja, projekt ima podršku lokalne samouprave i djelomično filmske industrije. O projektu su informirali i Hrvatski audiovizualni centar, a u budućnosti će aplicirati na natječaje Ministarstva kulture i medija, europskih fondova i turističkih zajednica.

- Projekt je svima iznimno zanimljiv, ne samo akterima u filmskoj industriji. Čini nam se kao klasična win–win situacija: lokacija promovira film, a film promovira lokaciju. To je u interesu svima, vjeruje Grgurić.

FILMSKI RADNICI

Takvo jedno veliko znanje i iskustvo na jednom mjestu ne može proći bez razmjene znanja i iskustva. Začetnici su Hrvatski Hollywood zamislili kao živi organizam i početak puno veće priče pa će tako biti i prostor za edukaciju i suradnju mladih i onih iskusnijih filmaša.

- Razmišljamo upravo o tome kako uključiti mlade, potencijalno velike buduće filmaše, i kako ih povezati s ljudima koji su već duboko u industriji i mogu im pomoći isplivati na površinu. Kod nas se filmovi snimaju praktički svake godine i bilo bi krasno spajati nove generacije s iskusnim ljudima, jer nam kronično nedostaje filmskih radnika, dobrih filmskih radnika, u svim segmentima. Oni su danas itekako traženi, otkrio je planove.

Pod time nije mislio da naši filmski radnici nisu dovoljno dobri, nego da ih jednostavno ima malo. Ali se zato dobro snalaze.

- Snalaze se generalno jako dobro. Morali su u jednom trenutku sve graditi iznova, pogotovo nakon što se raspao sustav u kojem je nekoć sjao Jadran film. Kada govorimo o najsvijetlijim trenucima hrvatskih koprodukcija, mislim na dane kad je Jadran film bio najjači, a statistike pokazuju da još nismo nadmašili te brojke, dodaje.

Možda mnogi ne znaju, ali Clint Eastwood je snimao u Hrvatskoj, napominje redatelj. Njegov film »Zlato za odvažne« većinom je sniman u Istri, a ratne scene u Vižinadi realizirane su na pravim objektima koji su se u to vrijeme doista rušili - prizor gotovo nezamisliv danas. Ti dani i dalje se obilježavaju: lokalne udruge kostimiraju se u američke i njemačke vojnike i rekreiraju filmske scene, pokazujući kako filmska tradicija može postati važan turistički i kulturni sadržaj. Začetnici Hrvatskog Hollywooda nadaju se da bi i druge regije mogle prepoznati sličan potencijal.

NEDOSTATAK STUDIJA

Novija filmska ostvarenja također su pronašla svoj put u Hrvatsku. Film »Čuvaj me s leđa 2« sniman je u nekoliko lokacija, uključujući Rovinj, Rijeku, Zagreb, pa čak i malu općinu Pisarovina. Tamo je tijekom Domovinskog rata izgrađena drvena kapelica koja je godinama stajala neiskorištena, no produkcija ju je odabrala za jednu od filmskih scena, dajući joj sasvim novu ulogu, objasnio nam je Grgurić.

- Treba samo malo osvježiti tu svijest i podsjetiti što je sve kod nas rađeno. Definitivno mislim da puno stvari može zaživjeti, vjeruje.

Uz našeg sugovornika Bruna Grgurića i Darka Dudu, jedan od začetnika ideje je legenda filmskog i TV-svijeta Đelo Hadžiselimović.

- Ne bih se mogao sjetiti ni jedne druge osobe koja je veća živa enciklopedija od Đela. Kroz njegove ruke su u posljednjih 40 godina prošli praktički svi filmovi koje smo mogli pogledati na televiziji, kao i dokumentarci. Lako je kad je Đelo tu jer sve što nam treba - pitamo Đelu, a Đelo ima odgovor na sve, kaže Bruno i dodaje da je Hadžiselimović praktički lokomotiva cijele, ali zajedničke, priče.

- Da nas sada pitate tko se čega sjetio, vjerojatno nitko od nas ne bi znao. To je stvarno jedna zajednička ideja koju smo skupa gradili, dodaje.

Iako se hrvatska filmska industrija itekako razvija i može ju se nazvati ozbiljnom, Grgurić ponavlja da nam nedostaje filmskih radnika s velikim iskustvom. Prije tridesetak godina, na sceni su radili profesionalci s ogromnim iskustvom na svjetskom filmu, a to je nešto što se sada iznova mora graditi.

- Treba nam ekipa koja može podržati blockbustere, a nedostaje nam i filmski studio. Studio je trenutno najveći problem. Konstatno se o njemu priča, postoje nekakvi planovi, ali to pitanje ipak trebate usmjeriti nekom drugom, kaže.

Netko drugi je država ili privatni investitori. Pitanje je koliko država prepoznaje filmski studio kao strateški prioritet. Po Grgurićevom mišljenju, studio je vrlo važan strateški projekt, a na pitanje s čije će strane doći, nema jednostavnog odgovora. Ali čini se da idemo prema tome - bio on veliki i središnji, ili u obliku manjih, privatnih.

Pitanje je koliko država prepoznaje filmski studio kao strateški prioritet. Po Grgurićevom mišljenju, studio je vrlo važan strateški projekt, a na pitanje s čije će strane doći, nema jednostavnog odgovora. Ali čini se da idemo prema tome

Što se tiče financiranja, projekt ima podršku lokalne samouprave i djelomično filmske industrije. O projektu su informirali i Hrvatski audiovizualni centar, a u budućnosti će aplicirati na natječaje Ministarstva kulture i medija, europskih fondova i turističkih zajednica

Ne bih se mogao sjetiti ni jedne druge osobe koja je veća živa enciklopedija od Đela. Kroz njegove ruke su u posljednjih 40 godina prošli praktički svi filmovi koje smo mogli pogledati na televiziji, kao i dokumentarci. Lako je kad je Đelo tu jer sve što nam treba - pitamo Đelu, a Đelo ima odgovor na sve

BRUNO GRGURIĆ

HOĆE LI HRVATSKA IKAD GLUMITI HRVATSKU?

U domaćoj se filmskoj sferi već godinama vrti ista rečenica: »Rijeka je glumila Pariz.« I doista, hrvatske lokacije najčešće predstavljaju neke druge gradove i države. Vis je, primjerice, u Mamma Miji postao Grčka, a brojni su domaći krajevi na filmskom platnu bili »negdje drugdje«. Pitanje koje se onda prirodno nameće glasi: kada će Hrvatska na filmu napokon postati – Hrvatska?

Grgurić podsjeća na primjere poput Malte, koja kroz veće porezne povrate sustavno potiče produkcije da koriste njezine lokacije, ali pod uvjetom da Malta glumi Maltu. To pokazuje da se radi o prije svega institucionalnoj odluci. Riječ je o strateškom pitanju: što je državi korisnije? Ulagati u vlastitu turističku promociju kao destinaciju, ili smanjiti porez velikoj produkciji koja bi zauzvrat prikazala Hrvatsku kao Hrvatsku i time proizvela globalni promotivni učinak?

Moć filmskog turizma je ogromna, a publika vrlo rado putuje na lokacije koje su vidjeli na ekranu. Još kad bi se zemlja uspjela brendirati pod svojim imenom, onda bi i Kvarner, Istra, Gorski kotar ili Slavonija jednog dana također postali prepoznatljive kulise u kojima Hrvatska igra samu sebe – i u kojima se stvaraju novi valovi filmskih i turističkih priča.

Darko Duda i Bruno Grgurić

NEKI PRIMJERI LIJEPE NAŠE NA EKRANU KROZ DVA STOLJEĆA

»Zlato za odvažne« (1970.) — uloga: ulice Vižinade (Istra) koje su u filmu glumile »francuski gradić«; većina uličnih scena snimana je u Vižinadi

Serijali »Winnetou« (1960-ih) — snimani su na više lokacija u Hrvatskoj: Paklenica (Starigrad), Plitvice, kanjon Zrmanje, Velebit, Grobničko polje, Platak i slične prirodne lokacije koje su glumile Divlji zapad

»Put oko svijeta u 80 dana« (TV miniserija, 1989.) — Rijeka je glumila Pariz, a snimalo se i na drugim dijelovima Kvarnera

»Mamma Mia! Here We Go Again« (2018.) — velik dio snimanja odrađen je na otoku Visu: Komiža, Stiniva, Barjoška/Barjaci i okolne uvale i mjesta na Visu

»Star Wars: Posljednji Jedi« (2017.) — Dubrovnik je služio kao vanjska lokacija za grad Canto Bight (snimano na Stradunu, Banje beach, oko Kneževog dvora/Kneževog atrija i ostalim dijelovima stare gradske jezgre).

»Igra prijestolja« (2011.–2019.) — višegodišnje snimanje HBO-ove serije u Hrvatskoj, najznačajnije u Dubrovniku (King's Landing), ali i u nekim drugim dalmatinskim lokacijama

Košarkaški i životni par Anja i Davor Konjević

POVRATAK U KRALJEVICU BILA JE NAJBOLJA ODLUKA

Davor je bio ozlijeđen pa nije igrao, a naša kći Kaja došla je na jednu moju utakmicu s Davorovim prijateljem, bratom, šogoricom... Pola Kraljevice je došlo i baš sam se pozitivno iznenadila. Svi su dosta iznenađeni u Kraljevici, zanimljivo im je sada kako i radim i igram i još imam dijete. Znali su me kao tetu u vrtiću pa se sada čude kada me vide u novinama, kaže Anja Konjević

Katarina BLAŽEVIĆ
Snimila Ana KRIŽANEC

Sportska obitelj - Anja, Davor i mala Kaja

U domu Konjevića u Kraljevici košarka je najvažniji sport, dio svakodnevice, ali i igra koja će vrlo vjerojatno oblikovati i njihovu budućnost. Iako je dvoipolgodišnja Kaja još premalena za košarkaške treninge, njezini roditelji godinama žive za ovaj sport, a ove sezone oboje igraju na Kvarneru. Anja Konjević nastupa za riječki FSV, dok je njezin suprug Davor Konjević kapetan DepoLink Škrljeva. I nisu oni jedini u obitelji koji su vezani uz košarku. Bili su i njihovi očevi, braća, Anjina sestra, majka, Davorov djed… Bilo je prirodno da onda i sami uzmu loptu u ruke, a ta ih je lopta i spojila.

- Upoznali smo se na Sveučilišnom prvenstvu, ja sam osvojio zlato s riječkim sveučilištem, a ona sa zagrebačkim - govori Davor, dok se Anja nadovezuje:

- Nismo se zapravo upoznali u dvorani, nego na proslavi. Na takvim natjecanjima je uvijek bilo opušteno, pa smo se zamijetili izvan terena.

Anja je pod djevojačkim prezimenom Majstorović osvojila pet titula prvakinja Hrvatske i pet Hrvatskih kupova s Medveščakom i Trešnjevkom, a nosila je i dres hrvatske reprezentacije. Rođena je Zagrepčanka, ali danas stanovnica Kraljevice u kojoj radi kao odgojiteljica u vrtiću. Davor se košarkom počeo baviti u rodnoj Kraljevici, među ostalime je uz dres Škrljeva nosio i onaj Kvarnera, Gorice, slovenskih klubova Šentjur i Helios, rumunjskih CSM Galati i Steaua, kao i ciparskog APOEL-a i Vienne.

PANDEMIJSKA RAZDOVJENOST

Je li vam bilo lakše u vezi, a danas u braku jer ste oboje košarkaši?

DAVOR: Sigurno je to plus, Anja zna moj ritam treninga i odmora i nikada nije radila probleme pa je i meni u tom dijelu lakše. Naravno da i njoj neka dođe da kaže »pa šta opet imaš trening«, ali shvaća, rekao bih, puno bolje od osoba koje nisu u sportu. Iako, u nekim drugim stvarima je i loše jer puno kritizira.

ANJA: Naučila sam da on ne voli kad mu se previše govori o utakmicama. Prošle godine je promašio dva slobodna bacanja koja su bila odlučujuća. Išli su u produžetke i ja sam mu rekla: »Ajme, kako si promašio ona bacanja.« I sad mi igramo utakmicu protiv Zadra i ja imam dva bacanja u trenutku u kojemu vodimo, ali ako zabijem, gotova je utakmica. I ja promašim oba. Odmah mi je rekao: »Meni si prigovarala…«. Uvijek kažeš nekakvu malu sugestiju, ali ne bih rekla da je to velika kritika. Na utakmicama sam prepoznatljiva po tome što sam ja ona glasna i nabrijana, a on kada mene gleda je kul i smiren, ha, ha.

DAVOR: Ja joj znam reći što mislim da treba bolje, pokušam joj pomoći, ali ne previše jer ne volim kada se ni meni netko miješa i pametuje.

Kako ste se nosili s udaljenošću svih ovih godina?

ANJA: Prvu godinu smo baš stalno bili zajedno jer je on igrao za Goricu, a ja sam živjela u Zagrebu. Rekla bih da smo se prve dvije godine veze baš povezali. Ja sam 2017. godine »probila led« tako što sam otišla u Španjolsku na jednu sezonu, a Davor je igrao u Škrljevu. Bilo mi je baš teško, ali možda baš zato što sam u košarci, sam sve to shvaćala. Godinu kasnije je on išao u Sloveniju, a ja sam znala da je za njega bolje da mu se karijera razvije negdje vani. Lakše je bilo i jer smo si međusobno velika podrška.

DAVOR: Ta godina kada je ona bila u Španjolskoj i 2020. su bile mentalno najteže. Kada je došlo do pandemije sam bio u rumunjskom Galatiju. Nije se moglo putovati, Anja nije mogla doći, a ja nisam mogao u Hrvatsku. Nismo se sigurno vidjeli nekih osam, devet mjeseci.

ANJA: S obzirom na to da smo tada već bili dugo u vezi, računali smo da ćemo izdržati još koju godinu te smo već imali planove za budućnost. Na taj način smo »izdržali« tih devet mjeseci. Razmišljali smo o vjenčanju i da idem s njime kada se bude selio, ako mogu. Nakon što smo se vjenčali 2022. godine, potpisao je za ciparski klub i onda me pitao »Što ćemo sad?«. Ja sam rekla da idem s njim. Te sezone sam prestala igrati i ubrzo nakon svadbe sam saznala da sam trudna. Sve se nekako poklopilo. Na Cipru smo pričali i o mogućnosti da radim kao trenerica, ali dogodila mu se ozljeda i nismo ostali tu drugu godinu što je bio plan na početku. Da nisam zatrudnjela, vjerojatno bih ja i igrala košarku u gradovima u kojima je on igrao.

NAJBOLJA OPCIJA

Kaja je rođena u Rijeci, ali ste ubrzo preselili u Beč. Je li bilo izazovno s bebom u drugoj državi?

ARHIVA NL

Cijela moja obitelj je u Kraljevici i njima moramo najviše zahvaliti. Oni su velika pomoć. Naročito moji roditelji, mama Jadranka i tata Darko, potom nona Nada, brat Igor i šogorica Klaudia. Bez njihove pomoći ne bismo mogli sve ovo raditi, oboje igrati

DAVOR KONJEVIĆ

ANJA: Nama je tamo bilo prekrasno, osjećali smo se kao doma. Jako smo se povezali s jednim Davorovim suigračem i njegovom suprugom, pa bih ja s njome često otišla napraviti đir po gradu. Često su nam dolazili i obitelj te prijatelji i stvarno nam je bilo lijepo. Kaja je dijete koje je bilo »gdje me staviš, tu idem«. Voljela je ići na njegove utakmice, bila je dovoljno mala da ne luta okolo, nego sjedi i lagano bi se zabavila.

Je li povratak u Škrljevo na ljeto 2024. godine bio upravo zbog obiteljskih razloga?

DAVOR: Gledao sam da novi klub bude u dobroj sredini i za njih jer u tim trenucima više ne misliš samo o sebi. Dosta ponuda sam u startu odbio, kada su u pitanju neke države za koje smatram da nisu dobre za obitelj. Bila je opcija da se vratim doma, bilo je nešto razgovora i s Kvarnerom, dugo sa Škrljevom… Znao sam da ako se vratim u Hrvatsku ću doći doma. Ovo je bila najbolja opcija za svih. Već sam u nekim godinama, gledao sam i da je to realna situacija, a da si i Anja može posložiti život.

Anja, je li vam bilo teško Zagreb zamijeniti Kraljevicom i kako ste odlučili da ćete na Kvarneru stvoriti svoj dom?

ANJA: U Zagrebu sam živjela u kvartu i radila u kvartu i sve mi je bilo blizu. Ja nisam doživjela Zagreb kroz onu užurbanost, a Davor je živio u velikim gradovima poput Bukurešta, Nikozije i Beča te je shvatio da to nije za njega. Ja se sa svojom strukom mogu zaposliti bilo gdje, a opet mi je Zagreb blizu pa nisam puno razmišljala o tome. Predivno mi je u Kraljevici.

NAJVAŽNIJE DA JE DIJETE U SPORTU

Hoćete li i Kaju usmjeravati da se bavi košarkom?

DAVOR: Mislim da je dijete koje gleda najviše košarke. Ja stvarno jako puno gledam utakmice, Euroligu obavezno, baš živim ovaj sport. I to zna biti sigurno četiri dana u tjednu te Kaja zna da kada Anja navečer ima trening se doma gleda Euroliga. Već poznaje i neke igrače, pita kako se netko zove. Svi oko nas nekako računaju da će sigurno igrati košarku, ali ona će na kraju sama odabrati.

ANJA: Voljela bih da je u bilo kojem sportu. Sada je počela s plesom. Meni su svi u košarci, a roditelji su mi navijali da idem u odbojku jer nema kontakta i jer je ženstveniji sport. Ja sam ipak išla za sestrom. Mama Romana je igrala, tata Čedo je bio trener, uz sestru je i brat bio u košarci…

D. MIĆULINIĆ

U Zagrebu sam živjela u kvartu i radila u kvartu i sve mi je bilo blizu. Davor je živio u velikim gradovima poput Bukurešta, Nikozije i Beča te je shvatio da to nije za njega. Ja se sa svojom strukom mogu zaposliti bilo gdje, a opet mi je Zagreb blizu pa nisam puno razmišljala o tome. Predivno mi je u Kraljevici

ANJA KONJEVIĆ

S Trešnjevkom ste osvojili Kup u travnju 2022. godine nakon čega vam slijedi pauza zbog trudnoće. Kako je bilo vratiti se košarci ovoga ljeta, nakon tri i pol godine?

ANJA: Sve me boljelo, ha, ha. Davor me preko ljeta stalno poticao da treniram, ja bih otišla s Kajom na plažu i zanemarila bih sebe. Zbog toga sam se zapravo i vratila košarci, nedostajala mi je ta neka moja aktivnost. Kada sam krenula, shvatila sam da mi nije teško, malo me zatezalo u mišićima, što je normalno u pripremama. I prošlih godina me sportski direktor kluba Emil Baltić zvao da se pridružim, ali ranije nisam znala kako ću sve uskladiti s Kajom, pogotovo s prijevozom. Ovoga ljeta trener je postao Davor Tadej, koji dolazi iz Kraljevice i poznaje Davora cijeli život, pa sam odlučila pristati. Tadej i ja zajedno putujemo na treninge, a s Baltom sam razgovarala i o budućnosti, da bih mogla ostati u klubu ili kao trenerica mlađih cura ili u nekoj drugoj funkciji. Zapravo sam i sada kao igračica došla da budem pomoć mladim curama.

TRENERI I IGRAČI

S obzirom na to da vas često nema doma zbog treninga i Anjinog posla u vrtiću, tko najviše uskače i pomaže od obitelji?

DAVOR: Cijela moja obitelj je u Kraljevici i njima moramo najviše zahvaliti. Oni su velika pomoć. Naročito moji roditelji, mama Jadranka i tata Darko, potom nona Nada, brat Igor i šogorica Klaudia. Bez njihove pomoći ne bismo mogli sve ovo raditi, oboje igrati... Nekada se zna dogoditi da nas nema u isto vrijeme, a nekada da ja dođem, a ona taman odlazi na svoj trening. Pa se i nas dvoje malo vidimo tijekom dana.

Kaja je na pitanja za koga navija rekla: »Mama!«, a isto je odgovorila i na pitanje tko je bolji igrač. Nedavno je morala i birati koju utakmicu ići gledati jer su FSV i Škrljevo igrali u isto vrijeme...

ANJA: Mislila sam da će ići Davora gledati, ipak je to njegova strana obitelji, pa sam se jako iznenadila kada sam vidjela Kaju na tribini. Davor je bio ozlijeđen pa nije niti igrao, a Kaja je došla s Davorovim prijateljem, bratom, šogoricom… Pola Kraljevice je došlo i baš sam se pozitivno iznenadila. Svi su dosta iznenađeni u Kraljevici, zanimljivo im je sada kako i radim i igram i još imam dijete. A ja nisam ni svjesna da je to nešto čudno i posebno. Znali su me kao tetu u vrtiću pa se sada čude kada me vide u novinama.

Davor je završio, a Anja nedavno upisala HKS-ov program obrazovanja za trenera košarke. Znači li to da se u budućnosti vidite i u toj ulozi?

ANJA: Odlučila sam probati jer imam iskustva u radu s djecom, jednako kao i u košarci te bih se voljela jednog dana okušati u tome.

DAVOR: Vidim se u košarci definitivno, iako imam svakakve interese, a imam završenu i ekonomiju. Brat me nagovorio da upišem taj program, iako ne znam želim li si priuštiti taj trenerski život, koji nije lagan. Vidjet ćemo kuda će me karijera odvesti. Diploma? To mi je bilo neko osiguranje, mislim da je puno bolje imati diplomu pa ćemo vidjeti. Osjećam se sada odlično, mislim da mogu još igrati. U klubu je sada sjajna atmosfera. Fran Pilepić i ja smo u kasnim fazama karijere, ali možemo igati na dobroj razini. Nismo se došli umiroviti, nego dignuti Škrljevo na jednu stepenicu više. Uvjeren sam da ću opet igrati u Premijer ligi sa Škrljevom.

KOMUNALAC d.o.o. Jurdani objavljuje

OBAVIJEST

za davanje u zakup poslovnog prostora

Obavještavaju se zainteresirani ponuditelji da je Komunalac d.o.o. Jurdani na web stranici, pod oznakom www.komunalac-opatija.hr dana 16.11.2025.g. objavio NATJEČAJ ZA DAVANJE U ZAKUP POSLOVNOG PROSTORA NA TRŽNICI U OPATIJI, V. SPINČIĆA 2/1, poslovni prostor označen kao K-2 bočni ulaz: prostor oko svjetlarnika na katu sa pripadajućim prostorijama + podest stubišta, površine 267,15 m², namijenjen za obavljanje sljedećih djelatnosti:

1. ugostiteljska djelatnost
2. odgojno-obrazovna djelatnost
3. izložbeno-muzejski prostor s prodajom prehrambenih proizvoda;

Uprava Društva

OPĆINA RAVNA GORA

obavještava javnost da je raspisan

NATJEČAJ

za davanje u zakup poslovnog prostora br. 2-2025

Tekst Natječaja biti će objavljen od 17. studenog 2025. na oglasnoj ploči u zgradi Općine Ravna Gora, I. G. Kovačića 177, Ravna Gora te na službenoj mrežnoj stranici Općine http://www.ravnagora.hr .

Natječaj je otvoren od 17. studenog 2025. do 27. studenog 2025. godine.

Gradonačelnik Grada Novog Vinodolskog, na temelju članka 6. Odluke o zakupu poslovnog prostora (Službene novine, br. 8/2025), raspisuje

JAVNI NATJEČAJ

za davanje u zakup poslovnog prostora u Novom Vinodolskom, Korzo hrvatskih branitelja 2 (trijem Doma kulture), izgrađene na k.č.br. 573 k.o. Novi

Tekst cjelokupnog javnog natječaja nalazi se na službenim internetskim stranicama Grada www.novi-vinodolski.hr i oglasnoj ploči Grada Novog Vinodolskog.

GRADONAČELNIK
Tomislav Cvitković

Grad Crikvenica objavljuje

OBAVIJEST

Dana 16. studenog 2025.godine, na WEB stranicama Grada Crikvenice, www.crikvenica.hr (aktualni natječaji) objavljen je NATJEČAJ za prikupljanje ponuda za davanje u zakup lokacije za postavljanje štanda.

KLASA: 372-01/25-01/150
URBROJ: 2170-5-07/06-25-3

OBAVIJEST

Na oglasnim pločama u naseljima Općine Vrbnik i na njenim mrežnim stranicama www.opcina-vrbnik.hr objavljen je javni natječaj za prodaju nekretnina oznaka k.č. 511/109 i k.č. 511/110 k.o. Garica, naselje Garica.

060/555-991
CIJENA POZIVA:
tel. 0,46 € /min
mob. 0,63 € /min
Novi list d.d., Rijeka, Zvonimirova 20a,
OIB: 44110106406, info tel. 051/650-108

www.novilist.hr

Naš novinar direktno s terena uletio u košnicu seta

TRIBBIANI IZ »PRIJATELJA« MAČJI JE KAŠALJ PREMA MATI IZ »DIVLJIH PČELA«

Je li Siniša novinar pokazao da je materijal za seljaka Matu? Ima li tu makar sirovog talenta da ga se brusi, ili nema materijala ni za što!? Nitko ne govori ništa. Nema se vremena za finese te vrste. Tek momče zaduženo za ozvučenje mudro zbori: »Da nije valjalo, već bi vam rekli«

Siniša PAVIĆ

Čovječe, pazi što ćeš poželjeti, jer bi ti se to što želiš moglo i ostvariti. Zvuči poznato, zvuči i bezopasno kako sve mudrosti bezopasno zvuče kad su i dok su na papiru, tek kao prijetnja koja se ionako nikada ostvariti neće. Sva je lako dok slova ne ožive, a kad ožive, eto belaja. Kad ožive, život na tren postane dramski serijal i čista gluma. Ovo je priča baš o tome, o tome koliko malo kadikad treba da se želje pretvore u stvarnost, da novinar Siniša postane seljak Mate i da na vlastitoj koži osjeti kolika je moć narodnih poslovica, poslanica i mudrolija.

Elem, dalo bi se reći da je za sve kriv Harari. Dobro, samo dijelom, i to zato jer se zbog njegova nastupa u Lisinskom kasnilo na zadatak, u Jadran film na predstavljanje nove serije RTL-a »Divlje pčele«. A sektor je to, treba izvijestiti, kako zbog širokog puka koji domaće televizijske serijale voli, tako i zbog njegovanja dobrih odnosa sa Službom za odnose s javnošću RTL-a. Sa službama je uvijek dobro biti u dobro, sa svim pa tako i s televizijskim. Harari je rekao svoje, kišica je počele rominjati, a to što nam je mislilac poručio da smo nikad tupaviji makar nas obasipaju s mali milijun informacija nekako je donijelo olakšanje, onako kako dobra opravdanja za vlastitu nam nemoć uvijek na kratko donose olakšanje. Ništa nakon toga nije bilo teško, da bi atmosfera u studiju Jadran filma učinila da sve bude i lakše. Jer, kako se ušlo s ceste u studio, tako se uronilo u neki drugi svijet. Tamo ljudi odjeveni kao da je pedeset i neka godina prošlog stoljeća, i trg gradski iz tog doba s pripadajućim dućanima, gostionicom i bricom. Na trgu živa glazba i mladost koja veselo cupka retro odjevena. A kao da sve to nije dovoljno, zrakom se širio neodoljivi miris uštipaka!

Treba samo iza ugla pričekati da brico kaže svoju repliku, pa se zatrčati do Ljube i izgovoriti tekst. Nema lakše, da nije činjenice da je Mate na jedno uho skoro gluh. Napeo se on k'o puška napeta da mu ključna bricina rečenica ne promakne. A baba Ljuba, odnosno Jolanda Tudor kuži sve. Tjera tremu tako što Mati veli da je dobro

MIRIS DJETINJSTVA

Čast svaka poderanim gaćama, langošicama i svim drugim narodskim načinima da se od malo brašna i vode učini poslastica, no nema za nižepotpisanog jačeg i zamamnijeg Madeleine kolačića od dobrog vlaškog, sinjskog i poljičkog uštipka. Zato ih Stari tako i rijetko i radi, da se usta i um ne naviknu i da ona čežnja genetski zadana ne nestane. A kada ih napravi, kada zavonjaju sve je moguće, pa i teleportacija, ali samo na jedno mjesto, didu u konobu i babi u kužinu. Na trgu u kojem se sada već snima veći dio radnje RTL-ove serije »Divlje pčele« sve je mirisalo na djetinjstvo i gdjekoji vikend proveden usred Dalmatinske zagore. I kad te prvo načne Harari, a onda te se dohvati sevdah od uštipka, jezik lako kazuje svašta a da ne promisli ništa.

- Serija se događa u Sinju i okolici, Pavića je u Sinju koliko ti drago. Nema ništa logičnije nego da i ja zaglumim u seriji, makar ulogicu kakvu, kazao sam Nataši, šefici od svega što ima veze s nama novinarima koji pratimo što televizijske kuće rade.

- Riješit ćemo, nasmijala se slatko ona.

»Moš' mislit«, pomislio sam ja, da bi odjednom sve izmaklo kontroli. Nataša je privele onu koja

Epizoda života

i glumcima u seriji skrbi. Imena se ne sjećam jer od tog trena sve je u magli nekoj. Ali, bitnog se spominjem.

- Može uloga, ako će te obrijati bradu. U vrijeme kad se radnja događa, svi su muškarci brade brijali, reče ona.

- Nema šanse, rekoh ja, taman da se rastanemo u smijehu i veselju.

Brada ili gluma!? Taj tren, dok su mirisali uštipci i pilo se vino, dileme i nije bilo. Brada, dakako.

Život je nakon dobra predstavljanja »Divljih pčela« krenuo svojim normalnim tijekom dalje. Novinarski zadaci odveli su malu ekipu Novog lista i u Liku da vide kako to funkcionira mobilna ljekarna. I taman tu negdje između Saborskog i Tounja zazvoni telefon. Nepoznat broj. A tamo ugodan ženski glas koji kaže: »Dobar dan, zovem iz produkcije »Divljih pčela«!« Spomen pčela najprije je asocirao na novine što se problematikom pčelarstva bave, nikako na seriju. A onda se otvorili. Tamo negdje pred kafanom što stoji na cesti koja iz Tounja vodi do autoceste, ugodan glas s druge strane žice nudio je ulogu seljaka Mate.

- Ako vam odgovara. Ako ne, možemo pričekati neku drugu ulogu, čulo se u slušalici.

KUĆNI TRENERI

Seljaka Mate! Da drugu i ako mi odgovara!? Nema druge! Nema natrag! Sempre dritto, pa makar to značilo biti seljak Mate, onaj koji izgovara dvije, ako ne i dvije i po važne rečenice pred kamerom. Jer ako Mate neće dotrčati do baba Ljube i reći joj da se doktorovoj ženi nešto događa, tko će i kako će!?

- Nećeš valjda, za glavu se uhvatio jedan krak obitelji.

- Naravno da hoćeš! Narast će brada, oduševljen je bio drugi tabor.

Stari je, ipak, bio najjača karika. Teksta, ovo malo teksta treba, naime, izgovoriti da zvuči autohtono, da se čuje da je Zagora u igri. U teoriji ne bi trebalo bit problema. U praksi itekako se u glasu čuje da se na Ugljanima nikada nije živjelo, ni u Sinju, ni u Trilju, samo u Splitu. Ma, Stari će znati sliči li izgovor na išta. Ja biglišem, on sluša.

- Valja li išta, pitam.

- Dobro je. A što će ti to, pita on.

- Možda ću glumiti u jednoj našoj seriji, velim.

Najteže je Siniši bilo obrijati bradu

Za sve je kriv miris uštipaka - Siniša Pavić

Setovi su bojna polja na kojima caruje hijerarhija. Odmah je to pridošlici jasno. Olakotna okolnost je pritom bila ta da su svi znali da onaj koji se ne libi kritizirati sve televizijsko dolazi na set. Dobra okolnost!? Prije će biti da je ona Služba za odnose s javnošću nanjušila lijep marketinški, ako ne i humoristički, potencijal ove avanture. Prvo tajnici redakcije, a onda tamo gdje su kostimi. Kostimografu kapa do poda

Stari je, ipak, bio najjača karika. Teksta, ovo malo teksta treba, naime, izgovoriti da zvuči autohtono, da se čuje da je Zagora u igri. U teoriji ne bi trebalo bit problema. U praksi itekako se u glasu čuje da se na Ugljanima nikada nije živjelo, ni u Sinju, ni u Trilju, samo u Splitu. Ma, Stari će znati sliči li izgovor na išta

- Aaa, to, na to će otac, demonstrirajući neinteres kojem je teško, ako ne i nemoguće, parirati.

No, dobro, govor će se već nekako riješiti, ali što ćemo s činjenicom da do babe Ljube treba dotrčati!? Tako piše u scenariju. To koliko je moderna čeljad zaboravila prirodno i normalno trčati, čudo je jedno. »Ne radi to k'o da basket igraš, ili plešeš«, ljute se kućni treneri. Pa trči kroz stan jednom, dvaput, sve dok ono malo teksta ne ispari od puste trke. Uglavnom, pripreme su bile kratke i intenzivne, a onda je svanuo taj dan. Dan od snimanja!

DID ŠIMUN

Setovi su bojna polja na kojima caruje hijerarhija. Odmah je to pridošlici jasno. Olakotna okolnost je pritom bila ta da su svi znali da onaj koji se ne libi kritizirati sve televizijsko dolazi na set. Dobra okolnost!? Prije će biti da je ona Služba za odnose s javnošću nanjušila lijep marketinški, ako ne i humoristički, potencijal ove avanture. Prvo tajnici redakcije, a onda tamo gdje su kostimi. Kostimografu kapa do poda! Čovjek je isprve pogodio dojedan konfekcijski broj, a kada se u cipele ušlo iz prve, ostalo je samo nabiti kapu na glavu i nakloniti se. Pogled u ogledalo otkrio je koliko je snage u onoj da iver ne pada daleko od klade.

- Did Šimun! Isti did Šimun, otelo mi se.

Slijedi šminka. Tamo već lagano gužva. Evo brice, odnosno Antonia Scarpe koji ga glumi, evo ga kako čeka red za brijanje. I seljak Mate se jutrom obrijao, stanjio brkove i bradu da se jedva vide, ali svejedno se u sobi za šminkanja vijeća treba li i to malo brade ukloniti skroz, ili ne.

- Morat ćemo je obrijati, konačni je sud glavne šminkerice.

Pogled što ga je imao Lunjo kada ga je Maza skoro pa napustila u onom starom crtiću nije tu bio od pomoći. Čim urede Bricu, Mate će na stolac. Tako i bi. I upali mlado djevojče britvu na baterije, i zazuji ona, i obrije mu bradu. Ali ne staje, već krene na brk!

- Aaaa! Grhhh! Ne brk, zamucao je Mate.

Bolje i nije mogao kad mu se grlo vezalo u čvor od straha i muka. Ajde bez brade, ali ako ostane bez brka, bit će to k'o da se do gola skinuo.

- Ups! Ja mislila da treba sve, ispričala se ona što je na brk krenula.

LAKOĆA DNEVNOG BORAVKA

U zadnji tren brk je spašen. Što se spasilo, nije olovkom se nacrtalo. A svakim dodirom više češlja i britve, svakim novim nanosom pudera bivalo je jasnije da onaj koji je u Jadran film došao kao čovjek star 50 i koju sve više liči Mati od barem 70. »Pazi što ćeš poželjeti, da ti se ne bi i dogodilo«, zvonilo je Mati seljaku u ušima. A opet, ako kumice na Dolcu Alena Šalinovića zezaju da nikada nije starije izgledao nego sad kad glumi u »Divljim pčelama« inspektora Sikiricu, onda to valjda tako mora biti.

- U glumce si se dao!? Neka. Je li što i govoriš, ispituje Šalinović, prijatelj i istomišljenik kad je dobra spiza u pitanju. Pa mu Mate kazuje svoju rečenicu.

- Dobro je! Bome, možda te za glasnika i opet uzmu, veli.

- Bome, iz tvojih usta u scenarističke uši, velim mu, makar ni sam nisam još načisto treba li takvo što željeti.

Bilo kako bilo dvije etape puta su uspješno odrađene. Slijedi treća, zapravo četvrta ako ono provlačenje bubice kroz košulju i hlače također smatramo etapom. Ostalo je konačno još samo to da se otrči do Ljube, pa joj se prišapne to što već prišapnuti treba, da ne spojlamo baš sve. Treba samo iza ugla pričekati da brico kaže svoju repliku, pa se zatrčati do Ljube i izgovoriti tekst. Nema lakše, da nije činjenice da je Mate na jedno uho skoro gluh. Napeo se on k'o puška napeta da mu ključna bricina rečenica ne promakne. Grijeh je griješiti previše, sve da si i početnik, pa da tako usporavaš ekipu samih profesionalaca. A baba Ljuba, odnosno Jolanda Tudor kuži sve. Tjera tremu tako što Mati veli da je dobro. Savjetuje ga da je slobodno, scene radi, potapše po ramenu kad joj priđe. Brižna je toliko da su, svega mi, i opet u zraku na praznom trgu zamirisali oni uštipci, zamirisali i mirisali sve dok snimanje važne scene nije završilo. Brada je položena na oltar umjetnosti. I krupne kapi znoja. Lako je iz dnevnog boravka udarati po glumcima, ma ući u njihove postole je bome teška rabota. I da je glumac biti lako.... A je li valjalo?

POPULARNOST AMATERA

Je li Siniša novinar pokazao da je materijal za seljaka Matu? Ima li tu makar sirovog talenta da ga se brusi, ili nema materijala ni za što!? Nitko ne govori ništa. Nema se vremena za finese te vrste. Tek momče zaduženo za ozvučenje mudro zbori: »Da nije valjalo, već bi vam rekli.«

Priči tu, avaj i kuku, nije kraja, ne kad ste glumac ultra amater. Vijest da je onaj koji o televizijskom programu piše sam postao dio programa, pa još garnirana fotografijama starca Mate, brzo je završila na portalima. Rodbina i prijatelji trljaju zadovoljno ruke, barem onaj krak obitelji kojem nije od svega muka. Mati kaže: »Isti Šimun!« Kokice se kupuju da se ima na dan »premijere« povijesne epizode. Onaj Tribbiani iz »Prijatelja« je mačji kašalj. Ovaj Tribiani bulji u bradu koja nikada sporije nije rasla dok se gleda u ogledalo k'o sad već ocvali De Niro u nekoj novoj verziji »Taksista«. Je li ovo kraj za seljaka Matu, ili tek početak jednog divnog prijateljstva!?

Posao, onaj novinarski za koji se plaća dobiva, u međuvremenu je krenuo dalje. Evo, prati se premijera filma u Kaptol centru. Evo poznata nekog svijeta. Evo Dragan Despota koji se smješka dok pozdravlja i dok šeretski, onim svojim neodoljivom glasom, kazuje: »Vidim, i glumiti se počelo.« Pa ti nemoj paziti što ćeš poželjeti.

Crikvenčana i geodeta Matea Gašparovića Standfordova studija uvrstila u vrh najcitiranijih svjetskih znanstvenika

SVEMIRSKE TEHNOLOGIJE VELIKA SU PRILIKA ZA GEODEZIJU

MARTIN BARRAUD

Geodezija je jedna prekrasna struka koja razvojem tehnologije kroz povijest, sadašnjost i budućnost omogućuje zaista široku lepezu poslova. Povezuje rad na terenu i u uredu, što je zaista privilegij danas, u doba umjetne inteligencije i ostalih pomagala

Marinko KRMPOTIĆ

Iako stanje uvijek može biti bolje, činjenica je da hrvatska znanost i domaći znanstvenici znaju itekako privući pažnju svojim radom i rezultatima koji su ponekad relevantni u svjetskim okvirima. Jedan od posljednjih takvih primjera vezan je uz područje Primorsko-goranske županije, točnije mladi znanstvenika čiji je rad itekako uočen stiže s područja zeleno-plave županije, točnije iz Crikvenice. Riječ je o prof. dr. Mateu Gašparoviću s Geodetskog fakulteta u Zagrebu. Njegov je kvalitetan rad nedavno istaknut kroz rad Sveučilišta Stanford u Kaliforniji. Naime, tamo je pod vodstvom profesora Johna Ioannidisa objavljena studija o znanstvenoj citiranosti koja rangira oko 230.000 najcitiranijih svjetskih znanstvenika u svim disciplinama, obuhvaćajući dva posto najutjecajnijih istraživača u svakoj pojedinoj grani znanosti. Na listi se nalazi ukupno 129 hrvatskih znanstvenika, a među njima su čak dva djelatnika Geodetskog fakulteta – dr. Bojan Vršnak i prof. dr. Mateo Gašparović.

Prof. dr. Mateo Gašparović

POTVRDA I POTICAJ

No, tko je Mateo, pitamo ga na početku razgovora.

- Trenutno sam na Geodetskom fakultetu u Zagrebu zaposlen na radnom mjestu izvanredni profesor te obnašam funkciju prodekana za nastavu i studente. U svom radu, bavim se istraživanjima vezanim uz znanstveno područje fotogrametrije i daljinskih istraživanja, razvoj algoritma za automatsko praćenje promjena u okolišu temeljem podataka prikupljenih sa satelita, aviona, dronova i terestrički.

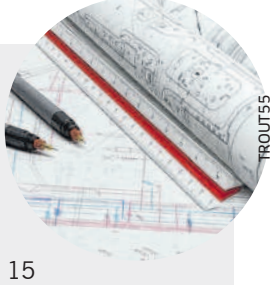
Što vam znači činjenica da ste, na temelju brojnih objavljenih tekstova, među najcitiranijim svjetskim znanstvenicima?

- Tome se nisam nadao i moram biti iskren da sam bio potpuno iznenađen kada sam dobio poruku kolegice da sam uvršten na listu. Ova činjenica za mene predstavlja neovisnu potvrdu dosadašnjeg rada i naravno veliki poticaj za dalje. Naravno, taj uspjeh ne bi bio moguć bez suradnje s brojnim kolegama znanstvenicima s hrvatskih i međunarodnih institucija kojima ovim putem zahvaljujem. S obzirom na to da se već dugi niz godina bavim znanstvenim istraživanjima u cilju razvoja, primjene te širenje znanja u području svemirskih tehnologija poput primjene podataka Copernicus programa Europske svemirske agencije, smatram da je to velika prilika za geodeziju. Naime, geodezija kao struka uvijek je bila prilagodljiva novim tehnologijama, senzorima, novim platformama za brzo prikupljanje točnih prostornih podataka o prostoru oko nas pa smatram da će i ovoga puta tome biti tako. Stoga me kao znanstvenika uvijek i »vuče« želja za razvojem realno primjenjivih metoda, algoritama i u konačnici sustava koji će omogućiti veću primjenjivost i širenje geodezije u mnogim područjima. Treba istaknuti da se na taj način trasira put geodetskoj privredi i cijelom gospodarstvu za širenje poslovanja te otvaranje novih radnih mjesta.

TERENSKE AKTIVNOSTI

Očigledno je da volite svoju struku. Što je njen temelj i kako ona utječe na naš život, najjednostavnije rečeno?

- Geodezija je tehnika i znanost koja se bavi izmjerom i prikazom Zemljine površine, određivanjem oblika Zemlje i njezina polja sile teže. Saznanja vezana uz geodeziju kao nauku mogu itekako koristiti čovjeku i čovječanstvu na mnogim područjima života i rada. U dosadašnjim znanstvenim istraživanjima u sklopu projekata u području daljinskih istraživanja razvili smo brojne automatske metode, poput onih za praćenje stanja poljskog jasena u Hrvatskoj, kartiranje Natura 2000 nizinskih šumskih staništa, procjene prikladnosti poljoprivrednih zemljišta za sadnju pojedinih kultura, procjene dugotrajnih učinaka klimatskih i antropogenih utjecaja na vegetacijski pokrov u Hrvatskoj pa do praćenja urbanizacije i procjene rizika te digitalnih servisa za zeleni urbani razvoj i prilagodbu klimatskim promjenama – i to sve na temelju satelitskih snimaka. Primjerice, razvijene metode mogu se primjenjivati u situacijama kada je potrebno brzo reagirati na posljedice vremenskih nepogoda, poput

TROUT55

DVADESET RADOVA U ČASOPISIMA NAJVIŠE KATEGORIJE

Gašparović je do sada sudjelovao u provedbi više od 15 znanstvenih projekata Geodetskog fakulteta, od čega u deset u svojstvu voditelja. Bio je mentor četiri obranjena doktorska rada na Geodetskom fakultetu te komentor na jednom doktoratu na Geološkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu. Kao autor i koautor objavio je više od 45 znanstvenih radova u visokokvalitetnim znanstvenim časopisima indeksiranim u Web of Science Core Collection (WoSCC), od kojih je 20 u časopisima kategorije Q1 (najviše kategorije). Uz navedeno, recenzirao je više od 230 radova, te dva znanstvena projekta. Član je brojnih međunarodnih i hrvatskih udruženja kroz koja nastoji dodatno izgraditi svoje znanje i iskustvo, ali i podijeliti ga s kolegama i suradnicima. Član je Hrvatskog geodetskog društva (Geodetske udruge Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije), Hrvatskog kartografskog društva, Hrvatske komore ovlaštenih inženjera geodezije, član izvršnog odbora Hrvatskog povjerenstva za geodeziju i geofiziku, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Referentne skupine za Svemirski program Unije Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, nacionalni delegat u GEO High Level Working Group (GEOHLWG) te Međunarodnog društva za fotogrametriju i daljinska istraživanja (ISPRS), Međunarodne asocijacije za geodeziju (IAG) i Europske geoznanstvene unije (EGU).

Na Geodetskom fakultetu u Zagrebu

Vrlo vjerojatno, da nisam 2000. upisao srednju strukovnu školu – smjer geodetski tehničar, moj bi put bio drukčiji. Smatram da je dobro, naravno, ako za to postoji želja, što ranije se fokusirati i krenuti prema srednjem strukovnom obrazovanju jer to omogućuje odličan temelj za nastavak karijere na tehničkim fakultetima

vjetroizvala ili drugih događaja koji zahtijevaju preciznu prostornu analizu. Njihova primjena omogućuje značajno unapređenje terenskih aktivnosti te pruža podršku brojnim područjima ljudske djelatnosti koja se oslanjaju na točne podatke o Zemljinoj površini. Satelitske snimke koje koristimo i analiziramo mogu biti od velike pomoći pri izradi različitih vrsta prostornoplanskih dokumenata, praćenju razvoja naselja i infrastrukture, urbanom planiranju, poljoprivredi, istraživanju klimatskih promjena i mnogim drugim područjima. Ukratko, sve što se može brzo i precizno detektirati snimkama iz zraka ili svemira predstavlja potencijalno područje primjene naših metoda te doprinosi povećanju kvalitete rada različitih struka i djelatnosti. Zbog svega toga drago mi je da baš naš fakultet radi na još većem širenju geodetske znanosti i struke na internacionalnoj razini. Tako je baš u organizaciji Geodetskog fakulteta u srpnju 2024. godine održana prva međunarodna konferencija International Conference of Environmental Remote Sensing and GIS – ICERS posvećena daljinskim istraživanjima u okolišu i GIS-u. Konferencija je organizirana u sklopu projekta »Procjena dugotrajnog učinka klimatskih i antropogenih utjecaja na prostorno-vremensku dinamiku vegetacijskog pokrova u Hrvatskoj korištenjem satelitskih opažanja« (ALCAR) financiranog od strane Hrvatske zaklade za znanosti, kojeg sam voditelj. Cilj i svrha ICERS konferencije je okupiti stručnjake i istraživače iz cijelog svijeta na jednom mjestu i podijeliti najnovija dostignuća u području daljinskih istraživanja i GIS-a, a pritom ponuditi nove perspektive za rješavanje problema vezanih uz promjene u okolišu. Treba istaknuti kako je ukupno prezentirano 49 predavanja od strane domaćih i stranih autora iz 17 zemalja (Hrvatska, Njemačka, SAD, Norveška, Francuska, Kina, Južna Koreja, Etiopija, Turska, Slovenija, Italija, Mađarska, Kirgistan, Gruzija, Srbija, Bugarska i BiH) s 4 kontinenta. Iduće godine planiramo održavanje druge ICERS konferencije od 1. do 3. srpnja u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

129
hrvatskih znanstvenika nalazi se na Standfordovoj listi

PRIVILEGIJA U ERI POMAGALA

Po svemu se, dakle, ubrajate u vrh te znanosti. No, kakav je bio put do sadašnjeg statusa, odnosno kako je teklo školovanje?

- Nakon završene osnovne škole Vladimira Nazora u Crikvenici te srednje Građevinske tehničke škole Rijeka, diplomirao sam na Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, zatim i doktorirao 2015. godine s temom »Radiometrijsko izjednačenje tekstura fotorealističnih 3D modela«. Kako su teme diplomskog rada i doktorata usko vezane uz područje fotogrametrije i daljinskih istraživanja, rad na Katedri za fotogrametriju i daljinska istraživanja Geodetskog fakulteta predstavljao je logičan izbor i omogućio mi put za daljnji znanstveni i stručni razvoj. Svoj rad na Geodetskom fakultetu započeo sam kao stručni suradnik pa potom asistent, poslijedoktorand i docent, a obnašao sam i funkcije prodekana za financije i poslovanje te pročelnika katedre za fotogrametriju i daljinska istraživanja.

Naravno, ako živite i radite u Zagrebu, pretpostavljam da su veze sa zavičajem česte i redovne?

- Da, kćerkica Lucija, supruga Iva i ja smo vrlo često u našem kraju u kojem imamo roditelje, rodbinu i prijatelje. Crikvenica, Povile i Rijeka naše su česte destinacije jer ih volimo i uvijek nađemo razlog, ljeti kupanje i more, zimi maškare ili dolasci na utakmice najdraže Rijeke, a između sve ostalo.

Primjer ste uspjeha mladog znanstvenika, »domaćeg čovika«. Možete li, sabirući svoja dosadašnja iskustva, štogod poručiti mladim školarcima, srednjoškolcima, studentima...

- Vrlo vjerojatno da nisam 2000. upisao srednju strukovnu školu – smjer geodetski tehničar, moj bi put bio drukčiji. Smatram da je dobro, naravno, ako za to postoji želja, što ranije se fokusirati i krenuti prema srednjem strukovnom obrazovanju jer to omogućuje odličan temelj za nastavak karijere na tehničkim fakultetima. Geodezija je jedna prekrasna struka koja razvojem tehnologije kroz povijest, sadašnjost i budućnost omogućuje zaista široku lepezu poslova. Povezuje rad na terenu i u uredu, što je zaista privilegij danas u doba umjetne inteligencije i ostalih pomagala. Naravno, govorim o geodeziji jer mi je to struka, ali takav stav i odnos prema radu, učenju i uspjehu važi i za sva ostala područja ljudske djelatnosti, sve struke.

PLAVI SVIJET

Branko ŠULJIĆ

Ribara je manje i sve su stariji

Minulog vikenda Novalja je ispratila ribare s njihova tradicionalnog godišnjeg Susreta ribara Hrvatske obrtničke komore, 28. po redu. Bili su u Novalji, kao što se svake godine okupljaju u drugoj jadranskoj županiji. Govorili su ribari, govorili su predstavnici vlasti, znanstvenih i inih institucija, pa usvojili zaključke i – razišli se domu svome, uz pozdrav: »Do sljedećeg susreta!« Drugo je pitanje koliko su zadovoljni napustili Novalju?

Kroz dva dana, najkraće rečeno, a kako stoji u objavi HOK-a, »teme i rasprave obuhvaćale su aktualnosti u ribarstvu, prilike, izazove i prijetnje, financiranje iz EU fondova, inspekcijski nadzor, modernu oceanografiju, ali i neke vrlo specifične, poput uloge rastilišta i dekarbonizacije malog priobalnog ribolova.« Također, navodi se da je »predsjednik Ceha za ribarstvo i akvakulturu HOK-a Stjepan Nedoklan (za one koji ne znaju, on je iz Malog Lošinja) rezimirao stanje u djelatnosti i istaknuo kako je more toplije i slanije, pojavljuju se nove invazivne vrste, prepoznatljive domaće vrste polako iščezavaju te se mijenja vrijeme njihova mrijesta. Naglasio je neizvjesnost ulova, česte vremenske neprilike i fizički zahtjevan posao kao dodatan razlog za nedostatak radne snage u ribarstvu, koja generalno pogađa hrvatsko gospodarstvo, ali i nedostatak mladih te sve veću starosnu dob hrvatskih ribara. Dodao je da su hrvatski ribari opterećeni velikom količinom propisa, administracije i nametnutom digitalizacijom, kao i ograničenim brojem povlastica i velikim troškovima za održavanje flote.«

AKTIVNI I GLASNI U ZASTUPANJU SVOJIH INTERESA

Susreti ribara jedno su od najstarijih i najdugovječnijih stručnih okupljanja u Hrvatskoj, istaknuo je u Novalji Dalibor Kratohvil, predsjednik HOK-a. Naglasio je da bez Ceha ne bi bilo Susreta, a oni su od samih početaka jedan od uzora, jedan od najaktivnijih i najglasnijih cehova u zastupanju svojih interesa. »Financijska podrška Ministarstva ključna je u izazovima s kojima se nosi ribarstvo, kako bismo sačuvali i pomogli sve manjem broju ribara koji su čuvari tradicije i načina života uz more. Suradnja Uprave ribarstva i Ceha za ribarstvo i akvakulturu HOK-a stalna je, kontinuirana i kvalitetna, najavljena sredstva za trogodišnje razdoblje dokaz su tome. Ipak, problema je puno i inzistirat ćemo na pronalaženju rješenja kako bi ribarski posao bio lakši i isplativiji«, zaključio je predsjednik hrvatskih obrtnika.

ADMINISTRATIVNE OBAVEZE

Čitajući izvješća sa skupa u Novalji, stekao sam dojam da je ribarima najvažnije ono što je rekao resorni ministar David Vlajčić. On im je obećao značajan novac, 64 milijuna eura u sljedeće tri godine, kroz potpore. Za ovu godinu, rekao je ministar, za potpore je bilo planirano šest i pol milijuna, a s dva rebalansa, preraspodjelom i dodatnom raspodjelom taj je iznos povećan na 12 milijuna eura. Lijepi novci, svi ćemo se složiti. Osobno, ali moje razmišljanje ostali ne moraju prihvaćati, ne dijelim oduševljenje tim novcima. Jer, oni su namijenjeni za »paket dodatnih mjera i financiranja, ponajprije kroz financiranje trajne obustave, tzv. scraping, i privremene obustave plivaričarskog i koćarskog ribolova.« Mišljenja sam da je posljednjih godina u našem ribarstvu scrapinga bilo dosta, pa i previše. Ribarstvo nam je u konstantnom padu, ne samo smanjenjem ulova. Svake godine imamo manje ribara i ribarskih brodova.

LUKA JELIČIĆ

Uobičajeno, Susret ribara zaključen je usvajanjem zaključaka. U njima stoji: Ribari HOK-a opetovano zahtijevaju bržu administrativnu obradu svih zahtjeva i isplatu mjera i potpora u ribarstvu. Ističu kako je potrebno rasterećenje administrativnih obaveza u ribarskoj djelatnosti, najviše uslijed nametnute digitalizacije u obliku obaveze elektroničkog dostavljanja podataka. Očekuju nastavak provedbe mjera i aktivnosti usmjerenih na smanjenje šteta uzrokovanih predacijom orade u školjkarstvu, te traže brže rješavanje problematike iskrcajnih mjesta za autorizirana plovila koja obavljaju gospodarski ribolov na moru.

Djeluju mi ti zaključci nekako razvodnjeno, poput »longe« bevande. Neću reći da nisu na mjestu, i da nisu opravdani, ali… Svakodnevno slušam priče i žalopojke o stanju hrvatskog ribarstva, o ugroženoj ribarskoj egzistenciji. Unatrag mjesec dana eskalirali su problemi lova male plave ribe. Ulovi su skromni, riba nedorasla, nekoliko je lokaliteta privremeno zatvoreno za ribolov. Dovoljno tema ne samo za jednodnevnu raspravu velikog skupa. Ne vjerujem da baš nitko ništa nije prozborio o maloj plavoj ribi...

ŽUSTRI I EMOTIVNI ISTUPI

Susrete ribara godinama sam pratio izravno, kako bi se reklo »na licu mjesta«. Samo usput za one mlađe, prvi susret održan je 1996. godine u Medulinu. Mogao bih postaviti nagradno pitanje: tko se sjeća tadašnjeg resornog ministra? Zauvijek mi je u sjećanju njegov pokušaj izravnog dijaloga s ribarima. Kako su navalili na njega, rekli bi naši ljudi: pojeli su ga! A on i ribarstvo… spoznao sam to dan kasnije, prilikom razgovora s njim. Na žalost nas u Hrvatskoj, nije bio jedini koji je zalutao u resor! Nikada se nisam bavio našom Vladom i visokom politikom, ali sam poznavao ljude vezane uz sektor ribarstva. Kakvih je bilo, čak i onih izravno zaduženih za samo ribarstvo.

Bilo je ovo nekoliko rečenica digresije, da ilustriram osobnu vezanost sa Susretima ribara. Na njima uvijek su mi najzanimljivije bile ribarske diskusije, bez obzira na česte neprimjerene istupe pojedinaca. Takvih je uvijek i svugdje bilo, i bit će ih. Susrete ribara smatrao sam mjestom razmjene mišljenja i iskustava među ribarima, susretanjem onih sa sjevera i juga našeg Jadrana, a jednom sam upoznao i ribara s Dunava. Koliko je samo bilo žustrih i emotivnih istupa, čak i glasno žestokih. To su mjesta gdje ribari mogu dati oduška svojim razmišljanjima, požaliti se na svakodnevne tegobe, zatražiti poboljšanje svog statusa, a sve u nadi da će ih čuti oni »od gore«, ljudi s vlasti, te uvažiti njihova razmišljanja i traženja.

Iako, sjećam se jednog od Susreta ribara, nevažno gdje je održan. Ljudi iz ministarstava, inspekcija i ostalih nadležnih službi odrecitirali su svoje i – kolektivno, svi zajedno napustili dvoranu. »Sad moremo i mi poći doma«, negodovao je jedan od ribara, bez mikrofona, a toliko glasno da su ga svi čuli. »Što ćemo ovdje plakati sami sebi, svi znamo što nas muči, a otišli su oni koji bi nas morali čuti i slušati, koji bi trebali rješavati naše probleme.« Neki su se kasnije vratili u dvoranu, ali uglavnom oni s niže razine u hijerarhiji vlasti. Dojam neugodnosti ostao je u konferencijskoj dvorani.

Lucija SUČIĆ MUDRIĆ

Ilustratorica slikovnica, puzzli i društvenih igara i njezin alter ego Little Donata

Ime Donate Krznarić Milić nekima može zvučati poznato, a to je vjerojatno zato jer su ga zamijetili na koricama slikovnica, kutijama puzzla, društvenih igara… Riječ je o akademskoj slikarici koja je svoj poziv pronašla upravo u ilustraciji. Umjetničko ime joj je Little Donata jer, kako nam je ispričala, iz djetinjstva pamti slikovnice i crtiće koji su u njoj stvarali osjećaj topline.

- Uvijek sam voljela bajke i priče. Kao dijete sam uživala u slikovnicama i odrastajući, ostala mi je bliska ta dječja estetika. Svakako je to i bijeg od svijeta u kojem se dešavaju ne tako lijepe stvari, pa se u svojim radovima volim osvrtati na nostalgiju prošlih vremena. Kad odrastemo, izgubimo se u svakodnevici i obavezama i tako vrlo često zaboravimo na onu djetinju fascinaciju svijetom. Kad crtam, podjednako crtam i za odrasle i za djecu. Odrasli su ti koji će odabrati slikovnicu da čitaju djetetu ili kupiti print i staviti ga u dječju sobu. Ako uspijem izmamiti osmijeh na lice i malima i velikima, nitko sretniji od mene. Mislim da nam je svima danas to jako potrebno u ovom ludom svijetu, komentira Donata, dodajući da joj nema ljepšeg komplimenta od onoga kad netko kaže da ne može zaključiti radi li se o novom ili starom radu, jer ga podsjeća na djetinjstvo.

NAKON AKADEMIJE

Nakon završene gimnazije, upisala je smjer slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, tada jedinoj u Hrvatskoj, a nakon nekoliko pokušaja prijemnih ispita, napokon je došlo »njeno vrijeme«.

Po završetku školovanja, uslijedio je šok, priča nam ilustratorica, jer je stvarni svijet bio sasvim suprotan sigurnosti koju je pružala akademija.

- Radila sam razne poslove koji baš i nisu imali veze sa slikarstvom. Nekoliko godina sam podučavala crtanje, radila sam i s djecom i penzionerima, a i onima koji su se željeli upisati na Akademiju ili arhitekturu i dizajn. Nekako sam uz svoje učenike ponovo s guštom počela crtati i tu se malo po malo rodila ideja kako bih se mogla baviti ilustracijom. Prvo sam krenula ručno oslikavati tanjure, a onda sam malo po malo pustila kist i olovku i počela učiti digitalnu ilustraciju. Tu mi se otvorio cijeli jedan novi svijet i shvatila sam da je to medij koji me najviše zanima, govori nam.

Jako volim slikarstvo kasnog srednjeg vijeka i renesanse i općenito stare majstore, Arts and Crafts movement, Williama Morrisa i njegove uzorke, Johna Tenniela, Beatrix Potter, Mary Blair i mid century ilustraciju. Od današnjih ilustratora i ilustratorica volim Carson Ellis, Phoebe Wahl, braću Fan... Mogla bih do sutra nabrajati

KAD CRTAM, PODJEDNAKO CRTAM I ZA ODRASLE I ZA DJECU

Odrasli su ti koji će odabrati slikovnicu da čitaju djetetu ili kupiti print i staviti ga u dječju sobu. Ako uspijem izmamiti osmijeh na lice i malima i velikima, nitko sretniji od mene. Mislim da nam je svima danas to jako potrebno u ovom ludom svijetu, kaže Donata Krznarić Milić

Donata ističe da je zajedničko svim njenim radovima to da nastoji postići bezvremenost, odnosno da svaki pojedini rad u sebi nosi malo nostalgije uz dašak kiča! Pitamo je kako za nju izgleda tipičan proces stvaranja te kako izgleda put od ideje do gotove ilustracije.

- Uvijek krećem od ideje u glavi, pa je tako i razradim – kao neku mentalnu skicu koju pokušam prenijeti ponekad na papir s olovkom, ali češće digitalno. U početku su to jako ružne skice nastale na brzinu, pa tek toga dolazi crtež i boja. Ponekad nemam strpljenja, pa odmah krenem s bojom, ali onda ide teže, jer ako u bazi nije dobar crtež, onda cijela stvar ne funkcionira najbolje, pa se vratim opet na crtež i doradim ga do kraja, priča nam ilustratorica.

Istaknula je pritom da postoje trenuci kad čitav proces potraje, pa se neke ilustracije rađaju dosta dugo s puno preinaka, no ima i onih koje nacrta iz prve, bez mnogo razmišljanja.

- To su najčešće one koje su mi najdraže, otkriva.

ILUSTRACIJE ZA PUZZLE

Upitali smo Donatu postoji li neki omiljeni projekt na kojem je radila, na što nam je kazala da su joj svi radovi na poseban način dragi srcu, no ispričala nam je o jednom specifičnom, koji je ove godine izradila za danski brand puzzli, Penny Puzzle.

- To mi je prvi projekt koji sam radila za vanjsko tržište. Nema većeg veselja nego kad me netko zamoli da crtam patuljke i još mi plati za to, sretno će Donata.

Ispričala je da su to jedne od ilustracija s najviše detalja, pa se tako na jednoj nalazi više od 60 likova! Osim toga, doznali smo da se Donata, i sama mama jedne djevojčice, posebno voli odazvati na projekte koji imaju humanitarnu ili društveno angažiranu notu.

Prvi projekt na kojem je sudjelovala bio je »I ja sam tu« u organizaciji Rotary Cluba Rijeka Novi val, a radi se o projektu koji se bavio dječjim pravima. Naša sugovornica ilustrirala je priču koju je napisala Sanja Lujić Pirc, a priča se bavi dječjim pravom na školovanje.

- Sudjelovala sam i u projektu udruge Moje mjesto pod suncem, koja se bavi socijalnim uključivanjem i osnaživanjem djece u riziku od siromaštva na području grada Rijeke, a moja ilustracija bavila se temom gladi kod djece koja odrastaju u siromaštvu. Moram spomenuti i prekrasan projekt nazvan »Oni« koji već godinama organizira Vanja Varga/Djelovanje, a radi se o kalendaru koji svake godine ilustrira 13 autora, dok sav prihod od prodaje ide udruzi Krijesnica koja pruža podršku djeci oboljeloj od malignih bolesti, ispričala je.

- Takvi projekti su vrlo često tematski izvan moje zone komfora pa me s likovnog aspekta tjeraju da razmišljam i pristupam ilustraciji drugačije nego inače, te mi puno znači da mogu svojim radom pridonijeti takvim projektima i da moj rad ima neku drugu ulogu i svrhu. Isto tako, uvijek su to teme na koje je potrebno skrenuti pozornost javnosti, što se kroz ilustraciju postiže puno brže. Lakše je dobiti pažnju javnosti kroz neki vizualni jezik, nego primjerice samo pisanom riječi, ističe.

MEDIJ ZA SEBE

Spomenuvši da se u zadnje vrijeme rijetko laća grafitne olovke, već više one digitalne, osvrnula se na to kako je digitalna ilustracija doista medij za sebe.

- Tablet mi daje određenu slobodu jer mogu raditi bilo kad i bilo gdje i ne moram sjesti za stol gdje mi je kompjutor. Sam program u kojem radim, Procreate, jako mi se sviđa jer je intuitivan i za razliku od Photoshopa napravljen je baš za crtanje, kaže.

Bez obzira na medij, Donatine ilustracije svakako su prava mala remek-djela, a budući da svaki umjetnik ima svoja vrela inspiracije, upitali smo je tko su njeni umjetnički uzori.

- Joj, teško pitanje, ima ih jako puno! Jako volim slikarstvo kasnog srednjeg vijeka i renesanse i općenito stare majstore, Arts and Crafts movement, Williama Morrisa i njegove uzorke, Johna Tenniela, Beatrix Potter, Mary Blair i mid century ilustraciju. Od današnjih ilustratora i ilustratorica volim Carson Ellis, Phoebe Wahl, braću Fan… Mogla bih do sutra nabrajati. Mislim da se sve to što volim i cijenim izmiješa u nekakav zanimljiv čušpajz i kroz moj rad izlazi van, ponekad svjesno, a vrlo često nesvjesno, opisuje Donata.

Što trenutno čita, gleda ili sluša ova ilustratorica?

- Moram priznati da više gledam nego čitam, iako mi kraj kreveta stoji posljednja knjiga Zafona. Budem preumorna pa radije pogledam neku seriju. Trenutno sa suprugom gledam »Slow Horses«. Što se muzike tiče, najčešće si pustim Khruangbin, Hermanos Gutierrez ili neki stari jazz, otkriva nam.

GENERIRANE CRTARIJE

Najavljuje i da uskoro izlazi jedna slikovnica na kojoj je radila tijekom ljeta.

- Mislim da je tema vrlo važna i da će se i odrasli i djeca moći prepoznati u njoj. Ja svakako jesam, zato mi je i bio užitak crtati je, kazala je.

Pred kraj razgovora, s Donatom smo pričali o tome kako je baviti se ilustracijom u današnje doba, a vrlo nas je zanimao i odgovor na pitanje smatra li da svijetu ilustracija prijeti umjetna inteligencija.

- Mislim da je u današnje digitalno doba puno lakše doći do posla, ali primjećujem da je u zadnje vrijeme sve teže postići vidljivost na platformama, što zbog algoritama koji pogoduju profitu, što zbog velike konkurencije. No, i dalje je to vrlo jednostavno sredstvo za promoviranje vlastitog rada. Isto tako, digitalno doba daje određenu slobodu, jer mogu raditi za nekoga tko je na drugom kraju svijeta, a isto vrijeme sjediti na nekom panju u šumi ili doma u fotelji, priča nam.

Na temu umjetne inteligencije, smatra da ovaj alat ne prijeti ilustraciji, barem za sad.

- Oni koji cijene rad koji je proizvela ljudska ruka i dalje će platiti ilustratora, dok će se oni koji ni prije nisu bili spremni odvojiti novac za tako nešto, poslužiti umjetnom inteligencijom i generiranim bezdušnim crtarijama koje kompjutor može proizvesti. Ono što je zabrinjavajuće u cijeloj priči je da umjetna inteligencija eksponencijalno raste i to isključivo hraneći se tuđim mukotrpnim radom, bez pristanka autora, tako da je s moralne strane gledano to izuzetno problematično, ističe ilustratorica.

Također komentira i dualnost koja se javlja u mnogim strukama, pa tako i ovoj, a tiče se otvorenosti prema novim tehnologijama.

- I kroz povijest su umjetnici koristili nove alate, od uljanih boja u kasnom srednjem vijeku do camere obscure, pa i do digitalnih alata koji se koriste danas. Ali moram ponoviti da ipak želim upotrebljavati svoj mozak i svoju ruku, isto kao što ću radije skuhati pravu juhu, a ne onu instant iz vrećice, zaključuje.

ONI KOJI CIJENE RAD KOJI JE PROIZVELA LJUDSKA RUKA I DALJE ĆE PLATITI ILUSTRATORA, DOK ĆE SE ONI KOJI NI PRIJE NISU BILI SPREMNI ODVOJITI NOVAC ZA TAKO NEŠTO, POSLUŽITI UMJETNOM INTELIGENCIJOM I GENERIRANIM BEZDUŠNIM CRTARIJAMA KOJE KOMPJUTOR MOŽE PROIZVESTI. ONO ŠTO JE ZABRINJAVAJUĆE U CIJELOJ PRIČI JE DA UMJETNA INTELIGENCIJA EKSPONENCIJALNO RASTE I TO ISKLJUČIVO HRANEĆI SE TUĐIM MUKOTRPNIM RADOM BEZ PRISTANKA AUTORA, TAKO DA JE S MORALNE STRANE GLEDANO TO IZUZETNO PROBLEMATIČNO

LITTLE DONATA USKORO U RIJECI!

Uskoro, točnije 13. prosinca, Donata Krznarić Milić dolazi u Rijeku na božićno izdanje Fine Design Marketa koji će se održati u Dječjoj kući, a gdje će se i uživo moći uživati u njenim radovima, kao i počastiti se ručno oslikanim puzzlama, čestitkama, printevima i ručno oslikanim tanjurima.

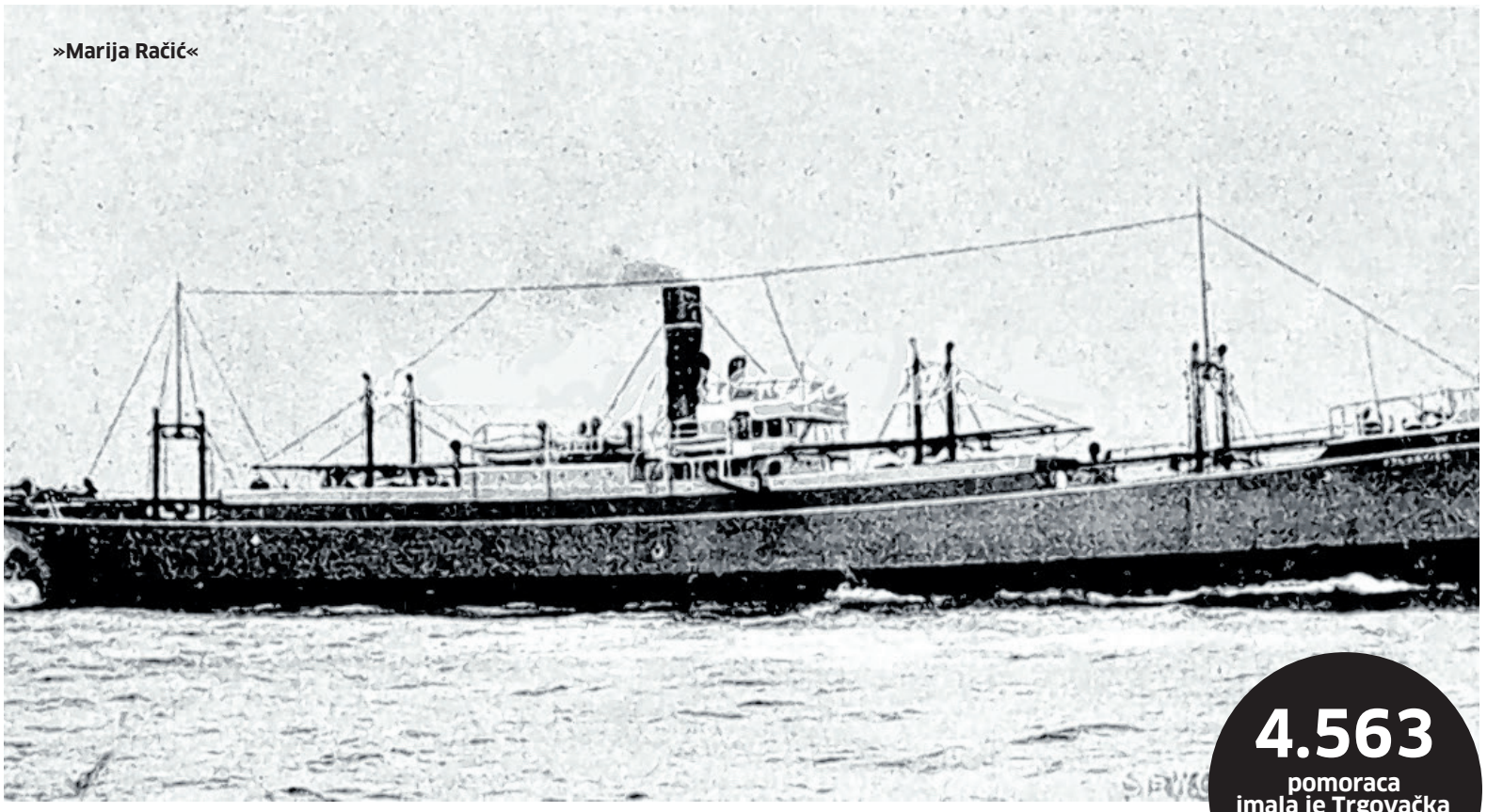
SAVJET ZA MLADE ILUSTRATORE

Na pitanje što bi savjetovala mladim ilustratorima koji tek počinju svoj kreativno-poslovni put, Krznarić Milić kazala je da slijede svoj put i crtaju ono što vole.

- Na taj način će ostati autentični i takve radove trebaju pokazivati jer će na temelju toga u konačnici i dobivati poslove kakve žele raditi. A nema veće sreće nego raditi ono što voliš, mudro će Donata Krznarić Milić.

CRTICE IZ POMORSKE PROŠLOSTI Pobune, štrajkovi, dezertiranja

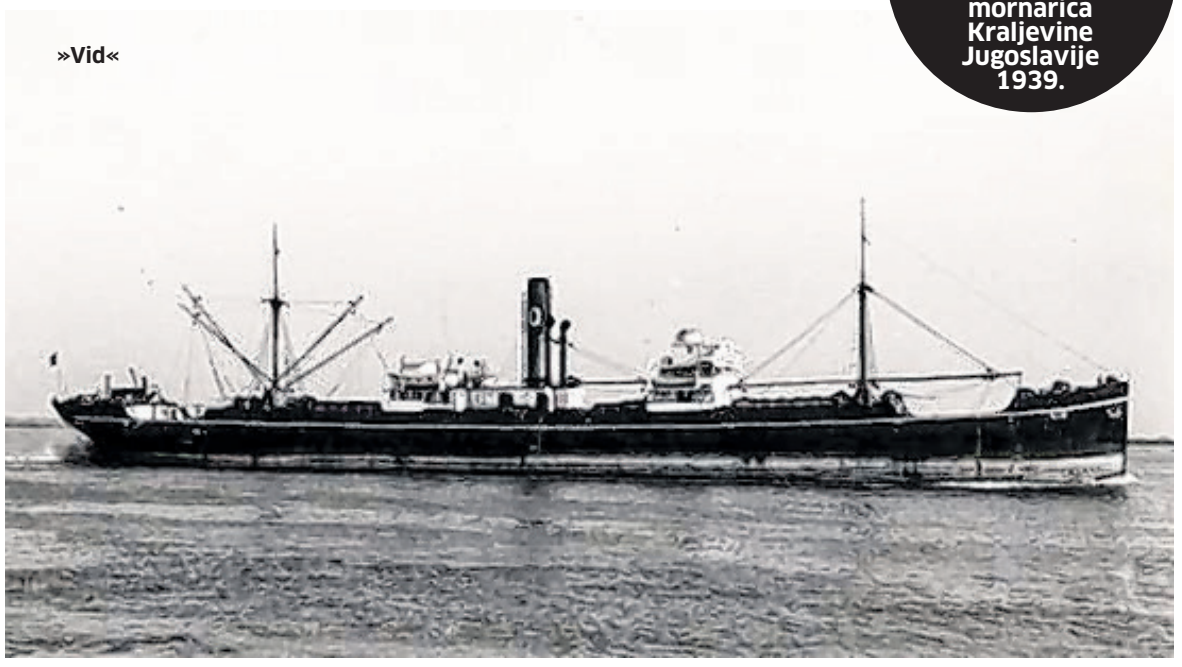
BRODOVI U VIHORU RATA

»Marija Račić«

4.563
pomoraca imala je Trgovačka mornarica Kraljevine Jugoslavije 1939.

Danilo PRESTINT

»Vid«

Početkom rata, talijanske vlasti pokušavale su tada još neutralne brodove uključiti u svoju flotu. Parobrod »Sloga« zatekao se u Rio de Janeiru, a kostrenskog zapovjednika Bartola Jelenčića posjetio je njegov kolega iz pomorske škole u Trstu koji je postao generalni konzul. Reče mu da su Sušak i Kostrena pripojeni Kraljevini Italiji te da brod treba vijoriti talijansku zastavu. Jelenčić ga je potjerao s broda uz podršku posade. Konzul je poduzeo korake da se obitelj kapetana deportira, ali do toga nikad nije došlo

Trgovačka mornarica Kraljevine Jugoslavije je 1939. brojila 77 brodova i 4.563 pomoraca. Ujesen je počeo Drugi svjetski rat, a veliki dio te flote nalazio se u američkim lukama: u lukama Baltimore i New York znalo se istovremeno naći i po deset brodova pod jugoslavenskom zastavom.

Slučajevi buna, pobuna i dezerterstva do lipnja 1941. zorno pokazuju stavove pomoraca na ratna zbivanja. Ti događaji bili su često i surovo ugušivani uz pomoć konzularnih vlasti u stranim zemljama. Bune i pobune najčešće su organizirali časnici, jer formalno nisu bili vezani Kolektivnim ugovorom, a nakon organiziranja časnici palube bi često ostajali u – pozadini. Poslije napada u travnju 1941. sličnih događaja više nije bilo.

U prvim tjednima rata na brodovima je vladala posebna atmosfera. Tako se parobrod »Boka« (izgrađen 1920. u Montrealu kao »Canadian Planter«, a od 1936. u floti Zetske plovidbe a.d. iz Cetinja) nalazio na sidrištu teksaške luke Beaumont, a posada je odbila ukrcaj starog željeza za engleske luke pod obrazloženjem da ne žele izgubiti živote za privatnu kompaniju, ali su zatražili dvostruku plaću s isplatom mjesec dana unaprijed. Zahtjev nije prihvaćen i posada je iskrcana te je parobrod isplovio za Glasgow s američkom posadom pod panamskom zastavom i u vlasništvu CiA Centroamericana de Navigacion Ltda. Brod je torpedirala i potopila 20. rujna 1940. njemačka podmornica »U-138« pod zapovjedništvom Wolfganga Lutha, u plovidbi Barry-Freetown 52 milje sjeverozapadno od irskog otoka Ratlin, a stradalo je osam članova posade.

DODATAK NA PLAĆU

Slično se dogodilo i s posadom parobroda »Drava« (Jugoslavenska oceanska plovidba d.d., Sušak) izgrađen je 1918. u Rotterdamu kao »Kediri«, od 1923. »Essex Druid«, od 1938. »Drava«. Brod je krcao teret za peruansku luku Trujillo u američkoj luci Norfolk (Virginia), a posada je pretpostavila da će nakon toga brod zaploviti za Europu. Dio posade je dezertirao, a ukrcana je američka posada na Haitiju. Parobrod je preživio Drugi svjetski rat te je 1946. postao »Podgora« i dodijeljen je riječkoj Jugoliniji koja ga 1957. prepušta Kvarnerskoj plovidbi. Parobrod je 15. veljače 1961. doplovio na rezanje u Korčulu.

Dezertirao je i dio posade parobroda »Federiko Glavić« (Dubrovačka plovidba a.d., Dubrovnik) prije isplovljavanja 19. listopada 1939. iz luke Baltimore (Maryland) za Buenos Aires. Parobrod je izgrađen 1925. u Belfastu. Od lipnja 1941. do istog mjeseca 1946. brod je u zakupu britanskog Ministarstva ratnog prometa i plovi kao »Radport«. Nacionaliziran je 1946. i dodijeljen Jugoslavenskoj slobodnoj plovidbi, Sušak pod imenom »Beograd«. Od 1949. do 1957. je u floti riječke Jugolinije, a onda je predan na upravljanje Atlantskoj plovidbi iz Dubrovnika. U rezalište u Split doplovio je 5. ožujka 1970.

Slično je bilo i s posadama brodova Slobodne plovidbe Topić d.d., Sušak: u rujnu 1939. posada broda »Olga Topić« odbila je isplovljavanje iz New Yorka za Albany i Italiju. Strojari su pogasili kotlove, a nakon deset dana pregovora posada se izborila za izvanrednu nagradu od sto dolara preko postojeće plaće. Plovioje sve do 1952. kao »Jela Topić«, »Neti« i »Šibenik«.

Parobrod »Serafin Topić« stajao je mjesec dana u Wilmingtonu prije isplovljavanja za Albany i Genovu. Posada je tražila 25 dodatnih dolara za plovidbu do Albanyja te odbila plovidbu za Europu. Desetak članova posade je dezertiralo. Godine 1942. mijenja ime u »Cosala«, 10. veljače 1943. torpedirala ga je pormornica »HMS Una«... Brodar je bio prisiljen isplatiti po sto dolara povrh plaće.

I posada parobroda »Ivan Topić« se izborila za po sto dolara povrh plaće. Zapovjednik parobroda »Ante Topić«, Jakov Pezelj iz Kostrene, je u Rio de Janeiru s broda otjerao talijanskog konzula koji ga je došao uvjeravati da podigne talijansku zastavu.

Posada parobroda »Jurko Topić« dvaput se pobunila: odbili su ploviti iz Engleske za Jadran tražeći dodatnih 20 funti povrh plaće. Brodovlasnik je pristao, ali ih nije isplatio nego je posadu uputio da ga tuži sudu. Dolaskom u Italiju iskrcan je dio posade... Drugi put u Saigonu, kada su trebali isploviti za Španjolsku, tražili su povećanje plaća zbog plovidbe miniranim područjima oko Singapura. Brodovlasnik je odbio, ložači su pogasili kotlove, a nakon osam dana postignut je dogovor uz prijetnju da će posada biti iskrcana u Port Saidu. Isplaćeni su u lažnim funtama. Zapovjednik, drugi časnik i dva ložača su zbog toga uhićena u Port Saidu. Uspjeli su dokazati da su funte dobili od agenta u Saigonu te su oslobođeni.

SAVEZNIČKI BRODOVI

Posada parobroda »Vid« (Brodarsko Oceansko Duštvo Oceanija, Sušak) stupila je u štrajk u Lisabonu odbivši daljnju plovidbu. Štrajk je trajao punih 34 dana, 14 članova posade je iskrcano, a zamijenila ih je strana posada.

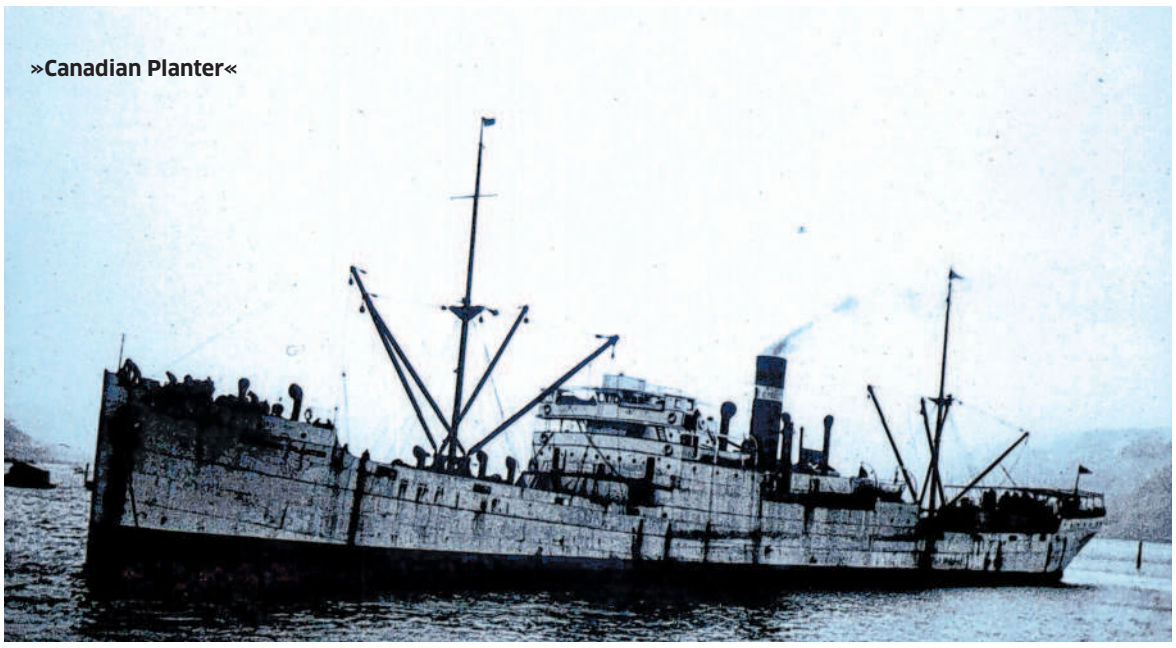
Posada parobroda »Dunav« je 26 dana štrajkala u Malagi, kao i posada parobroda »Timok« (Brodarsko A.D. Oceanija, Sušak) u istoj luci (deset dana), posada parobroda »Junak« (Parobrodarsko A.D. Progres, Split) štrajkala 27 dana u Oranu, Parobrod »Labud« je štrajkao 20 dana u Punta Delgada, u Dubrovniku su štrajkale posade parobroda »Sreća« (plovio do 1963. kao »Kornat« i »Cheikh Marcel) i »Bor« (Brodarsko oceansko društvo Oceanija)... Posada parobroda »Sreća« odbila je isplovljavanje iz Dubrovnika za Huelvu u luke Južne Amerike tražeći veće nagrade od utanačenih sa Savezom brodovlasnika. Izmijenjen je dio posade, pa je brod isplovio... Posada parobroda »Velebit« odbila je isploviti iz luke Rosario za Europu i stupila u štrajk. Nakon odobrenja izvanrednih nagrada, ali i gubitka vremena, isplovili su.

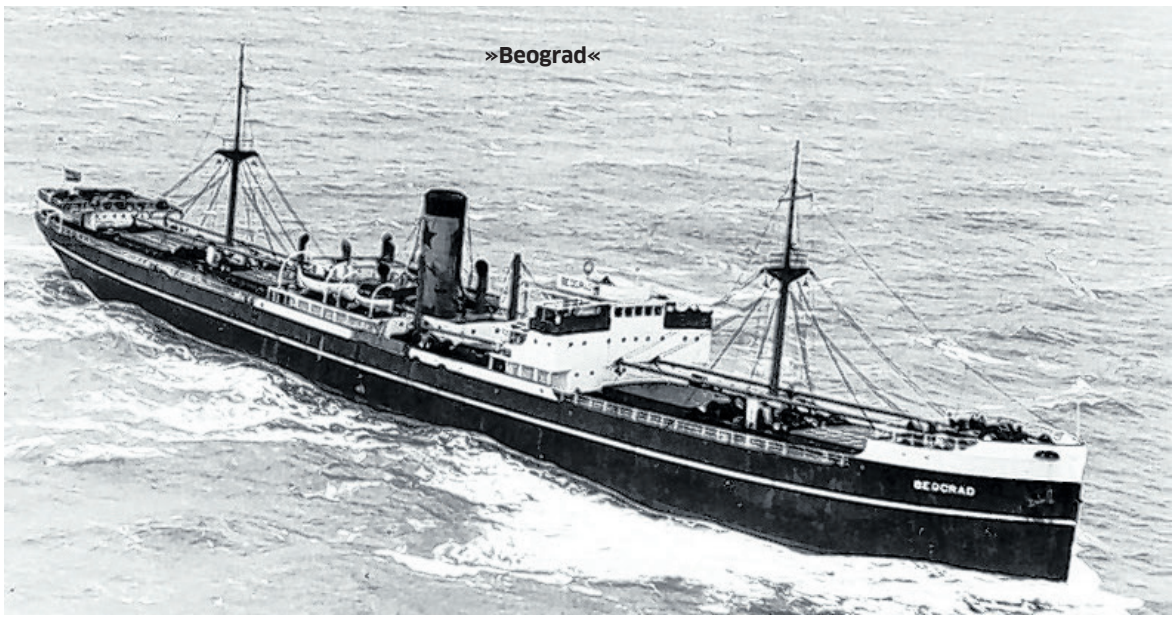
Zbog sve većeg broja odlazaka posade s brodova 3. listopada 1939. Pomorski odjel jugoslavenskog

ZAPOVJEDNICI NEKIH JUGOSLAVENSKIH BRODOVA

»Aleksandar I«- Radovan Šepić (časnici iz Kostrene: Milutin Randić, Viktor Pajkurić i Fausto Šoić); »Bor«- Radovan Popović; »Dinara«- Radoslav Zloković; »Dubravka«- Vlaho Simičić; »Dunav«- Milivoj Bukorović; »Karmen«- Alfred Benković; »Kupa«- Franjo Paškvan; »Lucijana«- Josip Dabinović (kasnije Jure Suzanić uz Andriju Stipanovića, Teodora Tijana i Ivana Suzanića); »Predsednik Kopajtić«- Oskar Seidel; »Sveti Duje«- Ivo Antunović; »Timok«- Milivoj Mikulić; »Triglav«- Serafin Gamulin;«Trepča«- Stanko Marocchini; »Durmitor«- Ivo Bego; »Velebit«- Ivo Štuk; »Sloga«- Bartol Jelenčić; »Ivan Topić« – Jakov Pezelj; »Nikolina Matković«- Mate Pezelj; »Talas«- Šime Milovčić; »Sud« – Mirko Skočanić; »Petar« – Ante Bota.

POSADA PAROBRODA »JURKO TOPIĆ« DVAPUT SE POBUNILA: ODBILI SU PLOVITI IZ ENGLESKE ZA JADRAN TRAŽEĆI DODATNIH 20 FUNTI POVRH PLAĆE. BRODOVLASNIK JE PRISTAO, ALI IH NIJE ISPLATIO NEGO JE POSADU UPUTIO DA GA TUŽI SUDU. DRUGI PUT U SAIGONU TRAŽILI SU POVEĆANJE PLAĆA ZBOG PLOVIDBE MINIRANIM PODRUČJIMA OKO SINGAPURA. BRODOVLASNIK JE ODBIO, LOŽAČI SU POGASILI KOTLOVE, A NAKON OSAM DANA POSTIGNUT JE DOGOVOR UZ PRIJETNJU DA ĆE POSADA BITI ISKRCANA U PORT SAIDU. ISPLAĆENI SU U LAŽNIM FUNTAMA

»Canadian Planter«

»Beograd«

ministarstva je podsjetio posade svih brodova pod jugoslavenskom zastavom da im je zakonska obveza da izvršavaju naređenja zapovjednika te da će im, u protivnom, biti trajno oduzete dozvole za plovidbu.

U Lisabonu su se našli istovremeno brodovi »Vihor«, »Sud«, »Ante Matković« i »Olga Topić« i s njih se iskrcalo dvadesetak pomoraca i prihvatilo talijanske putne isprave kako bi se vratili kućama. Nekoliko dana kasnije vratili su putovnice i krenuli preko Gibraltara u Englesku da se ukrcaju na savezničke brodove.

POTJERAO KONZULA

Desetak pomoraca (Mavrinac s broda »Ante Matković«, Šarunić s broda »Olga Topić«, Sabotinčić s broda »Sud«, Pajkurić s broda »Ante Matković«, Milohnić s broda »Vihor«, Stručić, Perušić i Maračić s broda »Sud«), koji su čekali u Lisabonu, brodom »Gloria« (panamska zastava, izgrađen 1912. kao »Chincha« u North Sandsu, od 1939. u floti A. Babarovića iz Milne kao »Milena«, od 1941. »Gloria«) otplovili su u New York. Zapovjednik panamskog broda bio je legendarni kapetan Martin Kovačević iz Kostrene (sv. Barbara) koji je tijekom Drugog svjetskog rata čak triput torpediran, a nakon rata plovio je na brodovima Jugolinije.

Zanimljivo je da se Martin Kovačević zajedno s još nekoliko pomoraca (među njima M. Sušlić, A. Šikić i N. Mičetić iz Kostrene), u svibnju 1940. radi ukrcaja na brod »Santa Clara« (navod dr. Vjekoslava Bakašuna, u popisu stradalih brodova nema tog broda kao niti »St. Clara«) našao u Dunkerqueu u tijeku evakuacije engleskih i francuskih vojnika (operacija Dynamo). No, brod je u luci bio potopljen. U Calaisu su se uspjeli ukrcati na poljski brod »Katowice« (izgrađen 1925. kao »Vendemiaire«, plovio do 1949. kada se nasukao) i iskrcali se u Doveru, proslijedili za Southampton i Cardiff te brodom »Santa Margarita« (izgrađen 1828. kao »Isleworth«) do Norfolka da bi se ukrcali na tanker »Jolanda« (ili »Yolanda«, koji je također napadnut od njemačke podmornice na Atlantiku). No, parobrod je torpedirala 400 milja od irske obale 2. srpnja 1940. njemačka podmornica »U-29«. Spasio ih je engleski parobrod »King John« koji je plovio za San Francisco preko Panamskog kanala, ali njemački raider »HSK 3« (»Widder«) ga je potopio 13. srpnja 1940. Srećom, nakon nekoliko dana u čamcu za spašavanje dohvatili su se obale otoka Saint Barthelemy u Karibima te konačno stigli u SAD.

Zanimljiv je slučaj parobroda »Milena«: prevozio je smolu i trebao u jednu francusku luku koja je upravo kapitulirala, pa se sklonio u jednu englesku luku. S obzirom na to da se smola nije mogla prodati, dugo je bio u luci, a uslijed velike vrućine smola se počela topiti, pa se kasnije morala razbijati dinamitom, ali bezuspješno, pa su brod i teret 1941. prodani u – Panamu (»Gloria« u floti Cia de Vapores Arauco Panamense). Parobrod je 1950. izrezan u Baltimoreu.

Početkom rata, talijanske vlasti pokušavale su, tada još neutralne brodove, uključiti u svoju flotu - parobrod »Sloga« (Atlantska plovidba, Dubrovnik) zatekao se u Rio de Janeiru, a kostrenskog zapovjednika Bartola Jelenčića posjetio je njegov kolega iz pomorske škole u Trstu koji je postao generalni konzul. Reče mu da su Sušak i Kostrena pripojeni Kraljevini Italiji te da brod treba vijati talijansku zastavu. Jelenčić ga je potjerao s broda uz podršku posade. Konzul je poduzeo korake da se obitelj kapetana deportira, ali do toga nikad nije došlo... Parobrod je u listopadu 1942. izgubljen u nasukavanju.

Kapetan Mate Pezelj, zapovjednik parobroda »Nikolina Matković« (Brodarsko poduzeće E. Matković, Split), nakon zahtjeva u luci Montevideo da izvjesi talijansku zastavu, noću je pogašenih svjetala otplovio sa sidrišta. Torpediran je u listopadu 1942.

Posada parobroda »Kotor« stupila je u štrajk u Charlestonu tražeći da joj se isplati unaprijed 500 dolara na ruke, a brodovlasnik je odbio... Zamjenik konzula i zapovjednik otišli su na policiju i izjavili da ne mogu opstati na brodu, jer je tamo većina posade – komunisti! Na brod je, potom, upalo 14 policajaca i u zatvor odvelo 17 članova posade. Iskrcano je 14 članova posade koji su repatrirani uz plaćen put. Zapovjednik ih je prijavio lučkoj kapetaniji tražeći da im policija u Sušaku pri povratku oduzme pomorske knjižice.

STOPOSTOTNE POVIŠICE

Parobrod »Lika« (Prekomorska plovidba, Sušak) rat je zatekao u plovidbi Atlantikom te je skrenut u Falmouth, plaće su im povišene za sto posto, jedan dio posade odbio je nastavak putovanja, a ostali su zahtjevali dodatno povećanje.

ZBOG SVE VEĆEG BROJA ODLAZAKA POSADE S BRODOVA 3. LISTOPADA 1939. POMORSKI ODJEL JUGOSLAVENSKOG MINISTARSTVA JE PODSJETIO POSADE SVIH BRODOVA POD JUGOSLAVENSKOM ZASTAVOM DA IM JE ZAKONSKA OBVEZA DA IZVRŠAVAJU NAREĐENJA ZAPOVJEDNIKA TE DA ĆE IM, U PROTIVNOM, BITI TRAJNO ODUZETE DOZVOLE ZA PLOVIDBU

Cijela posada je iskrcana. Od 1939. plovi kao »Milcrest«, u listopadu 1942. potonuo je u sudaru s brodom »Empire Lightning«.

Posada parobroda »Tomislav« (Jugoslavenski Lloyd a.d.) u plovidbi iz New Yorka za luke Južne Afrike tražila je nagradu od sto dolara po članu te životno osiguranje od 200 dolara i 400 za časnike. Sve je odobreno, ali je svejedno osam njih dezertiralo. Italija ga je zarobila 1941. (»Venezia Giulia«), pa prepustila Japanu (»Teian Maru«), a u siječnju 1942. je torpediran.

Posada parobroda »Istok« (Jugoslavenski Lloyd a.d.) odbila je isplovljenje iz Jamajke za Lisabon (obje luke u neutralnim zemljama) uz zahtjev da brod skrene na Kubu i tamo dočeka kraj rata. Ipak, doplovili su u Lisabon gdje je 18 članova posade krenulo kućama. Dok je došla smjena prošla su dva tjedna, a nakon toga proslijeđeno je za engleske luke. Od 1940. plovi kao »Maycrest«, u kolovozu 1944. potopljen je u Normandiji.

U plovidbi za engleske luke 18 članova posade parobroda »Carica Milica« (Jugoslavenski Lloyd a.d.) iskrcalo se u Lisabonu te je brod stajao 28 dana dok posada nije popunjena. Brod je u studenom 1939. potopljen minom.

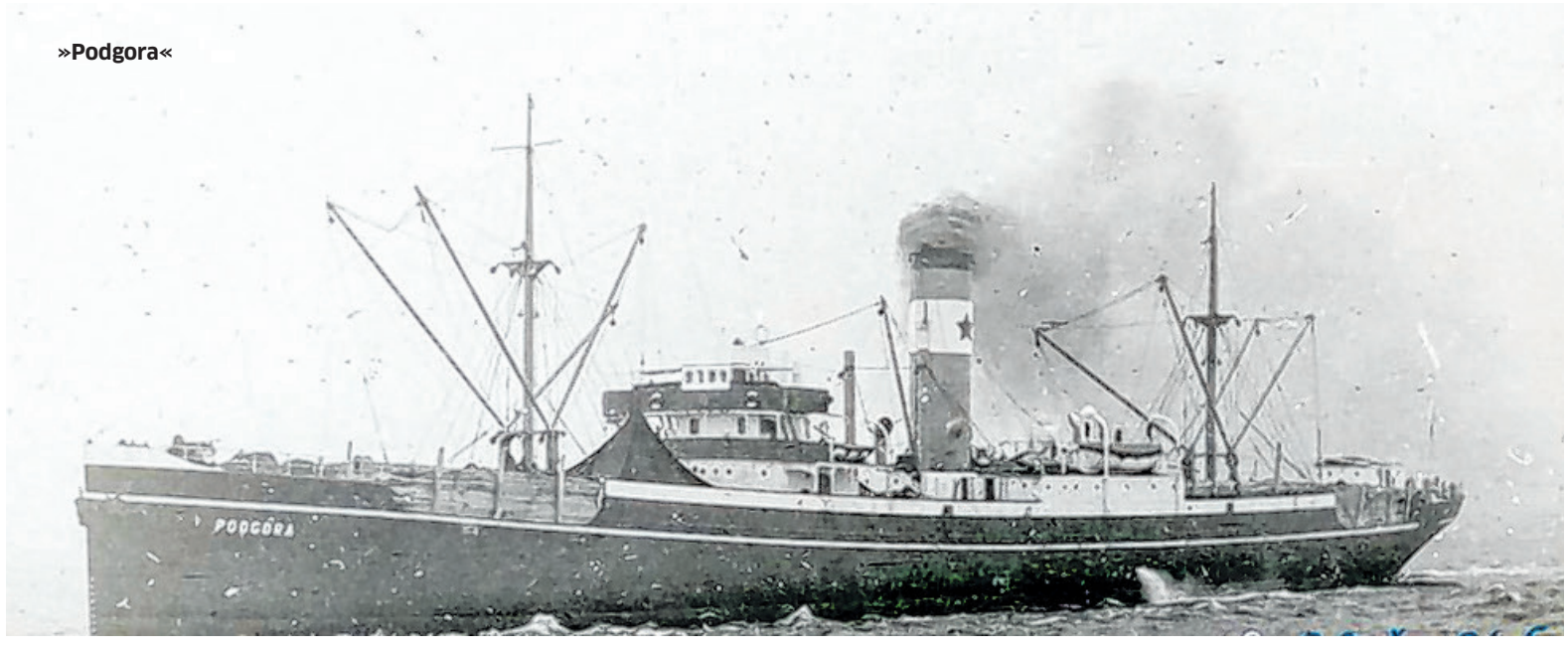
Posada parobroda »Izgled« (Jugoslavenski Lloyd a.d,) odbila je isploviti iz Argentine za Europu: u konzulatu je ušlo u zapisnik: »Ako brod plovi za luke sjeverne Europe posada se ima pravo iskrcati u Portugalu ili Španjolskoj.« No, dolaskom u Las Palmas brod je napustilo 12 pomoraca, a ostali, osim zapovjednika, u Lisabonu... Od 1940. plovi kao »Elmcrest«, a torpediran je i potopljen u srpnju 1940.

Posada parobroda »Zrinski« (Jugoslavenski Lloyd a.d.) je u Buenos Airesu odbila priznati ugovor između Saveza brodovlasnika i pomoraca te da ne želi ploviti za Englesku već samo do Španjolske uz nagradu od 20 funti. Od 1940. plovi kao »Ashcrest«, a u prosincu iste godine je torpediran.

Ugovor nije priznala ni posada parobroda »Korana« (Prekomorska plovidba, Sušak) koji je bio u Buenos Airesu, i postavila isti uvjet kao i posada parobroda »Zrinski«. Od 1940. plovi kao »Oakcrest«, a torpediran je u studenom 1940.

Ugovor nije priznala ni posada parobroda »Marija Račić« u Cardiffu te ju je zamijenila britanska posada, Od 1939. plovi kao »Marcrest« te je u rujnu 1941. potopljen u zračnom napadu.

Posada parobroda »Preradović« je iz Buenos Airesa brzojavila da će proslijediti do Antwerpena ako se plaća poveća sto posto i dodijeli nagrada od po 20 funti. Od 1940. plovi kao »Fircrest«, a u kolovozu 1940. je torpediran.

»Podgora«

Route 66 iz vizure Lorisa Zupanca i Ive Stoiljković

14
dana puta

Moteli, bezinske crpke, dinneri neizostavan su dio »Mother Roada«

HARLEYJEM DUŽ 6.500 KILOMETARA IZVORNOG AMERIČKOG KRAJOLIKA

Svatko tko ima želju otići i odvoziti legendarnu, ili kako je od milja zovu »Mother Road«, preporučamo da otiđe sam, to jest u paru, jer si sam možeš složiti sjajan plan putovanja, kako tempo, tako i dinamiku vožnje, odnosno puta. Amerika je krasna zemlja i mislim da je se može doživjeti onakvom kakva ona zaista jest

LORIS ZUPANC

Doria MOHOROVIĆ

Cijela Route 66 je iznimno zanimljiva i živopisna, ali postoje i dijelovi gdje je samo pustinja, kamo god pogledaš. Nama su najviše u sjećanju ostale Arizona i Kalifornija, ali i Utah, iako nije na samoj cesti, govori Loris Zupanc

Živopisna, slikovita, cesta koja se gubi u horizontu, prepuna starih benzinskih pumpi, motela i dinnera. Malo tko nije čuo za legendarnu Route 66, poznatu i kao »Majka cesta«, američku cestu koja od Chicaga vodi sve do Los Angelesa i već desetljećima inspirira filmaše, glazbenike i sanjare diljem svijeta. Upravo taj duh odlučili su doživjeti Iva Stoiljković i Loris Zupanc iz Krnice, kada su krajem travnja krenuli na svoje dugosanjano putovanje.

Na unajmljenom Harley Davidson Street Glide motoru, proveli su četiri tjedna u Americi, od čega je Route 66 trajala 14 dana. Iako sama Route 66 broji 3.940 kilometara, Loris i Iva odlučili su proširiti iskustvo i posjetiti dodatne savezne države, pa je njihov ukupni put iznosio impresivnih 6.500 kilometara. Sve su ovjekovječili i fotografijama koje su, uz priče o putovanju kroz osam saveznih država, prikazali na putopisnom predavanju u barbanskom multimedijalnom centru.

Dan za danom, dnevno su prelazili oko 400 kilometara.

- Na put bismo krenuli u ranim jutarnjim satima, a na odredište stigli u kasnim popodnevnim satima. Dakle, cijeli dan na motoru, nema bolje, priča nam Loris. Plan putovanja i smještaja prema njihovim idejama sastavila je talijanska agencija Kanaloa Viaggi, no ruta je osim R66 uključivala i nekoliko dodatnih država. Legendarnu cestu započeli su u Chicagu, a nastavili kroz Wilmington, Springfield, St. Louis, Cubu, Rollu, Springfield (drugi), Joplin, Galenu, Tulsu, Oklahoma City, El Reno, Amarillo, Tucumcari, Glenrio, Santa Fe, Madrid, Albuquerque, Sky City, Grants, Galup, Bluff, Monument Valley (gdje je sniman film Forest Gump), Page, Flagstaff, Williams, Seligman, Hackberry, Kingman, Oatman (Ghost town), Victorville i na kraju Los Angeles.

Jedna zanimljiva situacija je bila kad smo u meksičkom restoranu u Santa Feu naletjeli na prijatelja iz Pule koji tamo živi već 15 godina, i sve to bez prethodnog dogovora

LORIS ZUPANC

MALI SVIJET

- Cijela Route 66 je iznimno zanimljiva i živopisna, ali postoje i dijelovi gdje je samo pustinja, kamo god pogledaš. Nama su najviše u sjećanju ostale Arizona i Kalifornija, ali i Utah, iako nije na samoj cesti, govori Loris. Imali su, kaže, priliku iskusiti Route 66 baš onako kako se prikazuje u filmovima: stari moteli s parkiranim motorima ispred, benzinske pumpe koje još rade i dinners u kojima se može osjetiti duh prošlih vremena.

- U više motela smo i spavali, kao u filmu, s motorom parkiranim ispred sobe. Od tuda i naziv motel, govori Loris dok opisuje atmosferu ceste. Izvorno su moteli, naime, i bili namijenjeni osobama koje putuju motorom, s osiguranim parkirnim mjestom, a gradili su se pokraj cesta i na prilazima gradova. U Teksasu su se zaustavili kod svjetski poznatog Cadillac Rancha, gdje su vidjeli popularne Cadillace napola zakopane u zemlju. Ovaj je ranč, dodat će Loris, poslužio i kao inspiracija za pjesmu Brucea Springsteena.

- Iznenadila nas je susretljivost Amerikanaca prema motoristima, i to što većina njih nikad R66 nije odvozila. Svi su čuli za Hrvatsku zbog nogometa i oduševljeni su bili da smo mi potegnuli iz tako male države u USA odvoziti toliko kilometara. Jedna zanimljiva situacija je bila kad smo u meksičkom restoranu u Santa Feu naletjeli na prijatelja iz Pule koji tamo živi već 15 godina, i sve to bez prethodnog dogovora, sasvim spontano, priča nam Loris, komentirajući kako je svijet mali.

KAO U FILMOVIMA

Putovanje nije bilo uvijek jednostavno.

- Bilo je trenutaka na R66 kad je bilo i naporno i hladno i kiša je padala doslovno cijeli dan, ali odvoziti se mora. Ali, onaj trenutak kad smo motorom nakon 14 dana puta ušli u L.A. i vozili do Santa Monica peara, gdje je ujedno i kraj R66, nećemo nikad zaboraviti, ističe Zupanc. Prije povratka kući, Loris i Iva posjetili su i New Orleans, kolijevku jazza, pa zatim i kolijevku bluesa - Memphis, a nisu propustili vidjeti ni Graceland i kuću Elvisa Presleyja. I taj dio putovanja, iako vlakom, obećava novu priču za ljubitelje avantura.

Američki krajolik pružao je raznolik spektar prizora - od ravnica i pustinje do planinskih lanaca i živopisnih gradova.

- Razlika u saveznim državama na samoj R66 je možda u tome što je netko posvetio više pažnje u samom održavanju na životu legendarne ceste, a i u tome što se vidi koja država bolje financijski stoji, kaže nam sugovornik.

Za sve koji sanjaju o vožnji po Route 66, poruka Ive i Lorisa je jasna:

- Svatko tko ima želju otići i odvoziti legendarnu, ili kako je od milja zovu »Mother Road«, preporučamo da otiđe sam, to jest u paru, jer si sam možeš složiti sjajan plan putovanja, kako tempo, tako i dinamiku vožnje, odnosno puta. Amerika je krasna zemlja i mislim da je se može doživjeti onakvom kakvom ona zaista jest, maknuvši se iz velikih i glavnih gradova. Sve je kao u filmovima na kojima smo odrasli, od dinnera, ceste, starih auta, poručuje Zupanc.

LEGENDARNU CESTU ZAPOČELI SU U CHICAGU, A NASTAVILI KROZ WILMINGTON, SPRINGFIELD, ST. LOUIS, CUBU, ROLLU, SPRINGFIELD (DRUGI), JOPLIN, GALENU, TULSU, OKLAHOMA CITY, EL RENO, AMARILLO, TUCUMCARI, GLENRIO, SANTA FE, MADRID, ALBUQUERQUE, SKY CITY, GRANTS, GALUP, BLUFF, MONUMENT VALLEY (GDJE JE SNIMAN FILM FOREST GUMP), PAGE, FLAGSTAFF, WILLIAMS, SELIGMAN, HACKBERRY, KINGMAN, OATMAN (GHOST TOWN), VICTORVILLE I NA KRAJU LOS ANGELES

informator

Pripremila Sandy Uran
Kontakt redakcije: informator@novilist.hr

Imate prijedlog događanja koje biste željeli objaviti?
telefon 051/650 011
fax 051/672 114 ili 051/672 118
twitter.com/novilist
facebook.com/novilisthr
Ekskluzivne vijesti potražite na www.novilist.hr

Izdvojeno

ČAVLE

»Testosteron«, komedija koja razotkriva muški svijet

U sklopu Grobničke jeseni započele su »Večeri smijeha i zabave«. Ove nedjelje u Domu kulture Čavle s početkom u 20 sati na programu je druga u nizu hit-komedija »Testosteron«. Predstava »Testosteron«, djelo je poljskog autora Andrzeja Saramonowicza koje prikazuje niz urnebesnih scena. Predstava nas kroz brze zaokrete radnje vodi kroz svijet požude, egoizma, usamljenosti, želje za ljubavi, postavljajući pitanje o tome je li život vođen razumom, osjećajima ili smo samo robovi vlastite biologije. U predstavi nastupaju Ivan Simon, Enes Vejzović, Matija Gašpari, Ivica Pucar, Filip Križan, Sven Šestak i Hrvoje Klobučar, dok je režiju i scenografiju osmislio Jasmin Novljaković.

Ivan Brkić

RIJEKA

Bakljada u povodu Dana sjećanja

Zajednica udruga Domovinskog rata, PGŽ Hrvatska matica iseljenika, podružnica Rijeka organizirala je događanja za »Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje«. Danas u 18.45 počinje okupljanje hrvatskih branitelja i pripadnika Armade uz paljenje svijeća u Vukovarskoj ulici. U 19 sati kreće formiranje povorke sjećanja, hodanja iz Vukovarske ulice do Mosta hrvatskih branitelja. U 19.35 održat će se paljenje svijeća kod spomena poginulim hrvatskim braniteljima na Mostu hrvatskih branitelja uz molitvu za branitelje, za nestale i civilne žrtve Domovinskog rata. U 19.45 počinje Bakljada u povodu Dana sjećanja, 34 baklje - Armada.

RIJEKA

Drugi dan Holistic Festa

U Grand Hotelu Bonavia održava se još jedno izdanje Holistic Festa, jedinstvenog događaja posvećenog zdravlju, duhovnosti i osobnom razvoju. Ovaj inspirativni vikend okupit će preko 40 izlagača i stručnjaka iz različitih holističkih područja, te donijeti više od 20 predavanja i radionica. Ovog puta glavna tema sajma je antistres management. Radno vrijeme Festa je od 11 do 20 sati. Ulaz je simboličan: 10 eura, djeca do 12 godina besplatno. Posjetitelji će moći zakoračiti u svijet prirodne ravnoteže i dobre energije – birati između bogate ponude kristala, orgonita, nakita, prirodnih pripravaka i kozmetike te isprobati alternativne terapije i dijagnostiku.

FIZKES

RIJEKA

Besplatna pravna pomoć oboljelima

Udruga Srce za nju sklopila je suradnju s Odvjetničkim uredom Antonela Sesar, koji će ženama oboljelima od raka dojke pružati besplatnu pravnu pomoć. Žene kojima treba pravni savjet mogu se javiti na broj Udruge 095 391 2242 radnim danom od 18 do 20 sati, nakon čega će im Udruga organizirati termin i pružiti podršku u suradnji s odvjetničkim uredom Antonela Sesar.

Ljekarne

Tijekom vikenda danju je dežurna ljekarna »KAZALIŠTU« Uljarska 3 (211-479). Noćno dežurstvo obavlja ljekarna »CENTAR«, Riva 18 (213-101). Noćno dežurstvo traje od 20 do 7 sati ujutro sljedećeg dana.

Danas

RIJEKA

Jesenske pjesme i serenade na Trsatu

U Hrvatskoj čitaonici Trsat (J. Rakovca 33, Rijeka) u 18 sati bit će održana glazbena večer »Jesenske pjesme i serenade«. Publiku očekuje program hrvatskih i ukrajinskih vokalnih i instrumentalnih izvedbi, uz nastup niza istaknutih umjetnika – od solista i violinistice do plesnog odjela »Jazzžica« i zbora zajednice Talijana »Voci di Abbazia«. Program vode Lesia Chernetska i Marija Rosul, a glazbeni direktor je Olga Kaminska.

Prijave za besplatno o savjetovanje

Besplatno pravno informiranje i savjetovanje Pravne klinike Pravnog fakulteta u Zagrebu održat će se u srijedu, 19. studenog u Rijeci, od 11 do 16 sati. Prijave počinju u ponedjeljak, 17. studenog, a termini se obično popune u nekoliko sati. Za rezervaciju termina potrebno je nazvati udrugu SOS Rijeka na 051 211 888. Lokacija savjetovanja bit će priopćena samo prijavljenima, a uvjeti su dostupni na mrežnim stranicama Pravne klinike.

Premijera »Čudnovate dimenzije«

Udruga Prostor Plus poziva sve zainteresirane na dvodnevni program Noći cirkusa u Rijeci, koji se održava u sklopu međunarodnog projekta La Nuit du Cirque i nacionalne manifestacije Noć kazališta. Program počinje u 19 sati u prostorima Filodrammatice.

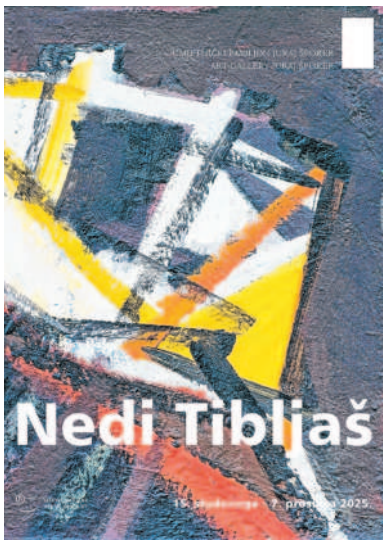
Prve večeri publiku očekuje premijera predstave »Čudnovate dimenzije« u izvedbi Kristinke Dušek i Tereze Obelić – amaterske cirkuske produkcije koja kombinira ples na svili, pokret i istraživanje novih dimenzija. Predstava govori o snazi, hrabrosti i povjerenju u tijelo, uz poziv gledateljima da zakorače u svijet lebdenja i slobode između zemlje i zraka. Ulaznice se kupuju 30 minuta prije početka, a za obje predstave potrebna je prethodna najava na: rezervacije.prostorplus@gmail.com. Više informacija dostupno je na službenoj stranici organizatora.

Poziv za doček Djeda Božićnjaka

Vijeća MO Mlaka i MO Potok organiziraju doček Djeda Božićnjaka i podjelu poklona za djecu predškolskog uzrasta sa svog područja. Prijave se primaju do 28. studenoga: ponedjeljkom, utorkom, srijedom i petkom od 9 do 12 i od 14.30 do 15.30 sati u tajništvu MO Mlaka, G. Duella 2/b, tel. 209-371 i četvrtkom od 9 do 12 i od 14 do 15 sati u tajništvu MO Potok, M. Butkovića 2, tel. 211-168. Učešće 3 eura po djetetu.

STEM(AJMO!) u studenom

Projekt STEM(AJMO!), koji provodi Centar tehničke kulture u suradnji s partnerima, djeci i mladima nudi mogućnost istraživanja i otkrivanja STEM područja kroz različite interaktivne radionice i događanja. Za sudjelovanje u besplatnim radionicama obavezna je prijava putem službene web stranice CTK-a Rijeka.

OPATIJA

Izložba Nedija Tibljaša

U 18 sati u Umjetničkom paviljonu »Juraj Šporer« bit će otvorena izložba Nedija Tibljaša, koja prikazuje probrane radove iza njegova višedesetljetnog stvaranja, od osamdesetih godina do danas. Izložba ostaje otvorena do 7. prosinca, a može se razgledati od utorka do četvrtka od 16 do 19 sati, petkom od 16 do 20 sati, te subotom i nedjeljom od 10 do 14 sati i od 16 do 20 sati. Ulaz je slobodan.

Prijave za radionicu adventskih vijenaca

Radionica izrade adventskih vijenaca bit će održana u petak, 28. studenoga u 17 sati u Hrvatskom muzeju turizma. Pod vodstvom međunarodne cvjetne dizajnerice Christine Cianci Žerić, sudionici će imati priliku izraditi tradicionalne ili moderne vijence koristeći zimzeleno bilje, dekor i svijeće. Polaznici će kroz stručno vodstvo naučiti tehnike slaganja simetričnih i asimetričnih vijenaca, kombiniranja boja te postavljanja svijeća, a svaki će sudionik svoj izrađeni vijenac ponijeti kući. Materijal je osiguran. Cijena ulaznice je 10 eura, a broj mjesta je ograničen. Prijave i informacije dostupne su putem e-adrese pr@hrmt.hr ili na brojevima 051 706 470 i 051 603 636.

CRIKVENICA

Dani okusa Crikvenički-vinodolske rivijere

Dani okusa hrvatske tradicije, projekt koji okuplja 120 ugostiteljskih objekata u 14 županija i Gradu Zagrebu, donose jedinstvenu priliku za istraživanje bogate gastronomske baštine Hrvatske. Do 30. studenoga posjetitelji mogu uživati u posebno osmišljenim jelovnicima ugostitelja s područja Crikveničko-vinodolske rivijere, koji s ponosom njeguju izvorne recepte i koriste lokalne, sezonske namirnice. Popis uključenih restorana dostupan je na službenim stranicama Turističke zajednice Crikvenice.

KLIMNO

Zimska liga u trčanju

Danas, treću godinu zaredom u organizaciji USR Kivna u Klimnu se održava Zimska liga u trčanju. Domaćin, USR Kivna i ove godine će ugostiti Zimsku ligu Kvarnera – Igor Malešević, to jest natjecanje u trčanju na trail stazi dužine 7 kilometara. Natjecanje će startati sa rive u Klimnu u 10.30. Najprije će se održati Mala liga, a to je natjecanje namijenjeno isključivo djeci i mladima do 14 godina na udaljenosti 500 metara i 1000 metara. Nakon njih, sa početkom u 11 sati, počinje glavno natjecanje sa dužinom staze od 7 kilometara. Trči se trail dionicom iz Klimna u smjeru Šila, uz more. Za vrijeme održavanja natjecanja bit će zatvorena cesta u mjestu Klimno od restorana Žal prema VSG resortu.

Kina

RIJEKA

CINESTAR

TOWER CENTER, Janka Polića Kamova 81/A, 060 32 32 33 www.blitz-cinestar.hr

»SOKOL«, premijera, dokumentarni. Redatelj: Eduard Galić, 2D 16.30, 18.15, 19.00, 20.00; »TRKAČ«, triler. Redatelj: Edgar Wright, uloge: Glen Powell, Colman Domingo, Josh Brolin, William H. Macy, Lee Pace, Emilia Jones, Michael Cera, Daniel Ezra, Jayme Lawson, 2D 15.25, 18.00, 21.15; EXTREME 2D 19.30, 22.05; »ČUVAR«, horor. Redatelj: Osgood Perkins, uloge: Tatiana Maslany, Rossif Sutherland, Tess Degenstein, Erin Boyes, 2D 19.00, 21.45; »MISIJA BOŽIĆ: JOJO SPAŠAVA STVAR«, animirani. Redatelj: Ricard Cussó, Damjan Mitrevski, 2D 11.00, 13.00, 15.00, 17.05; »PREDATOR: BADLANDS«, SF. Redatelj: Dan Trachtenberg, uloge: Elle Fanning, Dimitrius Schuster-Koloamatangi, 2D 14.45, 16.45, 19.00, 20.05, 22.15; »DRUGI DNEVNIK PAULINE P.«, obiteljski. Redatelj: Neven Hitrec, uloge: Katja Matković, Jakov Švarc, Aria Dunda, 2D 11.00, 13.25, 19.05, EXTREME 2D 12.30, 14.15, 16.00, 17.45; »CHRISTY«, biografski. Redatelj: David Michôd, uloge: Sydney Sweeney, Ben Foster, Merritt Wever, 2D 20.45; »GODIŠNJICA«, triler. Redatelj: Jan Komasa, uloge: Diane Lane, Kyle Chandler, Dylan O'Brien, 2D 21.05; »CHAINSAW MAN - FILM: REZINA PRIČA«, anime. Redatelj: Tatsuya Yoshihara, 2D 16.55, 18.00; »ŠKOLA ČAROBNIH ŽIVOTINJA 3«, avantura, obiteljski, Redatelj: Sven Unterwaldt Jr., uloge: Emilia Maier, Loris Sichrovsky, Emilia Pieske, 2D 11.55, 14.05; »SPRINGSTEEN: IZBAVI ME IZ NIŠTAVILA«, biografski. Redatelj: Scott Cooper, uloge: Jeremy Allen White, Jeremy Strong, Stephen Graham, 2D 21.05; »ODUVIJEK TI«, drama. Redatelj: Josh Boone, uloge: Allison Williams, Scott Eastwood, Dave Franco, 2D 20.45; »GABINA KUĆA LUTAKA«, avantura. Redatelj: Ryan Crego, uloge: Laila Lockhart Kraner, Kristen Wiig, Carla Tassara, 2D 12.45, 14.50, 16.55; »TRON: ARES«, akcijski. Redatelj: Joachim Ronning, uloge: Jared Leto, Greta Lee, Evan Peters, Hasan Minhaj, 2D 15.30; »ŠAPE U AKCIJI«, animirani. Redatelj: Benoît Daffis, Jean-Christian Tassy, 2D 11.30, 14.45; »ZECKO KOŠ I TAJNA VELIKOG SVISCA«, animirani. Redatelj: Benjamin Mousquet, 2D 11.00, 12.50; »LOŠI MOMCI 2«, animirani. Redatelj: JP Sans, Pierre Perifel, 2D 11.00, 12.30, 13.10.

ART-KINO

Krešimirova 2, Rijeka; blagajna. (051) 323 261, www.art-kino.org

»DIVLJACI«, animirani. Režija: Claude Barras, 16.00; »FIUME O MORTE!«, dokumentarni. Režija: Igor Bezinović, 18.00; »BUGONIA«, igrani. Režija: Yorgos Lanthimos, 20.15.

Zelena NIT

Pripremila Mia ČELAP

KASNA JESEN Vrijeme za trajnice čije sjeme treba hladnoću da bi proklijalo

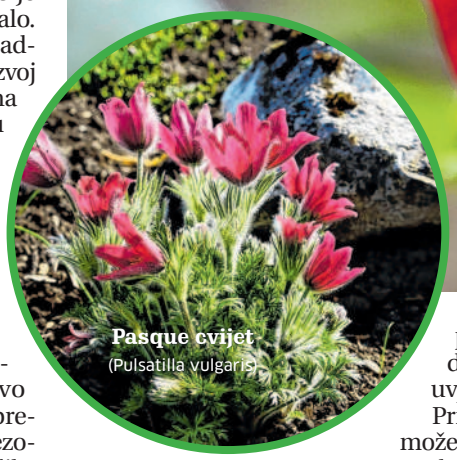
Pet biljaka koje možete posijati u studenom

Jaglac (Primula)

Europska planinčica (Trollius)

Cvijet iz porodice žabnjaka (Ranunculaceae)

Kukurijek (Helleborus)

Pasque cvijet (Pulsatilla vulgaris)

PIXABAY.COM

Neke trajnice za nicanje zahtijevaju hladno razdoblje, a upravo je kasna jesen idealno vrijeme za njihovu sadnju

Iako se sadnja u vrtu najčešće povezuje s početkom proljeća, određene biljne vrste možete posijati već u studenom. Ovo je posebno dobro vrijeme za trajnice čije sjeme treba razdoblje hladnoće kako bi proklijalo. Takve vrste nazivaju se hladnoklijavcima i njihov se razvoj potiče izlaganjem sjemena temperaturama u rasponu od otprilike minus četiri do plus četiri stupnja Celzijevih. U tom se razdoblju razgrađuju tvari koje sprječavaju klijanje, pa sjeme počinje rasti tek nakon prolaska hladnih tjedana.

U studenom je vrt naizgled mirniji, no upravo sada možete obaviti pripremne radove za sljedeću sezonu. Ako planirate sijati biljke koje trebaju hladno razdoblje, vrijedi znati nekoliko osnovnih pravila.

Koje biljke možete sijati u studenom

Za razliku od kasne zime i proljeća, kada se najčešće siju jednogodišnje cvjetnice i povrtne kulture, kasna jesen pogodna je za sjetvu raznih trajnica. Među njima su vrste poput kukurijeka (*Helleborus*), jaglaca (*Primula*), pasque cvijeta (*Pulsatilla vulgaris*), europske planinčice (*Trollius*) te različitih vrsta iz porodice žabnjaka (*Ranunculaceae*), uključujući i planinski jedić (*Aconitum*). Sve one za pravilno klijanje trebaju dulji boravak u hladnim uvjetima.

Prije same sjetve sjeme se može kratko namočiti kako bi se aktivirao proces bubrenja. Nakon toga sije se u plitke posude ispunjene laganom, propusnom zemljom namijenjenom za klijanje. Zemlju treba lagano navlažiti i posude držati u prostoru s temperaturom između 18 i 22 stupnja Celzija tijekom dva do četiri tjedna.

Nakon tog razdoblja posude se prekrivaju folijom i iznose na zaštićeno mjesto na otvorenom, u sjenu. Tamo trebaju ostati najmanje šest tjedana, kako bi sjeme dobilo potreban podražaj hladnoće. U tom razdoblju temperatura bi trebala ostati u spomenutom rasponu od minus četiri do plus četiri stupnja Celzija, a supstrat se održava stalno blago vlažnim.

Od kraja veljače nadalje, kada počne porast dnevnih temperatura, posude se mogu premjestiti u hladni plastenik ili topli klijališni okvir. Važno je da se temperaturna razlika ne dogodi naglo. Idealno je postupno povećanje na pet do dvanaest stupnjeva Celzija.

Zaštita sjetve na otvorenom

Ako su posude izložene vani, treba ih zaštititi od ptica i sitnih glodavaca. Najjednostavnije rješenje je prekriti površinu laganim mrežastim materijalom poput mreže za kuniće. Tako se sprječava izvlačenje sjemena iz supstrata.

Ako vrijeme nije dovoljno hladno ili ako se želite dodatno osigurati, podražaj hladnoće možete postići i u kućnim uvjetima.

Djelomično navlaženo sjeme stavlja se u posudicu s vlažnim pijeskom i drži nekoliko tjedana u donjem dijelu hladnjaka.

Zamrzavanje se ipak ne preporučuje jer temperature u zamrzivaču mogu biti preniske i oštetiti sjeme. U proljeće se tako pripremljeno sjeme može posijati u vrt.

Popis stvari koje trebate napraviti u vrtu prije prvog mraza

Zaštitite biljke i tlo prije dolaska zime

Prvi mraz gotovo uvijek stigne ranije nego što očekujemo, i upravo tih nekoliko dana prije njega može odlučiti sudbinu vašeg vrta za iduću sezonu. Mraz obično označava kraj razdoblja rasta, osim ako nemate biljke otporne na hladnoću. No uz malo planiranja sada, možete osigurati zdravije trajnice, bogatiju zemlju i manje problema s nametnicima u proljeće.

Što učiniti prije nego što stigne mraz?

1. Očistite gredice

Najvažniji korak prije mraza je temeljito čišćenje vrta. Uklonite korov, uvele biljke i suhe dijelove trajnica koji su već posmeđili. Time sprječavate širenje bolesti, poboljšavate protok zraka i tlu omogućujete da »diše«. Ipak, nemojte pretjerivati i ako su listovi još zeleni, ostavite ih. Oni i dalje fotosinteziraju i jačaju korijen biljke prije mirovanja.

2. Uklonite biljni otpad, ali ne i sve lišće

Iako je primamljivo počistiti svaki kutak, ostavite tanki sloj suhog lišća kao prirodnu zaštitu i sklonište za korisne kukce. Uklonite samo bolesno ili trulo lišće koje bi moglo privući štetnike ili gljivice.

3. Dodajte sloj malča

Kada je tlo čisto, pokrijte ga debljim slojem organskog malča (2 do 4 cm). Koristite sjeckano lišće, slamu ili drvnu sječku. Malč čuva vlagu, stabilizira temperaturu tla i štiti korijenje od naglih promjena topline i hladnoće. Samo pazite da materijal ne dodiruje izravno stabljike kako ne bi došlo do truljenja.

4. Skratite i zalijte trajnice

Neke biljke, osobito osjetljivije vrste, prije mirovanja treba lagano skratiti i dobro zaliti. Posljednje duboko zalijevanje treba obaviti prije nego što tlo smrzne jer smrznuta zemlja onemogućuje prodor vlage do korijena.

5. Isključite i ispraznite navodnjavanje

Ako imate sustav za navodnjavanje, obavezno ga isključite i ispraznite. Voda koja ostane u cijevima može se smrznuti i uzrokovati pucanje ventila ili crijeva. Bolje je preventivno ispuhati sustav nego na proljeće plaćati popravke.

6. Očistite i spremite alat

Kad posadite posljednje lukovice, posvetite se alatu. Operite ga sapunicom ili alkoholom, po potrebi naoštrite i spremite na suho mjesto. Time ćete spriječiti hrđu i oštećenja od hladnoće.

ISTOCK

Enogastro KUTAK

Pripremila Ana BRAŠKIĆ

LJUBIČASTI ZALOGAJI

VEGANSKI PESTO

ISTOCK

TEŽINA: jednostavno
VRIJEME: 20 min
SASTOJCI:
- 200 g ljubičastog kupusa
- 50 g badema
- sok pola limuna
- komadić češnjaka
- 3 do 4 žlice vode
- maslinovo ulje
- sol, papar

PRIPREMA: Kupusu odstraniti vanjske listove te ga oprati. Prerezati na polovicu, zatim na četvrtine te svakom ukloniti tvrdu sredinu. Narezati na veće komade. Bademe i češnjak grubo nasjeckati. Kupus staviti u posudu blendera i miksati postepeno dodajući ulje. Kada je promijenilo strukturu, nastaviti blendati postupno dodajući češnjak, limunov sok te kao posljednje bademe. Začiniti solju i paprom. Ovaj pesto može se poslužiti uz tjesteninu, namazan na bruschette ili uz salatu.

LJUBIČASTI RIŽOTO

ISTOCK

TEŽINA: jednostavno
VRIJEME: 20 min priprema, 35 min kuhanje
SASTOJCI ZA 4 OSOBE:
- 320 g riže carnaroli
- 400 g ljubičastog kupusa
- 180 g gorgonzole
- 50 g očišćenih oraha
- 70 g luka srebrenca
- 1 dl crnog vina
- 800 g povrtnog temeljca
- 30 g ribanog parmezana
- maslinovo ulje

PRIPREMA: Ljubičastom kupusu ukloniti vanjske listove, narezati ga na tanke trakice, oprati i ocijediti. Luk sitno nasjeckati, a povrtni temeljac zagrijati. U dubljoj tavi zagrijati malo maslinova ulja, dodati luk i pirjati dok ne omekša. Potom dodati ljubičasti kupus, poklopiti i kuhati pet minuta. Dvije trećine kuhanog kupusa odvojiti i usitniti u blenderu da postane kremast. U preostali kupus dodati rižu i kratko je tostirati. Zatim podliti crnim vinom i pustiti da tekućina ispari. Početi postupno dodavati povrtni temeljac, uz povremeno miješanje, i kuhati onoliko koliko je navedeno na pakiranju riže. Dok se riža kuha, gorgonzoli odstraniti koru i narezati je na kockice. Pred kraj kuhanja u rižu umiješati kremu od kupusa, zatim dodati gorgonzolu i parmezan. Dobro promiješati, po potrebi posoliti te na kraju umiješati sjeckane orahe.

KREM JUHA OD LJUBIČASTOG KUPUSA

ISTOCK

TEŽINA: jednostavno
VRIJEME: 10 min pripreme, 60 min kuhanja
SASTOJCI ZA 2 OSOBE:
- 600 g ljubičastog kupusa
- 50 g slatkog vrhnja
- 1 ljutika
- 1,5 l vode
- 25 g maslinova ulja
- sok pola limuna
- muškatni oraščić, sol, papar

PRIPREMA: Ljutiku sitno nasjeckati. Kupusu ukloniti vanjske listove i tvrdu sredinu, narezati ga na trakice te oprati pod mlazom hladne vode. Na maslinovom ulju u dubljem loncu popržiti ljutiku, zatim dodati kupus (možete odvojiti manji dio za dekoraciju), posoliti i pirjati nekoliko minuta na srednje jakoj vatri. Potom uliti litru vode i kuhati bez poklopca od 35 do 40 minuta, uz povremeno miješanje. Zatim dodati još pola litre vode i nastaviti kuhati od 10 do 15 minuta. Umiješati slatko vrhnje i usitniti sve štapnim mikserom ili blenderom dok ne dobijete glatku, kremastu juhu. Procijediti je kroz fino sito. Odvojiti četvrtinu juhe i u nju dodati limunov sok. Dobro promiješati dok smjesa ne poprimi ružičastu boju. Obje juhe začiniti svježe mljevenim paprom i prstohvatom muškatnog oraščića. Pri posluživanju u svaki tanjur uliti dvije kutlače ljubičaste i jednu kutljaču ružičaste juhe, te ukrasiti sjeckanim svježim kupusom.

SLANA TORTA

TEŽINA: srednje teško
VRIJEME: 40 min priprema, 35 min kuhanje
SASTOJCI ZA 8 OSOBA:
TIJESTO:
- 300 g brašna
- 80 g maslinova ulja
- 1 žličica soli
- 1 žličica praška za pecivo
- 100 ml vruće vode
- kadulja, ružmarin, timijan, vlasac

ZA PUNJENJE:
- 300 g ljubičastog kupusa
- 150 g gorgonzole
- maslinovo ulje
- sol
- 1 ljuta papričica

ISTOCK

PRIPREMA: Ružmarin, kadulju, timijan i vlasac oprati i dobro posušiti. U posudu prosijati brašno s praškom za pecivo te dodati sol. Umiješati sitno nasjeckano začinsko bilje, zatim dodati maslinovo ulje i promiješati dok ne dobijete smjesu nalik pijesku. Postupno dodavati vruću vodu, miješajući dok se ne formira meko tijesto. Oblikovati kuglu, omotati je prozirnom folijom i ostaviti u hladnjaku oko sat vremena. Kupus narezati na tanke trakice, oprati pod mlazom hladne vode i dobro ocijediti. U loncu ga kratko pirjati na malo maslinova ulja, uz prstohvat soli, na laganoj vatri. Dok je kupus još hrskav, umiješati dvije trećine gorgonzole narezane na kockice i miješati dok se sir ne otopi. Tijesto razvaljati na debljinu od pola centimetra i položiti u kalup za krostatu promjera 24 cm. Višak tijesta odstraniti. Na tijesto rasporediti smjesu od kupusa i peći u pećnici zagrijanoj na 180 °C oko 20 minuta. Nakon toga po površini rasporediti preostalu gorgonzolu i peći još 5 minuta, dok se sir ne rastopi i blago ne zazlati. Poslužiti toplo.

ISTOCK

ČUDESNE BROJKE **Hrvatska nogometna reprezentacija pobjedom protiv Farskih otoka osigu**

Američki san s kape Modrićem na oprošt velikim nadama na

Sudeći po prezentiranome u kvalifikacijama, ali i konstanti kvalitete i velikim igračkim nadama na horizontu, Vatreni će i »preko bare« imati što reći na velikoj sceni, dosad najvećem SP-u

Denis FRANČIŠKOVIĆ

M. GRACIN

VELIKA VEČER NA RUJEVICI - Ivan Perišić sa suigračima

RIJEKA »Road to America« ili »Put u Ameriku«, uz dodatak »Iznad svih Hrvatska«, pisalo je na slavljeničkim majicama igrača, struke i djelatnika HNS-a, posebno pripremljenih za ovu prigodu, odlazak Vatrenih na njihovo sedmo Svjetsko prvenstvo. Rujevicu su nakon posljednjeg sučevog zvižduka i pobjede nad Farskim Otocima (3:1) preplavile emocije, oduševljenje i zajedništvo. Uz pjesmu, podršku i primjer sjajne sinergije travnjaka i tribina, pri čemu su grlatošću cijelu utakmicu prednjačili navijači Tornada i oni iz Vinkovaca. Njihova podrška praktički nije prestajala niti jednoga trenutka, da bi u konačnici svi zajedno uplovili u toliko željenu pobjedničku luku.

Vatreni su na riječkom travnjaku ostvarili prvi dio sna, sada slijedi onaj drugi, ništa izazovniji, američki. Sudeći po prezentiranome u kvalifikacijama, ali i konstanti kvalitete i velikim igračkim nadama na horizontu koje tek dolaze ili su se već dobro uklopile, Vatreni će i »preko bare« imati što reći na velikoj sceni, dosad najvećem Svjetskom prvenstvu.

Sudar s Farskim Otocima, reprezentacijom u naletu i usponu, u startu je ponudio grč i dozu nelagode, no golom Joška Gvardiola sve je brzo vraćeno na početne postavke, pokazalo se da je ipak riječ o reprezentacijama različite kategorije, poglavito kad još postoji prednost domaćeg terena. Još kad su Vatreni u nastavku ubacili iz druge u treću brzinu, a Petar Musa zabio svoj prvijenac, bilo je jasno da je Hrvatska izbjegla vijugave farske zavoje i da je na širokoj, višetračnoj cesti za Ameriku.

Povratnici i eksperiment

Hrvatska se plasirala na sedmo Svjetsko prvenstvo i napravila veliku stvar, poglavito kada se zna da su neke reprezentacije, primjerice, trofejna Italija, četverostruki svjetski prvak, s Gennarom Gattusom još u čekaonici. Zlatko Dalić tako će treći put voditi Hrvatsku na svjetskoj smotri, iza njega, Luke Modrića i društva su srebro iz Rusije 2018. i bronca iz Katara 2022. godine.

- Istina, to je velika stvar. A sad opet imamo prigodu nešto lijepo prezentirati u Americi. Prvo poluvrijeme nismo bili pravi, točnije, bili smo loši. U drugom smo se popravili i slavili s našim navijačima. Hvala svima na podršci - rekao je izbornik Dalić. - Kvalifikacije su prošle bez velikih stresova, ali ostala je još utakmica protiv Crne Gore koju želimo pobijediti i učiniti kvalifikacije najboljima u povijesti.

Riječka večer bila je večer povratnika. Zabili su Petar Musa i Nikola Vlašić, s druge strane, igra s trojicom igrača u zadnjoj liniji pokazala se neuspješnim eksperimentom.

- Radimo selekciju igrača i svaka minuta ovakvih okupljanja je bitna. Za Svjetsko prvenstvo moramo naći najkvalitetnije igrače i na tome radimo. Musa je na treninzima pokazao da je u dobroj formi i da je motiviran. Igrači se jednostavno moraju nametnuti. Žao mi je što nekih igrača nema s nama i očekujem da se oni sami potrude, vrate u formu i zaigraju u klubovima. Mi ih čekamo. Trojica otraga? Više neću probati i točka. Dok sam izbornik igramo s četvoricom i gotovo. Četiri igrača u zadnjoj liniji nama leže, to je naš sustav. Debi Luke Vuškovića? Dečko ima 18 godina, nakon Gvardiola dolazi još jedan takav igrač, moćan, sposoban i tehnički potkovan. On će sada ići u mladu reprezentaciju da im pomogne jer nam je cilj da se i mlada vrsta plasira na Europsko prvenstvo.

Izbornik je, neovisno o matematičkoj potvrdi američke vize, najavio pohod na pobjedu u Crnoj Gori.

- Želimo pobijediti, iako neće biti lako. Domaćini će sigurno biti motivirani što igraju protiv nas sa željom da nas dobiju. Napravit ćemo neki mali miks, ali moramo biti pravi. Dat ćemo šansu još nekim igračima - najavljuje Dalić.

Ostvarenje snova

Luka Vušković prvi je put bio starter među Vatrenima i igrao prvo poluvrijeme u ulozi središnjeg stopera. Velika odgovornost zadnjeg igrača obrane... Kod primljenoga gola bio je to i trenutak nesreće, lopta se odbila od njega i prevarila Dominika Livakovića.

- Presretan sam, nije bilo lako, ali dobro smo odigrali drugo poluvrijeme. Cijela momčad je zadovoljna što smo to obavili na najbolji mogući način. Preuzimam odgovornost za gol na sebe, trebao sam bolje reagirati. Plan je sada da se priključim U-21 reprezentaciji - rekao je Vušković. - Stvarno sam sretan, 2022. godine sam skupljao lopte na Poljudu, a sada sam tu.

Javnost je prvi put mogla na djelu vidjeti tandem Vušković - Gvardiol, dvojac koji

Hrvatska na svjetskim prvenstvima

2022. (Katar)	bronca
2018. (Rusija)	srebro
2014. (Brazil)	3. mjesto u skupini
2006. (Njemačka)	3. mjesto u skupini
2002. (Južna Koreja/Japan)	3. mjesto u skupini
1998. (Francuska)	bronca

Put do svjetske smotre

Hrvatska - Gibraltar	**0:7**
Hrvatska - Češka	**5:1**
Farski Otoci - Hrvatska	**0:1**
Hrvatska - Crna Gora	**4:0**
Češka - Hrvatska	**0:0**
Hrvatska - Gibraltar	**3:0**
Hrvatska - Farski Otoci	**3:1**

Čestitka Giannija Infantina

Gianni Infantino, predsjednik Svjetske nogometne federacije (FIFA), čestitao je Hrvatskoj na plasmanu na Svjetsko prvenstvo odmah nakon pobjede nad Farskim Otocima na Rujevici.

»Vatreni, čestitam! Hrvatska će još jednom zapaliti svjetsku pozornicu na SP-u, donijeti veliku strast u Sjevernu Ameriku 2026. godine. Vaše putovanje inspiriralo je milijune, od onog sjajnog debija 1998. u Francuskoj, preko povijesnog finala 2018. u Rusiji, do bronce u Kataru 2022. godine. Sad opet imate priliku kreirati svoje sjajne trenutke i prezentirati talent cijelom svijetu. Proslavite ovaj uspjeh, radujemo se vidjeti vas na najvećem izdanju Svjetskoga prvenstva«, stoji u čestitci prvog čovjeka svjetskog nogometa.

HRVATSKA - GIBRALTAR 8:0

Hrvatska U-19 reprezentacija ostvarila je uvjerljivu pobjedu od 8:0 nad Gibraltarom u Karlovcu u skupini 6 prvog kruga kvalifikacija za odlazak na Europsko prvenstvo.

Tri pogotka postigao je Luka Vrzić, dva je dodao Lovro Chelfi, dok su se po jednom u strijelce upisali Bruno Durdov, Karlo Mijo Šimić i Marko Aščić.

3. put Hrvatska ide na Svjetsko prvenstvo pod vodstvom Zlatka Dalića

urala sedmi nastup na Svjetskom prvenstvu

etanom taju i horizontu

M. LUKUNIĆ/PIXSELL

Kvalifikacije su prošle bez velikih stresova, ali ostala je još utakmica protiv Crne Gore u kojoj želimo pobijediti i učiniti kvalifikacije najboljima u povijesti

Zlatko Dalić

će sigurno nositi hrvatsku obranu idućega desetljeća.

- Joško je nevjerojatan igrač. Pokazao je cijelom svijetu o kakvom igraču i osobi je riječ. Stvarno mi je bio gušt igrati s njim, kasnije i sa Šutalom. Za mene je sve ostvarenje snova - zaključio je Vušković.

Joško Gvardiol zakasnio je malo u reakciji kod primljenoga gola, kasnije se iskupio brzo zabivši, te odigrao posebno zapaženo u nastavku, na svojoj prepoznatljivoj razini.

- Ostvarili smo cilj, i to kolo prije kraja kvalifikacija. Sretni smo, jedva čekamo Ameriku! A svaka preostala utakmica nam je sada priprema za ljeto. Gol? Naravno da je lijepo zabiti, ali ja sam prije svega obrambeni igrač, ako me se pita, radije bih da ne primimo gol nego da ja zabijem - ustvrdio je Gvardiol.

Marco Pašalić našao se u udarnoj postavi na mjestu desnoga krila, dosta pokušavao prepoznatljivom brzinom i driblingom, ali teško je bilo slomiti dobro ukopanoga protivnika.

- Nije bilo lako probiti Farane, ali dobro smo se vratili nakon primljenoga pogotka. Prvenstvo u SAD-u? Bit će to lijepo, doživio sam kako sve to tamo funkcionira i svi se radujemo tome. Atmosfera i uvjeti su dobri, a mi želimo napraviti dobar rezultat na SP-u - zaključio je Pašalić, igrač Orlando Cityja.

Dalić i Vatreni jure rekord, žele biti najuspješniji

Zlatko Dalić ne krije da na kraju ovog kvalifikacijskog ciklusa s Hrvatskom želi još jedan rekord. Preciznije, najveći postotak osvojenih bodova. Najnovijom pobjedom Hrvatska je trenutačno na 90,47 posto bodovnog učinka, odnosno osvojenih 19 od ukupno 21 boda sa šest pobjeda i jednim remijem.

I to je najbolji uspjeh do sada, a crta će se podvući nakon ogleda u Crnoj Gori. U slučaju pobjede, hrvatska reprezentacija bi došla do uspješnosti od 91,6 posto, u slučaju remija, opet bi srušila rekord s 83,3 posto, dok bi eventualni poraz ostavio Vatrene na postotku od 79,1, što je još uvijek jako visoko, ali ispod rezultata iz 2008. (Slaven Bilić, 80,6 posto) i 2006. godine (80 posto), koji su zasad najbolji.

M. LUKUNIĆ/PIXSELL

Petar Sučić i Luka Modrić

Luka Modrić: Deset je za mene poseban broj

Kapetan Luka Modrić dirigirao je glavninom igre, a nekoliko njegovih udaraca završilo je malo iznad grede. U konačnici je sa suigračima izborio svoje peto svjetsko prvenstvo i deseto veliko natjecanje u karijeri. Prestigao je po tome Lothara Matthäusa, samo Cristiano Ronaldo ima više nastupa na velikim natjecanjima.

- Osjećaj je fenomenalan, nije mala stvar plasirati se na Svjetsko prvenstvo. Treba to valorizirati, a možda malo nekad sve to zaboravimo jer smo ostvarili velike rezultate na zadnja dva svjetska prvenstva pa sve nekako spada pod normalno - kaže Modrić. - Trebamo biti sretni i ponosni na još jedan velik uspjeh. Osobno sam ponosan sretan na sve što sam ostvario s reprezentacijom. Ove brojke zvuče nestvarno, samo se nadam da će sve biti OK, da će me poslužiti zdravlje i da ću biti dio svjetske smotre. Deset je za mene poseban broj, vjerujem da možemo napraviti dobre stvari u Americi.

Hrvatska U-17 vrsta poražena od Uzbekistana na SP-u

Rulet s kreča koban za mlade Vatrene

Hrvatska u prvom krugu nokaut faze poražena 3:4 u raspucavanju s 11 metara nakon što je utakmica završila 1:1

HNS

BEZ SREĆE I OSMINE FINALA - Mladi hrvatski reprezentativci

DOHA Hrvatska nogometna reprezentacija do 17 godina ostala je bez plasmana u osminu finala Svjetskog prvenstva u Dohi, gdje je izgubila u prvom krugu nokaut faze od Uzbekistana s 4:3 u raspucavanju s jedanaest metara, nakon što je regularni dio utakmice završio 1:1.

Uzbekistanci su poveli u 24. minuti pogotkom Sadridina Hasanova, a izjednačio je Tino Kusanović u 81. minuti. U raspucavanju je Pajsar promašio u prvoj seriji, a udarac Kumara obranio je zamjenski vratar Rastamdžonov, koji je ušao pred kraj dvoboja. Hrvatski vratar Grahovac je uspio u prvoj seriji obraniti udarac Hakimova. No, preostala četiri uzbekistanska izvođača su pogodili mrežu.

Izabranici Marijana Budimira imali su u početku dvoboja priliku doći do vodstva, ali je vratar Šokirov dvaput u istom napadu obranama zaustavljao pokušaje glavom Kumara. Potom se na drugoj strani iskazao hrvatski čuvar mreže Grahovac.

Kad su se uzbekistanski reprezentativci malo oslobodili pritiska, iz prve opasnije akcije su došli i do pogotka. Sodikov se u 24. minuti sjurio po desnom krilu, ušao u kazneni prostor i ubacio na suprotnu vratnicu. Tamo je potpuno neometan bio Hasanov i s nekoliko metara glavom poslao loptu u mrežu - 0:1.

Do odmora Hrvatska je bila nadmoćna u posjedu, ali ozbiljnijih prilika nije bilo. Marijan Budimir je na početku drugog dijela napravio trostruku zamjenu, no Uzbekistanci su bili opasniji pa je Osijekov vratar Grahovac u još tri navrata morao odličnim obranama spašavati mrežu.

Odličnu akciju odigrala je Hrvatska u 81. minuti, Burcar je s desnog boka poslao ubačaj na suprotnu vratnicu, gdje se našao Šivalec i glavom pokušao svladati Šokirova. Uzbekistanski vratar je odbio loptu, ali samo do Kusanovića koji je pratio akciju i s nekoliko metara pogodio nebranjenu mrežu - 1:1.

Kusanović je bio u glavnoj ulozi i u 88. minuti, kad se našao u prilici za novi pogodak. No, nakon duela s uzbekistanskim braničem je u posrtaju poslao loptu pokraj gola.

Kod jedanaesterca nije dobro počelo za Hrvatsku, jer je Pajsar prebacio vrata, ali obranom je odgovorio Grahovac koji je zaustavio udarac Hakimova. U drugoj seriji su precizni bili Šivalec i Habibulajev, a onda je u trećoj udarac Kumara obranio Rastamdžonov, dok je Saidmurodov svladao Grahovca Kusanović i Vojvodić su bili precizni izvođači za Hrvatsku, ali su jednako tako precizni bili Abdumuminov i Hasanov, što je Uzbekistancima donijelo plasman u osminu finala. Tamo ih čeka Italija, koja je s 2:0 bila bolja od Češke. (H)

Zadnje kolo odlučuje u čak četirima skupinama

Beč istine za Zmajeve

TBILISI Španjolska je uvjerljivo slavila u Tbilisiju, ali matematički još nije osigurala plasman na Svjetsko prvenstvo. Od cilja ih dijele milimetri. U posljednjoj utakmici u utorak u Sevilli morali bi izgubiti protiv Turske sa sedam pogodaka razlike!

Blizu promocije je i Austrija. Bosni i Hercegovini ostala je nada poslije pobjede nad Rumunjskom, koja je 68. minute igrala bez isključenog Dragusa, što je iskoristio Bajraktarević u 11 minuta kasnije za gol odluke. Austrija će u zadnjem kolu, u utorak u Beču, biti domaćin upravo Bosni i Hercegovini.

Danci su prokockali dva boda, a u utorak ih čeka gostovanje u Škotskoj. Dancima treba bod, Škotima pak pobjeda donosi prvo mjesto.

Belgija je remijem u Kazahstanu propustila matematiku potvrdu, ali u posljednjem kolu dočekuje Lihtenštajn pa će Wales i Sjeverna Makedonija morati igrati za drugo mjesto.

Skupina B: Slovenija - Kosovo 0:2 (Asllani 6', Karničnik 64'-ag), Švicarska - Švedska 2:1 (Embolo 13', Xhaka 60'-11m, Ndoye 75', Manzambi 90'+4'/Nygren 33'). **Poredak:** Švicarska 13, Kosovo 10, Slovenija 3, Švedska 1.

Skupina C: Danska - Bjelorusija 2:2 (Damsgaard 11', Isaksen 79'/Gromyko 62', Demčenko 65'), Grčka - Škotska 3:2 (Bakasetas 7', Karetsas 57', Tzolis 63'/Gannon Doak65', Christie 70'). **Poredak:** Danska 11, Škotska 10, Grčka 6, Bjelorusija 1.

Skupina E: Gruzija - Španjolska 0:4 (Oyarzabal 11'-11m, 63', Zubimendi 22', Ferran Torres 34'), Turska - Bugarska 2:0 (Calhanoglu 18'-11m, Černev 84'-ag). **Poredak:** Španjolska 15, Turska 12, Gruzija 3, Bugarska 0.

Skupina H: Cipar - Austrija 0:2 (Arnautović 18'-11m, 56'), BiH - Rumunjska 1:3 (Džeko 49', Bajraktarević 79', Tabaković 90'+4'/Birligea 17'). **Poredak:** Austrija 18, BiH 16, Rumunjska 10, Cipar 8, San Marino 0.

Skupina J: Kazahstan - Belgija 1:1 (Saptaev 9'/Vanaken 48'), Lihtenštajn - Wales 0:1 (James 62'). **Poredak:** Belgija 15, S. Makedonija 13, Wales 13, Kazahstan 8, Lihtenštajn. (Z. H.)

UKRATKO

GROBNIČAN PROTIV DUGOG SELA U MAVRINCIMA

RIJEKA Nogometaši Grobničana danas će od 14 sati ugostiti Dugo Selo u 13. kolu SuperSport Druge NL. Utamica je značajna iz nekoliko razloga. U prvom redu zbog toga što se Grobničani nakon 169 dana vraćaju na svoj stadion. Naime, toliko je prošlo od posljednje prvenstvene domaće utakmice u Mavrincima koji su u posljednjih pet i pol mjeseci dobili novu podlogu, umjetnu travu, prvu takvu u Hrvatskoj. Prva momčad je u tom periodu nanizala čak 12 gostovanja i upisala šest remija i šest poraza. Šest osvojenih bodova na kontu ima i Dugo Selo pa će se danas na Grobniku igrati derbi začelja i utakmica u kojoj Grobničani mogu pobjedom iskoračiti s dna ljestvice. (I. VO.)

VINODOL - POMORAC 1:0

RIJEKA U utakmicama 12. kola Treće nogometne lige - zapad postignuti su sljedeći rezultati: Halubjan - Banjole 5:1 (Valenčić 21', Belina 47', 63', Knežević 76', Simonaj 84'/Miljanić 45'), Vinodol - Pomorac 1:0 (Tomić 10'), Naprijed - OŠK Omišalj 4:0 (Barišić 36'-ag, Jandrek 47', 75', Begić 62'), Pazinka - Lokomotiva 3:0 (Maružin 36', Ivetić 38', E. Pavat 53'), Krk - Kraljevica 3:0 (Jelić 11', Fantov 65', Dunatov 76'-ag), Nehaj - Rudar 0:1 (Salihović 41'), Jadran - Crikvenica 2:0 (Bernobić 45', Batrićević 75'), Novalja - Buje 0:2 (Krizmanić 33', Kalizan 53').

Poredak: Pazinka 26, Pomorac 24, Buje 24, Krk 23, Naprijed 19, Kraljevica 17, Jadran 16, Lokomotiva 16, Rudar 14, Vinodol 13, Banjole 13, Halubjan 12, Novalja 11, OŠK Omišalj 10, Crikvenica 8, Nehaj 8 bodova.

GOSPIĆ 91 - CRES 0:2

RIJEKA U utakmicama 11. kola Četvrte lige NS Rijeka postignuti su sljedeći rezultati: Zamet - Rovinj 0:5 (Terlević 11', Peev 32', Pranjić 71', Floridan 82', Szucs 85'), Ližnjan - Umag 0:0, Funtana - Žminj 2:2 (Herak 31', 65'/Burić 15', Jelenić 41'), Borac - Otočac 2:0 (Crnković 14', Ferinac 88'), Mladost - Klana 1:1 (Simeunović 49'/Savić 43'), Smoljanci Sloboda - Medulin 1921 2:1 (Mišan 13', Doblanović 49'/Stošić 35'), Gospić 91 - Cres 0:2 (K. Zubović 75', Gardijan 90'+7').

Poredak: Rovinj 23, Ližnjan 20, Klana 20, Umag 19, Mladost 18, Žminj 17, Borac 16, Cres 16, Gospić 91 15, Medulin 1921 12, Funtana 11, Smoljanci Sloboda 10, Zamet 8, Otočac 8 bodova.

FUTSAL RIJEKA GOST PULJANA

RIJEKA Futsal momčad Rijeke večeras od 18.30 sati u 5. kolu SuperSport HMNL-a gostuje kod najbližeg prvoligaškog susjeda, Futsal Istra Pule. Riječani su ove sezone s dva gostovanja donijeli punu mrežu golova pa je ovo prilika da poprave loš učinak.

- Očekujem neizvjesnu i dobru utakmicu. Istra je u odnosu na prošlu sezonu ostala bez nekoliko važnih igrača, ali sve nedostatke nadoknađuje jakim momčadskim duhom i energijom, stvarno su ozbiljna momčad - rekao je Elvir Husarić, jedan od dvojice Puljana u riječkim redovima.

Zanimljivo je da su oba prošlosezonska susjedska derbija završila bez pobjednika, indentičnim rezultatom 3:3. (I. VO.)

BRAZIL - SENEGAL 2:0

LONDON Nogometaši Brazila svladali su Senegal s 2:0 u prijateljskom ogledu koji je odigran na Emirates stadionu u Londonu, u sklopu priprema za Svjetsko prvenstvo iduće godine.

Obje reprezentacije ranije su obavile svoj posao u kvalifikacijama i plasirale se na SP, a momčad koju vodi talijanski strateg Carlo Ancelotti pobjedu je protiv afričkog suparnika osigurala u prvom poluvremenu.

U 28. minuti strijelac za 1:0 bio je 18-godišnji Estevao, inače član Chelseaja. Samo sedam minuta kasnije gotovo dvostruko stariji, 33-godišnji Casemiro, pogodio je na asistenciju Rodryga za 2:0 što je bio i konačan rezultat dvoboja odigranog na Arsenalovom stadionu.

TENISAČICE PROTIV ČEŠKE ZA PROMOCIJU U ELITU

VARAŽDIN Najiskusnija i najmlađa igračica hrvatske teniske reprezentacije, Jana Fett i Petra Marčinko, u odlučujućoj igri parova pobijedile su Kolumbijke Yulianu Lizarazo i Camilu Osorio sa 6:4, 6:3 i time donijele Hrvatskoj pobjedu u prvom nastupu na turniru za ulazak u elitni razred Billie Jean King Cupa u Varaždinu.

Marčinko je u prvom dvoboju sa 6:3, 6:0 bila bolja od Yuliane Lizarazo, da bi Osorio sa 6:1, 6:3 svladala Antoniju Ružić i tako izjednačila na 1:1.

Hrvatski izbornik Marin Bradarić je ostao pri svojoj originalnoj nominaciji za igru parova, dok je njegov kolumbijski kolega Alejandro Gonzalez potpuno promijenio par i na teren poslao svoje najbolje igračice koje su igrale i pojedinačne mečeve. Kod vodstva 5-3, servirajući za ukupnu pobjedu, Fett i Marčinko su suparnicama prepustile tek jedan poen i zasluženo došle do pobjede.

Tako će o prvom mjestu i plasmanu među 16 najboljih svjetskih reprezentacija odlučivati današnji susret Hrvatske i Češke. Čehinje su pobijedile Kolumbijke 3:0.

ŽETVA ODLIČJA U Maconu završeno Svjetsko prvenstvo za bo

Nives Jelovica na k svijeta, Ria Vojkovi

USPJEH ZA PAMĆENJE - Nikol Belasić, Nives Jelovica, Carrolina Ban, Ria Vojković, Ema Maršanić i Marino Milićević

HBS

Nives Jelovica osvojila je zlato u krugu, pobijedivši u finalu Francuskinju Annaelle Barazzutti 22:21. Četvrtu brončanu medalju osvojile su Carrolina Ban i Nikol Belasić u disciplini parovi klasično

Zlatko HORVAT

MACON Zlato, srebro i četiri bronce u sedam disciplina učinak je hrvatske reprezentacije na Svjetskom prvenstvu za boćarice i mješovite discipline, okončanom u francuskom Maconu. Zlato je osvojila Nives Jelovica, koja je aktualnoj europskoj kruni dodala i titulu svjetske prvakinje u disciplini bližanje i izbijanje u krug. Jelovica je u finalu s dramatičnih 22:21 pobijedila Francuskinju Annaelle Barazzutti, dok je u polufinalu nadmašila Čileanku Melisu Polito 23:20.

- Krug je moja najdraža disciplina. Za krug morate biti kompletni, biti dobri u valjanju i izbijanju. U toj disciplini dosta radi psiha - rekla je lani nakon povratka na europski vrh. Sada je na svjetskom vrhu četvrti put u karijeri. Nakon 27 godina na jogima širom svijeta te 25 godina nakon trijumfa u krugu na SP-u u francuskom Pamiersu. Lani je rekla da bi Macon trebao biti reprezentativni kraj...

Pljesak

- Ne daju mi da mi ovo bude posljednje prvenstvo. Dokazala sam da još mogu osvajati odličja u mojoj disciplini u kojoj sam zaista - zatvorila krug. Četvrt stoljeća poslije prvog svjetskog trijumfa. Bila sam spremna za ovu disciplinu. Bilo mi je žao miksa jer smo bili dobri na treninzima. No, uništilo nas je čekanje. Jedva sam čekala krug, imala sam dobar osjećaj i igrala sam bez pritiska. Jedva sam čekala pustiti suzu - rekla je Nives Jelovica.

Ria Vojković osvojila je srebro u disciplini pojedinačno klasično. U polufinalu je pobijedila Švicarku Aline Berthou 12:4, ali nije išlo protiv Talijanke Valentine Basei, koja je slavila 12:7.

Četvrtu brončanu medalju na prvenstvu osvojile su Carrolina Ban i Nikol Belasić, članice Boćarskog kluba Čavle ŠB. U polufinalu discipline

Ivan Horvat, veznjak Opatije, nakon poraza od Cibalije, devetog ove sezone u Sup

Moramo početi pobjeđiv

Derbiji s Orijentom uvijek nose posebne tenzije. Gradski derbi. Bit će sigurno dobra utakmica - kaže Horvat

RIJEKA Jedna malo nesigurnija intervencija vratara Davida Nwolokora i nespretna reakcija napadača Noela Jakca u prvom poluvremenu, ispostavilo se, stajali su nogometaše Opatije devetoga prvenstvenoga poraza u SuperSport Prvoj NL ove sezone. Naime, iz te akcije izrodio se kazneni udarac i pogodak Gabrijela Bobana, koji je Cibaliji donio sva tri boda na Kantridi. Opatijcima ostaje slabašna utjeha da su dobro reagirali nakon primljenoga gola te posebno u drugom poluvremenu nadigrali svoje goste. Što to vrijedi, kad nisu uspjeli iskoristiti svoje prilike i osvojiti barem bod koji su po igri u nastavku i zaslužili.

- Prvo poluvrijeme pripalo je njima, drugo nama - govori Ivan Horvat, veznjak Opatije. - Utakmica je bila dobra, puna duela. U prvom poluvremenu nam je nedostajalo čvrstine u duelima, tu su nas Vinkovčani nadjačali. Pogotovo u sredini terena. Cibalija je u tom periodu zasluženo povela. U nastavku smo se malo sredili, počeli igrati puno čvršće i došli smo do nekoliko šansi. Na kraju je trebalo imati i malo sreće jer je naše izjednačenje visilo do zadnjih trenutaka.

M. GRAČIN

RAVNOPRAVAN DUEL - Ivan Horvat i Andrija Bubnjar

ćarice i mješovite discipline

krovu ć srebrna

HBS

NA PRVOJ STEPENICI POSTOLJA - Nives Jelovica

parovi klasično poražene su od Turkinja Buket Ozturk i Emine Dursun 3:9. Nije pomogla ni podrška s tribina, gdje se nalazio i njihov klupski trener Dean Klarić. Nakon dugog puta Klarić je stigao do Macona u petak navečer da bi im zapljeskao na četvrtfinalnoj pobjedi nad Marokankama Fatihom Targhaoui i Bahami Hanana (11:4).

Doček

Brončane medalje ranije su svojili Ema Maršanić u brinskom izbijanju, Ria Vojković i Marino Milićević u mješovitoj štafeti te Ria Vojković i Carrolina Ban u štafetnom izbijanju. Prije dvije godine Hrvatska je na Svjetskom prvenstvu osvojila pet odličja, od čega dva zlata. Sada je više medalja, ali i jedno zlato manje.

- Prije dvije godine bili smo najbolja reprezentacija. No, i ovo je izvanredan uspjeh. Osvojeno je šest odličja, samo u jednoj disciplini nismo došli do medalje. Uvijek je želja osvojiti komplet odličja i

> *Ne daju mi da mi ovo bude posljednje prvenstvo. Dokazala sam da još mogu osvajati odličja u mojoj disciplini, u kojoj sam zaista - zatvorila krug*
>
> Nives Jelovica

ovoga puta smo to nadmašili, dokazavši da smo u svjetskom vrhu - kaže Vjekoslav Matetić, izbornik i direktor svih reprezentacija. - Nives Jelovica je poslije 25 godina opet zlatna u bližanju i izbijanju u krug, njezina titula svjetske prvakinje je šlag na tortu našeg nastupa na prvenstvu.

Za hrvatske boćarice priprema se danas doček na boćalištu na Podvežici, doklazak reprezentacije očekuje se između 17.30 i 18 sati. Doček organizira Boćarski savez PGŽ-a, bit će to opet prilika za otvaranje pjenušca i rezanje torte.

Zrinka Ljutić zauzela šesto mjesto u prvoj slalomskoj utrci Svjetskog kupa

Dala sam sve od sebe, mislim da solidno skijam

Bilo je tu puno pozitivnih stvari, još treba povezati neke dijelove i mislim da će te stotinke doći na moju stranu - kaže Ljutić, kojoj je postolje izmaklo za 21 stotinku. Mikaela Shiffrin prva s 2.80 sekundi prednosti

LEVI ›› Hrvatska skijašica Zrinka Ljutić zauzela je šesto mjesto u slalomu za Svjetski kup u finskom Leviju u kojem je pobijedila Mikaela Shiffrin. Amerikanka, koja je najbrža bila i u prvoj vožnji, slavila je s vremenom 1:48.92 minute, drugo mjesto zauzela je Albanka Lara Colturi, zaostavši sekundu i 66 stotinki za pobjednicom (1:50.58), dok je treća s dvije sekunde i 59 stotinki sporijim vremenom bila Njemica Emma Aicher (1:51.51).

Zrinka Ljutić je u drugu vožnju ušla kao trećeplasirana iz prve vožnje, no na kraju je ostala 21 stotinku udaljena od postolja i zauzela šesto mjesto s 2.80 sekundi zaostatka za Shiffrin (1:51.72). Osvajačica prošlogodišnjeg Malog kristalnog globusa u gornjem je dijelu staze držala prednost koju je donijela iz prve vožnje, ali ju je pogreška u donjem dijelu staze koštala postolja.

Izjednačen plasman

Najbolja hrvatska skijašica je jučerašnjim šestim mjestom izjednačila prošlogodišnji rezultat iz Levija. Prije toga je bila sedma, deveta i deseta. Shiffrin je dosad devet puta slavila u Leviju, što je njezin rekord po pobjedama na jednoj stazi, a jučer je ostvarila i 102. pobjedu u Svjetskom kupu. Nakon što je prošle zime nekoliko mjeseci bila na prisilnoj pauzi zbog pada u veleslalomu u studenome 2024. godine, Shiffrin se vratila u pobjedničku formu u veljači 2025. godine u slalomu, svojoj omiljenoj disciplini. Krajem listopada, u prvoj ovosezonskoj utrci u veleslalomu u Söldenu, zauzela je četvrto mjesto.

- Zadovoljna sam, dala sam sve od sebe, mislim da sam tehnički i taktički dobro odskijala, pogotovo za prvu utrku sezone - kaže Zrinka Ljutić.

ZADOVOLJNA - Zrinka Ljutić

REUTERS

Ravnica

- Bilo je tu puno pozitivnih stvari, mislim da solidno skijam i dobro stojim na skiji, još treba povezati neke dijelove i mislim da će te stotinke doći na moju stranu. Postavka staze je u obje vožnje bila dosta jednostavna, što zahtijeva jako veliku preciznost i ne dopušta nikakve pogreške i ekshibicije. Generalno sam bila točna, tek sam u drugoj vožnji prije kraja strmine imala jednu pogrešku, gdje sam se malo zakopala, nisam mogla prenijeti brzinu u ključnom dijelu staze, zatim je slijedila ravnica gdje se jako smanji brzina i nisam to mogla nadoknaditi, što me koštalo postolja za tih 21 stotinki.

U Leviju je nastupila i Leona Popović, kojoj je jučerašnji slalom bio povratnička utrka nakon godinu dana duge pauze zbog ozljede, no ostala je bez plasmana u drugu vožnju zauzevši 64. mjesto s pet sekundi i 57 stotinki zaostatka za Shiffrin.

- Leonina prva vožnja bila je kombinacija više stvari, bilo je tu nesigurnosti, nije se najbolje snašla na prvih nekoliko vrata, malo se poskliznula i to joj je narušilo samopouzdanje. Bilo je puno pogrešaka, ali njezina jučerašnja vožnja nije objektivno stanje, na treninzima je skijala puno bolje i ne sumnjam da će to uskoro pokazati. Bila je svjesna da to nije dobro, ali borila se do kraja - poručila je Zrinka Ljutić.

LEONA BEZ DRUGE VOŽNJE

Leoni Popović je jučerašnji slalom bio povratnička utrka nakon ozljede, no ostala je bez plasmana u drugu vožnju zauzevši 64. mjesto s pet sekundi i 57 stotinki zaostatka za Shiffrin

Rezultati

Rezultati slaloma skijašica: 1. Mikaela Shiffrin (SAD) 1:48.92, 2. Lana Colturi (Alb) 1:50.58, 3. Emma Aicher (Njem) 1:51.51, 4. Paula Moltzan (SAD) 1:51.66, 5. Lena Duerr (Njem) 1:51.66, 6. Zrinka Ljutić (Hrv) 1:51.72.

perSport Prvoj NL

vati

Ništa, idemo sada pokušati do kraja polusezone izvući što možemo, a onda se u stanci moramo malo posložiti.

Opatijce iduće subote čeka susjedski derbi na Krimeji pa za kraj jeseni domaći ogled s Jarunom.

- Derbiji s Orijentom uvijek nose neke posebne tenzije. Gradski derbi. Bit će sigurno dobra utakmica. Njima je želja priključiti se vrhu, a nama, približiti se Zmijavčanima. Bodovi trebaju nama i njima.

Zvuči čudno, ali Opatija ne igra tako loše u zadnje vrijeme, kao što to pokazuju rezultati i ljestvica.

- Utakmica protiv Sesveta donijela nam je neki pozitivni zamah. Vidjeli smo da možemo. Bilo je još dobrih perioda utakmice, ali na kraju se gleda samo rezultat. Moramo početi pobjeđivati - poručio je veznjak Opatije.

I. VOLARIĆ

UTAKMICE 15. KOLA:

Opatija - Cibalia	0:1
Sesvete - Croatia	1:1
BSK - Orijent	3:0
Rudeš - Jarun	1:1
Hrvace - Dubrava TK	0:0
Dugopolje - Karlovac	1:0

Rudeš	15	9	5	2	17:11	29
Karlovac	15	7	3	4	22:15	24
Dugopolje	15	7	3	5	15:13	24
Cibalia	15	6	5	4	14:12	23
Dubrava	15	6	4	5	13:14	22
Orijent	15	4	8	3	20:16	20
Sesvete	15	4	8	3	12:11	20
BSK	15	6	3	6	18:14	21
Jarun	15	4	5	6	15:18	17
Hrvace	15	4	5	6	18:22	17
Croatia (Z)	15	3	5	7	15:18	14
Opatija	15	2	4	9	8:23	10

Sljedeće kolo (22. studenoga): Dubrava TK - Rudeš, Jarun - BSK, Orijent - Opatija, Cibalia - Sesvete, Croatia Zmijavci - Dugopolje, Karlovac - Hrvace.

Krimejčani protiv BSK-a prekinuli niz od pet remija u SuperSport Prvoj NL

Najteži poraz Crvenih

BSK	3
ORIJENT	0

BIJELO BRDO ›› Utakmica 16. kola SuperSport Prve NL: BSK - Orijent 3:0 (1:0). Stadion BSK-a. Gledatelja: 300. Sudac: Marko Crnojević (Novska). Strijelci: 1:0 Mažar (15'), 2:0 Mažar (55'), 3:0 Svraka (79'). Žuti kartoni: Miletić, Benić (BSK), Bilobrk, Baždarić (Orijent).

BSK: Đilas, Miletić, Ćubel, Stranput, Akanni (od 76' Svraka), Hrs (od 65' Hrs), Romac, Mažar (od 82' Mažar), Bolanča, Korov (od 82' Ikić), Benić (od 78' Vrbanac).

ORIJENT: Baždarić, Braut, Prpić (od 58' Zubović), Bilobrk (od 71' Bilajac), Medojević (od 46' Burčul), Saho (od 46' Rešetar), Valinčić (od 46' Majdandžić), Kordić-Gružić, Galešić, Gajzler, Tadejević.

D. MIĆULINIĆ

POSRTAJ U BIJELOM BRDU - Domagoj Prpić

Nogometaši Orijenta teško su stradali na gostovanju u Bijelom Brdu, upisali su najteži poraz ove sezone i tako prekinuli niz od pet remija, odnosno šest utakmica bez poraza. O igri Crvenih sve govori podatak da je vratar Vice Baždarić bio njihov najbolji pojedinac. Jedino raspoloženi Baždarić spasio je gostujuću momčad od još težeg poraza, koji je stigao kao posljedica neuvjerljivih partija u posljednje vrijeme.

Filip Mažar je u 15. minuti okrunio dominantniji i agresivniji ulazak Bijelobrđana u utakmicu. Isti igrač pogodio je s 18 metara u desetoj minuti nastavka za 2:0. Pobjedu BSK-a potvrdio je Fran Svraka u 79. minuti, nakon čega je bilo jasno da će se gosti vratiti na Krimeju pune mreže. (I. VO.)

UKRATKO

HRVATSKA - DANSKA 77:89

SLAVONSKI BROD » Hrvatske košarkašice upisale su prvi poraz u kvalifikacijskoj skupini F za odlazak na EuroBasket, Dankinje su u Slavonskom Brodu bile bolje s 89:77 (29:23, 13:19, 21:25, 26:10).

Hrvatska je time nakon dvije utakmice na omjeru 1:1. U prvom kolu Hrvatice su u gostima svladale Grčku 76:73, dok su Grkinje jučer bile uvjerljive na gostovanju kod Sjeverne Makedonije gdje su pobijedile 101:84.

Posve izjednačena bila je utakmica Hrvatske i Danske do posljednje četvrtine. Većim dijelom susreta su vodile Dankinje, ali Hrvatska se cijelo vrijeme držala uz bok suparnicama te je i prešla u vodstvo tijekom treće dionice. Zadnju četvrtinu Dankinje su dobile s velikih 26:10.

Četiri i pol minute prije kraja Danska se prvi puta u susretu osjetnije odvojila. Povela je 82:73 čime je napravila završni korak prema slavlju.

U ekipi Hrvatske Ana-Marija Begić je postigla 17 poena uz 13 skokova, dok je Karla Erjavec ubacila također 17 uz četiri skoka i pet asistencija. Na drugoj strani nezaustavljiva je bila Julianna Okosun s 28 poena i čak 19 skokova, dok je Alberta Rimdal ubacila 22 poena uz šest asistencija i četiri skoka.

Utakmicu trećeg kola Hrvatice igraju u utorak. Odigrat će novi susret u Slavonskom Brodu, a suparnice će biti košarkašice Sjeverne Makedonije.

ZAMEĆANKE GOŠĆE KOKE

RIJEKA » Rukometašice Zameta danas u Varaždinu stavljaju »točku na i« neobične jeseni u kojoj je ekipa trenera Matea Hrvatina mahom igrala desetkovana. Bit će tako i danas od 17 sati kada protiv Koke neće biti igračica iz prve sedmorke, bitnih imena vanjske linije Katarine Šutović i Magdalene Malenović, Ana Debelić Šestan je protiv Sesveta pak bila samo u zapisniku, ali nije ulazila u igru, za očekivati je da će ova za Riječanke vrlo važna igračica i danas biti na parketu, ali samo uz teren.

Oslabljene Zamećanke, kojima je protiv Sesveta itekako pomogao povratak na teren vrsne i iskusne vanjske igračice Ive Tabar, oduševile su navijače pristupom, bezgraničnom borbenošću su dojurile do važne pobjede. I danas protiv Koke planiraju sličan ulazak u utakmicu bez obzira na tolike zdravstvene probleme, kako bi što bolje okončale prvi dio prvoligaške sezone. (I. D.)

RIJEKA - RIBOLA KAŠTELA 0:3

RIJEKA » Utakmica osmina finala SuperSport Kupa »Snježana Ušić«: Rijeka - Ribola Kaštela 0:3 (9:25, 17:25, 13:25). Dvorana mladosti. Suci: Pihler i Ptiček.

RIJEKA: Grčević, Juričić, Stojimirović, Čabrijan, Boban, Milošević, Gamma, Perčić, Licul, Ljubez, Stankovsky, Orešković, Jorgić (L), Volarić (L).

RIBOLA KAŠTELA: Šeremet, Višić, Drašković, Grbeša, Karatović, Strize, Nedeljković, Đolonga, Dežulović, Kruhonja, Ninić, Matas (L), Zubanović (L).

Odbojkašice Rijeke očekivano su poražene od superligaša iz Kaštele u osmini finala Kupa. Riječanke su prije susreta odlučile kako su im ipak prvenstveni susreti i borba za povratak u Superligu važniji, pa u Kup utakmici uz ranije ozlijeđene Saru Barać i Leu Boban nije zaigrala ni Sanja Gamma, zbog lakših problema s leđima, kao niti Hana Čutura. Stoga, jedina igračica u riječkoj ekipi koja je prije ovog susreta igrala protiv superligaša je bila Mia Volarić. Rijeka sljedećeg vikenda gostuje kod Pule, a potom na Trsatu igra derbi vrha ljestvice s Olimpikom. (K. B.)

SPORT NEDJELJOM

NOGOMET

SUPERSPORT DRUGA NL (14)
MAVRINCI: Grobničan - Dugo Selo

PRVA ŽUPANIJSKA LIGA (13.30)
RIJEKA (Omladinsko): Stari grad - Rab
DRAŽICE: Rječina - Mune
CRIKVENICA: Turbina - Vihor
MALI LOŠINJ: Lošinj - Rikard Benčić
VRBOVSKO: Vrbovsko - Omladinac
DELNICE: Goranin - Lovran

DRUGA ŽUPANIJSKA LIGA (13.30)
GEROVO: Snježnik - Željezničar
GOMIRJE: Gomirje - Mrkopalj
RAVNA GORA: Goranka - Risnjak

FUTSAL

SUPERSPORT HMNL
PULA (18.30): Futsal Istra Pula - Rijeka

KOŠARKA

DRUGA LIGA - ZAPAD (M)
KARLOVAC (16): Šanac - FSV
PAZIN (20): Pazin - Kvarner Junior
MALI LOŠINJ (16): Jadranka - Pula 1981

ODBOJKA

PRVA B LIGA - ZAPAD (Ž)
PULA (15): Veruda - Kostrena
PULA (18): Pula II - Drenova

DRUGA LIGA - ZAPAD (M)
RIJEKA (Dvorana mladosti, 19): Rijeka III - Gornja Vežica

RUKOMET

PRVA LIGA (Ž)
VARAŽDIN (17): Koka - Zamet

DRUGA LIGA - ZAPAD (M)
KARLOVAC (18.30): Karlovac II - Zamet II

BOĆANJE

HRVATSKA ŽENSKA LIGA (10)
MARINIĆI: Marinići - Drenova-Rijeka
HRASTENICA: ŠB Čavle - Komiža
PULA: Pula - Kastav

Riječki košarkaši nadigrali Cedevitu Junior u osmom kolu SuperSport Premijer

Konačno osmijeh na licima igrača Kvarnera

ZAGREB » Košarkaši Kvarnera napokon su prekinuli niz poraza i odigravši najbolju utakmicu ove sezone nadigrali Cedevitu Junior, momčad koja je neporažena (5-0) u FIBA Eurokupu. Iako su odigrali sjajnu drugu dionicu u kojoj su zabili 30 poena, Riječani nisu mogli bez drame. U 25. minuti vodili su s 22 poena razlike (56:34), da bi se na kraju spašavali jer je Cedevita od 25. do 29. minute uzvratila serijom 21:3 (55:59). No, piše se druga pobjeda Kvarnera u osmom kolu SuperSport Premijer lige, dok Cedevita sad ima isti omjer pobjeda i poraza. Zagrepčani dominiraju u Europi, a u prvenstvu su praktički u zoni borbe za ostanak...

Domaćin, kojeg vodi bivši trener Kvarnera Vladimir Anzulović, puno je griješio u drugoj četvrtini i darovao lopte Kvarneru. Gosti su gotovo sve te darove i iskoristili. U prvih 25 minuta, kod rezultata 34:56, Riječani su postigli čak 22 poena nakon izgubljenih lopti protivnika.

A. KRIŽANEC

PRVO IME GOSTIJU - Filip Vujičić

Konačno je proigrao i Patrik Jambrović, koji se vraća u formu nakon ozljede. Kvarner je serijom 13:3 u zadnje tri minute druge četvrtine slomio protivnika i s prednošću 43:29 otišao na veliki odmor. Kvarner je dobro otvorio i treću četvrtinu. Ogrizović je ušao u reket pored trojice i poentirao za vodstvo 49:29 (23'), a dvije minute kasnije Anzulović je bio primoran pozvati time-out nakon što je Ogrizović ukrao loptu protivniku i brzo poentirao (56:34). I onda su stvari krenule nizbrdo za riječku momčad.

Kvarner je konstantno griješio i gubio lopte, dok se kod

KUP HRVATSKE Vaterpolisti Primorja EB uvjerljivo poraženi od

Riječani ostali po početkom treće d

UZVRAT BEZ NEIZVJESNOSTI - Tin Brubnjak

M. GRACIN

Mladost je na početku treće četvrtine nemilosrdno kažnjavala sve propuste suparnika i postigla tri uzastopna gola u prve dvije i pol minute te se riječki brod nagnuo u debelom zaostatku (12:7)

Davor PETROVIĆ

ZAGREB » Završnica druge i početak treće četvrtine usmjerili su Primorje Erste Bank prema teškom porazu u uzvratu četvrtfinala Kupa. Nakon neriješenog rezultata na Kantridi (17:17) Riječani su se u Zagrebu solidno držali, ali ponestalo im je koncentracije u ključnim trenucima, onima koji su mogli usmjeriti utakmicu prema zoni kakve-takve neizvjesnosti.

Mladost je osvojila prvu loptu na utakmici, a Primorje EB postavilo se u zonu koju je ekspresno probio dalekometni udarac ljevicom Konstantina Harkova. Zatim su gosti napravili prekršaj u napadu, ali Antonio Vukojević upisao je svoju prvu obranu. Na suprotnoj strani sijevnula je brza akcija i gol Tina Brubnjaka za izjednačenje te podizanje samopouzdanja i vjere u pozitivan ishod.

Ubrzo se Primorje EB obranilo u situaciji s igračem manje. Doduše, Riječani su brzo prodali loptu, ali uspjeli su obuzdati napad suparnika, a Marko Radulović je potom zabio za njihovo prvo vodstvo. Uvodne četiri minute svakako su djelovale obećavajuće za goste koji su uspješno parirali favoriziranom suparniku, premda je bilo jasno da se još svašta može dogoditi.

Hod po mukama

No, do kraja prve dionice igre za Mladost su poentirali Luka Bukić, Luka Lončar, Andrija Bašić Matias Biljaka, dok je u riječkim redovima precizani bio tek Srđan Baucalo, s time da je tom razdoblju Primorje EB olako prokockalo situaciju s igračem više u bazenu. Na isti način je potrošen i prvi napad u drugoj četvrtini, koji je Zgrepčanima otvorio priliku za kontru. Ista nije realizirana, ali Brubnjak je u toj obrambenoj dionici zaradio isključenje nakon čega je Bukić zabio za 6:3.

Tu je počeo hod po mukama za Primorje EB.

Uskoro je Ivan Nagaev odveo Mladost na 7:3, što je, s obzirom na raspored snaga, predstavljalo opipljivu

r lige i ostvarili drugu pobjedu

Cedevita J. - Kvarner 65:73

Utakmica 8. kola SuperSport Premijer lige: Cedevita Junior - Kvarner 65:73 (12:13, 17:30, 26:18, 10:12). Košarkaški centar »Dražen Petrović«. Gledatelja: 200. Suci: Vulić, Roglić i Modrić.
CEDEVITA JUNIOR: Gainey 4 (2-2), Allen-Williams 22 (2-2), Brzoja 10 (4-5), Vranković 4 (2-4), Subašić 11 (2-2), Stojić, Karačić 6 (2-3), Šare 3, Zemljić 3, Daniels 2.
KVARNER: Eaddy 3, Hannah 14 (1-2), Vujičić 16 (7-8), Jukić 2, Vučić 4 (4-6), Ogrizović 9 (1-8), Cvitanović 11 (3-3), Fantina, Smojver 3 (1-1), Jambrović 11 (1-2).

domaćina razigrao Allen-Williams, koji je u seriji 21:3 u četiri minute ugradio 11 poena (tri trice). Jambrović je položio na samom kraju treće dionice (55:61), a četvrtu otvorio tricom. Riječani su tu mogli prelomiti utakmicu, ali ponovo su krenuli griješiti. Doduše, ništa bolji u posljednjoj dionici nisu bili ni domaćini. Četvrtina je završila skromnim rezultatom 10:12. Cedevita se u dva navrata odvojila na četiri poena razlike, da bi Vujičić zaključio utakmicu s dva puta po dva slobodna bacanja, a između je imao i jedan važan obrambeni skok kojim je zaustavio mogući novi napad Cedevite.

Upravo je Filip Vujičić bio prvo ime utakmice sa 16 poena, devet skokova i tri ukradene lopte, a dvoznamenkasti su bili i Supreme Hannah (14), Luka Cvitanović i Patrik Jambrović (11).

K. BLAŽEVIĆ

l Mladosti u uzvratu četvrtfinala

d vodom ionice

Mladost - Primorje EB 19:11

Uzvrat četvrtfinala Kupa Hrvatske za vaterpoliste: Mladost - Primorje EB 19:11 (5:3, 4:4, 6:3, 4:1). Bazen SRC Mladost. Gledatelja: 200. Suci: Tomislav Copić (Šibenik), Jakov Blašković (Dubrovnik).
MLADOST: Marcelić, Bašić 3, Tončinić, Buljubašić 2, K. Babić, Biljaka 1, Bukić 2, Lazić 2, Nagaev 1, Vrlić, Vukičević 2, Harkov 4, Čubranić, Lončar 2.
PRIMORJE EB: A. Vukojević, Dragošević, Baucalo 1, Seman 3, Brubnjak 2, Snel, Radulović 2 (1), Rakovac, Burburan, L. Babić 1, Crippa 2, I Vukojević, Sudulić, Dujmić.
Igrač više: Mladost 13 (6), Primorje EB 11 (5). **Peterci:** Mladost -, Primorje EB 2 (1). Tri osobne greške: Rakovac (24').

ČUBRANIĆ I BRUBNJAK

Pet sekundi prije odlaska na veliki odmor Čubranić je obranio peterac Brubnjaku, Riječani su imali nekoliko prilika za povoljniji rezultat na pola utakmice, ali ostali su na dva gola zaostatka

prednost. Vezani golovi Fabija Crippe i Brubnjaka prepolovili su razliku, a to je Zorana Bajića natjeralo da zamijeni čuvara mreže i umjesto Ivana Marcelića u igru pošalje Maura Ivana Čubranića. Po svemu sudeći, trener Mladosti je u tim trenucima osjetio da Riječani neće samo tako potonuti.

Semanovi golovi

To su definitivno potvrdila dva uzastopna gola Lukaša Semana za 8:7, u situacijama s igračem više. Imalo je Primorje EB i napad za izjednačenje, ali Mladost se obranila i zatim preko Franka Lazića opet pobjegla na dva razlike. Pet sekundi prije odlaska na veliki odmor Čubranić je obranio peterac Brubnjaku. Uglavnom, Riječani su imali nekoliko prilika za povoljniji rezultat na pola utakmice, ali ostali su na dva gola zaostatka.

Na početku treće dionice Mladost je nemilosrdno kažnjavala sve propuste suparnika i postigla je tri uzastopna gola u prve dvije i pol minute, preko Harkova, Ante Vukičevića i Lončara. Povrh toga, Čubranić je upisao nekoliko obrana i riječki brod se nagnuo na zaostatku 12:7, ali ubrzo se i djelomično ispravio. Luka Babić je realizirao napad s igračem više, obrana je kvalitetno odrađena, a Radulović je realizirao peterac.

Još jedna dobra obrambena dionica Riječanima je donijela priliku za hvatanje priključka, ali početak tog napada je tako odrađen da je Harkov otplivao u kontru i vratio Mladost na četiri gola prednosti. Taj trenutak je prelomio utakmicu i gurnuo Primorje EB pod vodu. Andrija Bašić je postigao još jedan gol, i tu je priči bio kraj. Riječani su ostali ispod vode, a ostatak utakmice bio je sveden na sređivanje rezultatske kozmetike.

Odbojka

RIJEČANI ISPALI U OSMINI FINALA KUPA

DINAMO	3
RIJEKA	2

ZAGREB » Utakmica osmine finala SuperSport Kupa »Vinko Dobrić«: Dinamo - Rijeka 3:2 (21:25, 25:16, 25:17, 19:25, 15:13). ŠSD Boško Božić Pepsi. Suci: Jurković i Simonović.

DINAMO: Zečević, Perić, Oršolić 30, Novalić (L), Mičić, Mesarić, Martinko 3, Marković 1, Maglić, Kuruc 6, Kolarec 16, Kljajić (L), Jakoliš 14, Butković 5.

RIJEKA: Žeželić 4, Vuk 19, Sulić 2, Stipanović, Smiljanić (L), Pulić, Lozić 18, Ličina 3, Dukić 19, Colnar, Banko (L), Baić.

Odbojkaši Rijeke zaustavljeni su u osmini finala Kupa, ali su pokazali da mogu parirati i najjačim momčadima Superlige te već za dva tjedna imaju priliku za revanš u prvenstvenom susretu s Dinamom. Modri su imali širu klupu i to je bila krucijalna razlika između ovih momčadi. Riječanima općenito nedostaje igrača, a još su i oslabljeni ozljedama Leona Kupsjaka i Davida Haluške. Zbog toga je u Zagrebu zaigrao i perspektivni Tomo Sulić. Bilo je tu dosta servis pogrešaka, ali 16-godišnjem igraču se ništa ne može zamjeriti, kao, uostalom, niti ostatku ekipe, koja je dala sve od sebe.

Rijeka je gubila 2:7 u petom setu, nezaustavljivi su bili Jakoliš i Kolarec te se već tada činilo da je sve gotovo. No, borbeni Riječani su se uspjeli vratiti u igru preko Lozića i Dukića (10:9). Rijeka je imala »minus jedan« još kod 13:12 i 14:13, kada je Kuruc pogriješio u servisu, ali je potom Oršolić poentirao za slavlje Dinama na zagrebačkom terenu.

Bila je to uzbudljiva i izjednačena utakmica u kojoj je osim spomenute širine klupe presudio odličan dan Dinamova Marka Oršolića, koji je upisao čak 30 poena. Ipak, Rijeka je u Zagrebu povela 1:0 u setovima. Prva je dionica protekla u egalu, kod Rijeke su dominirali Ivan Vuk i Ivan Lozić, a set je odlučio bolji blok gostiju (0-4).

U drugom i trećem setu Lozić je gotovo pa u potpunosti zaustavljen u napadu, a gosti su obje dionice dosta lako osvojili pojačavši blok. Naravno, i Oršolić je nastavio dominirati, riječka obrana za njega nije imala rješenja.

Ali Riječani su se probudili u četvrtom setu u kojem je ponovo odličnu partiju imao Lozić. Povezao je tri poena za 4:1, nakon čega je minutom odmora reagirao trener Dinama Tomislav Čošković. Dinamo je preokrenuo (5:4), da bi malo kasnije Lozić u mini seriji 3:1 ponovo upisao tri poena (11:14). Rijeka više nije ispuštala vodstvo. Dinamovci su počeli previše griješiti, nekoliko poena je upisao i Vuk, da bi Dukić iskoristio drugu set loptu (19:25).

Gosti su pokušali, ali peta dionica je pripala domaćinu. (K. B.)

Remi momčadi Mladena Prskala u Paket24 Premijer ligi

Zamećani boljim nastavkom do boda

Moslavina - Zamet 23:23 (14:11). Gosti su stigli i prestigli domaćine, a u dramatičnom finišu niti jedna momčad nije uspjela povući potez za pobjedu

KUTINA » Utakmica 10. kola skupine B Paket24 Premijer lige rukometaša: Moslavina - Zamet 23:23 (14:11). SC Kutina. Suci: Josip Cepanec (Turčin) i Dalibor Dragočajac (Novska).

MOSLAVINA: Đurica, Delić, Lončarić 1, Iveković, Leskarac, Lukes 1, Vusić 1, Laljek 2, Daničić, Aramić 8 (5), Pervan 1, Negran, Klarić, Jurić-Grgić 5, Potnar 3, Lukačec 1.

ZAMET: Zena, Krstić 2, Tadić, Vučko 2, Ogurlić 2, Markota 4, Tomljanović 7 (3), Dundović, Ćosić 5, Grce, Golik, Marković, Radoičić 1, Babić, Stojčević, Perkov.

Isključenja: Moslavina 10, Zamet 10 minuta. **Sedmerci:** Moslavina 6 (5), Zamet 3 (3).

Arhiva NL

PROBUDIO LAŽNU NADU - Tin Tomljanović

Rukometaši Zameta su nakon remija s Metkovcima osvojili bod i u Kutini, nakon što je Moslavina na poluvremenu vodila 14:11, gosti su ih stigli i prestigli boljom igrom u nastavku, ali u dramatičnom finišu niti jedna momčad nije uspjela povući potez za pobjedu.

Upozoravajućom serijom od tri gola u samo pet minuta, Moslavina je započela duel u kojem se odmakla na tri koraka. U preostalom vremenu do odlaska na odmor viđeno je kaskanje Zamećana za domaćinima, prvi uspjeh je stigao vrlo brzo glasnom serijom od čak 4:0 te su u 10. minuti gosti nizom okončanim golovima Tina Tomljanovića i Adrijana Ćosića poveli 4:3. U tom poluvremenu žestokih odgovora snažno je odjeknula serija momčadi iz Kutine od 4:0, zaključno s golom Aramića pa je u 19. minuti na semaforu bilo 9:5. Zamećani su ipak smogli snage za odgovor, uspjeli su spojiti lanac od tri gola, u ovom slučaju im je dostajao za smanjenje razmaka na minimum, Ćosić je pogodio za 11:10. Kao ni prve, tako ni posljednje minute u poluvremenu, nisu bile plodne za goste. U nešto više od dvije minute domaći su dali dva gola i na odmor otišli s vodstvom 14:11.

Zbijenih redova u zoni, momci trenera Mladena Prskala počeli su mučan posao brisanja minusa. Dugotrajan naporan rad u obrani primaknuo ih je na gol zaostatka uoči posljednje trećine igre, a onda su nagrađeni za trud nakon što je Roko Markota sredinom poluvremena zabio za izjednačenje (19:19). Najavio je uzbudljivu završnicu u kojoj su dugo vremena domaćini imali gol prednosti, a Riječani izjednačavali rezultat. Posljednjih pet minuta ekipe su dočekale izjednačene, a uskoro je Tomljanović iz sedmerca donio prvo vodstvo gostima. Pervan mu je ipak odgovorio nepune dvije minute prije kraja susreta, nakon čega niti jedna ekipa nije realizirala posljednji napad.

I. DUVNJAK

REPUBLIKA HRVATSKA
Primorsko-goranska županija
Općina Jelenje
Jedinstveni upravni odjel

KLASA: 350-03/24-37/1

URBROJ: 2170-20-03-01/03-25-48

Dražice, 14.11.2025.

Na temelju članka 96. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23) nadležno tijelo: Primorsko-goranska županija, Općina Jelenje, Jedinstveni upravni odjel, u daljnjem tekstu: Nositelj izrade objavljuje

JAVNU RASPRAVU

o Prijedlogu izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Jelenje

1. Objavljuje se javna rasprava o Prijedlogu izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Jelenje, u daljnjem tekstu: Prijedlog Plana, sukladno *Zaključku o utvrđivanju Prijedloga izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Jelenje (za javnu raspravu), KLASA: 350-03/24-37/1, URBROJ: 2170-20-03-01/03-25-47 od 14.11.2025.*
2. Javna rasprava traje od 24.11.2025., do zaključno s danom 02.12.2025.
3. Početak javnog uvida u Prijedlog Plana je 24.11.2025., a završetak 02.12.2025. Javni uvid u Prijedlog Plana moguć je na lokaciji: Zgrada Općine, Općinska vijećnica, 1. kat., Dražičkih boraca 64, Dražice, radnim danom od 9:00 do 14:00 sati.
4. Javno izlaganje o Prijedlogu Plana održat će se dana 27.11.2025. na lokaciji: Zgrada Općine, Općinska vijećnica, 1. kat., Dražičkih boraca 64, Dražice, 17:00 sati.
5. Prijedlog Plana objavljen je na web stranici Nositelja izrade: https://www.jelenje.hr/, te Informacijskom sustavu prostornoga uređenja: https://ispu.mgipu.hr/
6. Prijedlozi i primjedbe na Prijedlog Plana mogu se za vrijeme trajanja javne rasprave:
   - upisati u Knjigu primjedbi tijekom javnog uvida
   - upisati u Zapisnik s javnog izlaganja za vrijeme trajanja javnog izlaganja
   - uputiti u pisanom obliku zaključno s danom 02.12.2025. na adresu:
     Primorsko-goranska županija, Općina Jelenje, Jedinstveni upravni odjel Dražice,
     Dražičkih boraca 64
     HR-51218 Dražice
   - uputiti putem e-pisarnice: pisarnica@jelenje.hr zaključno s danom 02.12.2025.
7. Nadležna tijela dostavljaju pisano očitovanje na Prijedlog Plana na gore navedenu adresu zaključno s danom 02.12.2025. Ukoliko do određenog roka ne dostave pisana očitovanja, smatrat će se da nemaju primjedbi.
8. Prijedlozi i primjedbe koji nisu dostavljeni u utvrđenom roku i nisu čitko napisani s imenom i prezimenom te adresom pošiljatelja neće se uzeti u obzir u pripremi Izvješća o javnoj raspravi.

PROČELNICA
Martina Perhat, mag.iur.

SJEĆANJA

Tužno sjećanje na drage roditelje

JOSIP SALACAN

16.11.2020. - 16.11.2025.

MARIJA SALACAN

20.1.2012. - 16.11.2025.

Duhom, srcem i ljubavi uvijek s vama.

NEVEN

187638

Tužno sjećanje na

VESNU TOLO

16.11.2021. - 16.11.2025.

Ljubavi, vrijeme prolazi, ali samo žal za tobom jača.

Tvoj LUKA

187637

www.novilist.hr

OGLASNI RIJEKA

RADNO VRIJEME

PONEDJELJAK - PETAK

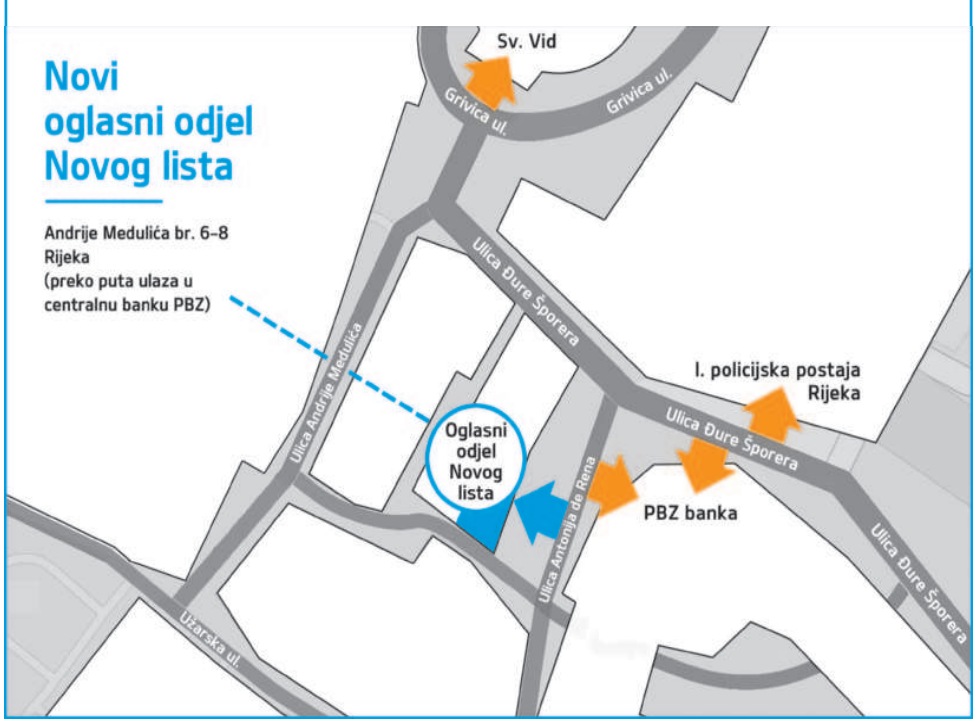
8 - 14,30 SATI

SUBOTOM ZATVORENO

NEDJELJA

9 - 13,30 SATI

tel: 051 212 102

Pretplatite se...

na tel. ***051/650-043*** *ili* ***051/650-194***

ili na ***info.pretplata@novilist.hr***

DNEVNI HOROSKOP

OVAN 21.III. - 21.IV.

Uglavnom dobro raspoloženje omogućit će vam ležerniji pristup poslu, trenutnim teškoćama, ali i planiranju novih poslovnih koraka. Jedini je u ovome trenutku problem što se neke situacije mogu naglo promijeniti.

BIK 21.IV. - 21.V.

Dolazi do izražaja vaša snalažljivost u problematičnim situacijama. Puno držite do razgovora, do pregovora, imate puno informacija, a želite ih imati i više. To je odličan put do dobrih odluka.

BLIZANCI 22.V. - 21.VI.

Treba vam nešto više optimizma nego što ga trenutno imate. Razvijat ćete u sebi sve one snage koje su vam trenutno na raspolaganju, kako bi razriješili trenutne probleme i pokušali napraviti jači poslovni zalet.

RAK 22.VI. - 22.VII.

Nekim ste svojim poslovnim potezima izuzetno zadovoljni. Zadovoljni su i vaši nadređeni, što vam otvara nove mogućnosti. Ipak, u ovome trenutku želite razmišljati dugoročno. U vama je puno planova, a ambicije i nisu tako male.

LAV 23.VII. - 22.VIII.

Vaša će poslovna uspješnost ovisiti o realnoj procjeni prilika. Ne treba hodati po oblacima, jer od toga neće biti nikakve koristi. Emotivno stanje je dobro, u nekim trenucima čak i odlično, ljubav je ono u čemu sada doista možete uživati.

DJEVICA 23.VIII. - 22.IX.

Ne volite kad vam se u već razrađenom sistemu pojave kočnice ili prepreke koje niste očekivali, a takvo što bi se ovih dana moglo događati. Međutim, kako ste uvijek na sve spremni, i na dobro i na loše, ipak ćete se s tim znati nositi.

VAGA 23.IX. - 22.X.

Ovo je dobar trenutak za vas, situacija koja vam omogućava sređivanje ljubavnog života, pronalaženje partnera ili stabiliziranje postojeće veze. Dobri su odnosi s okolinom. Partneru posvetite pažnju.

ŠKORPION 23.X. - 21.XI.

Ovo je sjajno vrijeme za dokazivanje, napredovanje, a samo će novčana situacija činiti manje probleme. No, borit ćete se kako biste konačno i tu nešto učvrstili i napravili stabilnim. Ljubav je tema o kojoj ćete ovih dana najviše razmišljati.

STRIJELAC 22.XI. - 21.XII.

Prilično će vas zaokupljati ljubavna situacija koja nije dobra, što dosta jako utječe na vaša dnevna razmišljanja. No, kako ste vrlo uporni, a i optimistični, smatrate kako se sve ipak može riješiti. Treba samo malo više suradnje od strane partnera.

JARAC 22.XII. - 20.I.

Dolaze konkretni rezultati, poboljšava se novčana situacija, te se osjećate poletnije i sve ste samouvjereniji. U ljubavnom životu treba dosta pažnje posvetiti sitnicama, slučajno izgovorenim riječima.

VODENJAK 21.I. - 18.II.

Prilično dobro obavljate poslove, te ste zbog toga zadovoljni. Financijska situacija je dosta neutralna, ne otvaraju vam se neke nove i velike mogućnosti, ali niti nema većih padova. Ljubavna situacija je stabilna.

RIBE 19.II. - 20.III.

Dobro znate što vam je činiti, a jednako tako, dobro znate što i drugi moraju raditi. Pazit ćete kako ne biste nepotrebno preuzeli nečiji teret poslovanja na sebe, posebice jer za tuđe propuste ne želite nikome odgovarati.

FENIKSOV SUDOKU

								5
	2					6	8	
		4	6			2	3	
		5	3		7			
			2		8	7		
	7	6			1	3		
	8	1					5	
2								

RJEŠENJE

1	7	8	6	4	5	3	9	2
6	5	9	2	7	1	8	4	
2	4	3	1	9	8	6	7	5
3	1	7	8	5	9	4	2	6
9	6	5	4	1	3	2	8	7
4	8	6	5	2	7	9	3	1
7	2	4	9	3	6	5	1	8
8	9	1	7	6	2	3	5	4
5	3	2	3	8	4	1	6	9

FENIKS ENIGMATSKI MAGAZIN

Dogodilo se na današnji dan

Bela IV. izdao je Zlatnu bulu Zagrebu

Godine 1242. Hrvatsko-ugarski kralj Bela IV. izdao je Zlatnu bulu kojom je Zagrebu dao status slobodnog kraljevskog grada, zabilježeno je u povijesnim materijalima. U potonjima piše da je Zlatna bula povelja, nazvana tako zbog svog zlatnog pečata, koju je izdao ugarsko-hrvatski kralj Bela IV. Arpadović 16. studenog 1242. godine u Virovitici, nedugo nakon provale Mongola 1242. na područje Slavonije. Jedan je od najvažnijih dokumenata u povijesti Zagreba kojim je Gradec postao slobodni kraljevski grad izuzet iz banske i županijske vlasti te izravno podvrgnut kralju. Ona je i važan izvor hrvatske rednjovjekovne povijesti. Dobivene povlastice donosile su određenu samoupravu, pravo biranja gradskog poglavara, suca, trgovanja i sajmovanja. Suca je Gradsko vijeće imalo pravo birati svake godine. Građanima Gradeca obećana je naknada štete ako bi bili napadnuti i opljačkani na području Ugarske, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije. Bili su oslobođeni plaćanja daća, cestarina, mostarina, unutar granica Hrvatsko-Ugarskoga Kraljevstva. Za gospodarski razvoj Gradeca osobito je bilo važno Zlatnom bulom stečeno pravo održavanja dnevnih i tjednih sajmova, kao i stjecanje velikoga zemljoposjeda, čija je sjeverna granica bila sljemenska kosa, zapadna potok Vrapčak, a južna rijeka Sava. Obveza koja je išla uz to bila je vrlo teška. Između ostalog, trebalo je izgraditi i održavati čvrste gradske zidine, davati kralju 10 potpuno naoružanih vojnika u slučaju njegova vojnog pohoda u Primorje, Korušku i Austriju, u slučaju kraljeva posjeta Gradecu, građani su trebali osigurati objed njegovoj pratnji »12 volova, 1000 kruhova i 4 bačve vina«, a također su imali obvezu ugostiti hercega Slavonije, ako je član kraljevske obitelji, i bana, samo jednom tijekom njegova banovanja. Zlatnom bulom Bela IV. oslobodio je Gradec svih spomenutih obveza na razdoblje od 5 godina. Bela IV. je 1256. dopustio održavanje takozvanog Markova sajma, i to jednom godišnje u trajanju od 8 dana prije i 8 dana nakon blagdana sv. Marka Evanđelista, 25. travnja. To je povoljno utjecalo na razvoj gradske trgovine, jer su na sajmenim danima svi trgovci, domaći i strani, bili oslobođeni plaćanja poreza. Kako bi se obeshrabrili pljačkaši, lopovi i drugi prekršitelji zakona i zaštitila imovina velikog broja trgovaca, kazne za prekršaje učinjene tih dana bile su dvostruko veće nego inače.

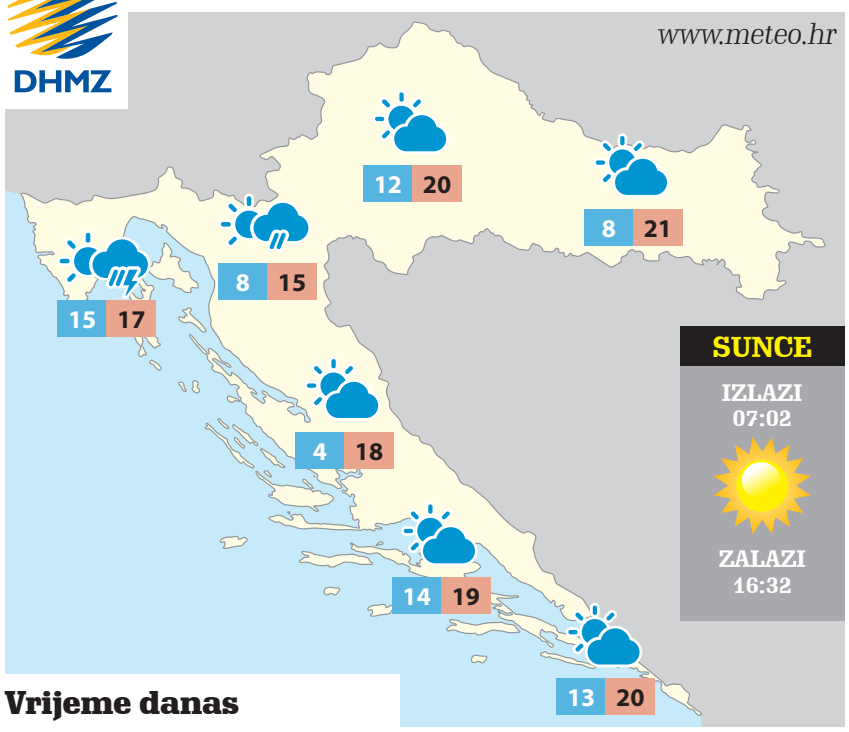
Wikipedija

Godine 1266. Bela IV. potvrdio je građanima Gradeca odredbe Zlatne bule, navedeno je u arhivskoj građi. Izvornik Zlatne bule čuva se u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu. (S.U.)

DRŽAVNI HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD

DHMZ

www.meteo.hr

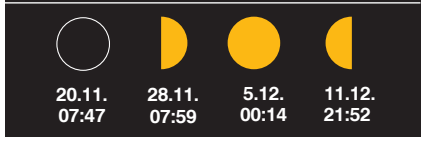
Vrijeme danas

Djelomice sunčano, osobito na moru vjetrovito te iznadprosječno toplo. Oblačnije i uz kišu u Gorskom kotaru i na sjevernom Jadranu. Lokalno je moguća obilnija oborina, a u noći na ponedjeljak izraženiji pljuskovi s grmljavinom. Na Jadranu umjereno i jako jugo i južni vjetar, krajem dana i olujni. Najniža temperatura zraka od 2 do 6, na Jadranu, središnjim krajevima i Gorskom kotaru od 10 do 15 °C. Najviša uglavnom između 16 i 21 °C.

Sljedeća 3 dana

U ponedjeljak promjenljivo i kišovito, ponegdje uz obilnu oborinu i grmljavinu. Nevremena lokalno u ponedjeljak može biti uglavnom na sjevernom Jadranu. U utorak postupno smirivanje sa zapada uz nagli pad temperature pa u višem gorju valja računati na snijeg. Na moru jako i olujno jugo, početkom tjedna, najprije na sjeveru okreće na jugozapadnjak te malo oslabi. Prema sredini tjedna sve hladnije.

MJESEČEVE MIJENE

FENIKSOVA SKANDINAVKA

AUTOR: MARKO ĆORAK	CIRKULACIJA	KAZALIŠNI KOMAD	DUŽINSKA MJERA (ZNAK M)	GORKI APERITIV	PJEVAČ. DŽINOVIĆ	"SJEVERO-ZAPAD"	ŠPANJOLSKA	KOPRENA ZAR	NAJVEĆA DRŽAVA NA SVIJETU	MIRISNA SREDSTVA	ĆORAVAC, ĆORKAN	MJESTO U BOLIVIJI, SJEVERNO OD LA PAZA	TOVAR, OSAO (UVEĆ.)
ZAVRŠETAK TEKSTA KARIKATURE													
SLOJ KOJIM JE ŠTO PREVUČENO							NAŠ KONTINENT / PRIPOVJEDAČ						
OSMANSKI CARSKI POŠTONOŠA NA BRZOM KONJU						VELIKI TROP. SISAVAC, RINOCEROS / NEKIM PUTEM							
SPARINA, ŽEGA								GRAD KOD BOLOGNE / POLU-PARAZITSKA BILJKA					
GORNJI DIO AUTOMOBILA											"OREGON" / PLEMENSKI SAVEZ ISTOČNO OD DNJESTRA		
NAKNADA ZA POSUĐENI NOVAC												"ČELIK" / MORSKI PAUK	
NADIMAK GLAZBENIKA DUŠKA RAPOTECA									NATPIS NA RASPELU / IVICA PERCL				
MJESTO NA OBALI KOLOČEPSKOG KANALA										KINESKA DINASTIJA (TANG) / KALIJ			
STANOVNICA ARABIJE													

RJEŠENJE: ODMAH SE VRAĆAM, PREMAZ, EUROPA, TATAR, NOSOROG, OMARINA, IMOLA, KAROSERIJA, OR, KAMATA, Č, UTE, INRI, DOLI, TAN, ARAPKINJA.

LUMEN
ENIGMATSKI PRILOG NEDJELJOM
NOVI LIST
BROJ 829

AUTOR: RAJKO RICIJAŠ	PAPINI IZASLANICI	MIOMIRISI	ČLAN ŽIRIJA SHOWA IZ KRIŽALJKE NA SLICI DESNO	BIVŠA SLOVENSKA SKIJAŠICA	HRVATSKA GLUMICA (TV SERIJA "NA GRANICI")	KORICE MAĆA	ITALIJA	ČEKATI DUGO	FENIKS	FANTAZIJA, IMAGINACIJA	IVICA KOSTELIĆ
TROPSKI VODENI SISAVAC IZ REDA SIRENA									OSOBNA ZAMJENICA / DIVLJA MAČKA NAŠIH ŠUMA		
TALIJANSKI NOGOMETAŠ, STEFANO (IGRAO ZA "MILAN")							MJERA ZA PAPIR / OČIGLEDAN, JASAN				
ČLAN ŽIRIJA SHOWA IZ KRIŽALJKE NA SLICI LIJEVO											VERIFIKATOR
BOŽANSTVO KASNOGA BUDIZMA (AMITO)						UČESTALO, VIŠEKRATNO / LISTIĆ SPORTSKE PROGNOZE					
ZNANSTVENIK KOJI SE BAVI TEORIJOM / VEDRO RASPOLOŽENJE									"AVENIJA" / PRILOG; HRABRO, ODLUČNO, ODVAŽNO		

FENIKS	VRHUNAC DOGAĐANJA	FRANCUSKI PROIZVOĐAČ AUTOMOBILA	POTVRDA O PORIJEKLU I KVALITETI ROBE	POTVRDNA RIJEČ; TAKO JE, DA	CENTAR TENJE
SVRŠETAK, KONAC (MN.)					
KRETANJE ZRAKOM					
GLUMICA FANĆOVIĆ					HRVATSKO DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO / TEBANSKI KRALJ
KULINARSKI SHOW NA NOVOJ TV S ČLANOVIMA ŽIRIJA NA SLICI					
PROSTOR IZVAN GRANIČNE LINIJE IGRALIŠTA				NJEMAČKI GRAMATIČKI ČLAN / ŽELJEZO	
"KLASA"			STANOVNIK SKANDINAVSKE DRŽAVE / "JUG"		
ČLAN ŽIRIJA SHOWA IZ KRIŽALJKE NA SLICI U SREDINI					

	POP-GRUPA MERI JAMAN I ANITE VALO / NAJVIŠI DIO BRDA									JAPAN / KRIŽANAC IZMEĐU DOM. GOVEDA I BIZONA		
BARSKA PTICA S KUKMOM NA GLAVI / ATLANTIK ILI PACIFIK							NATJECANJA U BRZINI / SLAVNI ARG. NOGOMETAŠ, LIONEL					
			STRUČNJAK U KEMIJI / GLAZBA DINE DVORNIKA									
		OBRAĐIVATI DRVO TESLOM / GLUMICA CARRERE										
SRDIT; PAPREN / CHRISTIAN VIERI						GORNJI DOM AMERIČKOG KONGRESA / ARSEN DEDIĆ						
	OTOK ISPRED JZ OBALE SUMATRE / URANIJ							UZVIK U KORIDI / "NORTH"				
									SREDINA POLJA			

KRIŽALJKA

VODORAVNO: 1. Film Vanče Kljakovića iz 1973. po romanu Zvonimira Majdaka, **12.** Japanski redatelj, Yasujiro ("Kasno proljeće"), **13.** Lagana, valovita, čvrsto apretirana pamučna tkanina (za kazališne i karnevalske kostime), **14.** Crna ili srebrnasta boja u prahu koja se stavljala ispod trepavica (turc.), **16.** Krajnost, pretjeranost, **18.** Mjesto između Okučana i Lipika, **20.** Uzvik nestrpljenja, **21.** Uređaji, **22.** Ime pisca Čehova, **24.** Zemljišna mjera, jutro (mn.), **25.** Radionica za izradu užadi, **27.** Uzastopna slova, **28.** Razrađeni plan putovanja, **30.** Konjski povodac, **32.** Osobe koje obavljaju kosidbu, **33.** Soli dušične kiseline, **35.** Umjetnički virtuozi, **36.** Tetragonski mineral, titanov dioksid.

OKOMITO: 1. Država u Srednjoj Americi (glavni grad San Jose), **2.** Osoba koja uzurpira što, neovlašteno prisvaja, **3.** Novinar, **4.** Pomagalo za kretanje hromih, **5.** Kratica za "sine anno", **6.** Stanovnici talijanskog grada Trevisa, **7.** Sinjska viteška igra, **8.** Svrgnuti imperator, **9.** Kratica za "Initial Teacher Training", **10.** Ime tenisača Safina, **11.** Izgubiti životnu moć, oslabiti, iscrpsti se, **15.** Mornarički pješaci, **17.** Uskonosi afrički majmun, veliki babun, **19.** Ulje (arap.), **23.** Najmanja otočna (pacifička) država na svijetu (glavni grad Yaren), **26.** Arijan (Komazec) od milja, **29.** Kromatski povišen ton "e", **31.** Latica (pjesn.), **34.** Auto-oznaka za Tursku.

Autor: Živko BARIŠIĆ

1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	
12			■	13								■
14			15		■	16						17
18					19				■	20		
21							■	22	23			
24				■	25		26			■	27	
28				29				■	30	31		
32					■	33		34				
35							■	36				

TALIJANKA

VODORAVNO: 1. Tajnost, stroga povjerljivost u radu (ilegalne organizacije, skupine), **2.** Sprava za mjerenje trajanja ekspozicije potrebne za neku snimku, **3.** Naš nogometni stručnjak, bivši trener "Dinama" i "Osijeka", **4.** Inicijali slikara Antoninija - Ostakljen prostor za uzgoj cvijeća i povrća, **5.** Poznavati - Najdulja rijeka Švicarske, pritok Rajne - Auto-oznaka za Austriju, **6.** Znak za kisik - Zarez u poplatu cipele koji služi da se izbjegne klizanje (njem.) - Država u jugozapadnoj Aziji (glavni grad Teheran), **7.** Sa stražnje strane, odostraga - Morski organizam duguljasta, savitljiva tijela, morski krastavac - Ime tajvanskog redatelja Leeja, **8.** Album Zlatana Stipišića Gibonnija iz 1994.

OKOMITO: 1. Posljednja era u geološkoj povijesti Zemlje, **2.** Grčki bog svih voda - Znak za cirkonij, **3.** Kratica za "National Stock Number" - Meksički redatelj, Alfonso ("Šetnja u oblacima"), **4.** Doživjeti neuspjeh, slom, srozati se - Kratica za "North", **5.** Jedna od kategorija u sistematizaciji - Suprotni veznik, **6.** Sobičak - Kratica za "netto", **7.** Nizozemski nogometaš, Frank (igrao za "Milan"), **8.** Ime TV novinarke Čilić - Kratica za "poštanski pretinac", **9.** Povrtna biljka, selen (mn.) - Kratica za "etveš", **10.** Razrađen plan putovanja, **11.** Račvasta kost u ptica i peradi (mn.) - Kratica za "Australian Nursing Journal", **12.** Papiga južnoameričkih tropa, ara.

Autor: Živko BARIŠIĆ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1													0
2													0
3													0
4													1
5													2
6													2
7													3
8													0
	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	

NOVI LIST
ENIGMATSKI PRILOG NEDJELJOM
LUMEN

OSMOSMJERKA

U mreži pronađite i zaokružite nazive riba koje žive u Jadranskom moru dane u popisu abecednim redom. Ako sve uradite kako valja preostala slova, čitana vodoravnim slijedom, dat će naziv još jedne jadranske ribe koja ima karakterističnе oštre zube (na slici).

P	A	G	A	R	A	P	Š	N	S
U	A	B	L	A	T	A	Š	U	T
G	R	U	R	A	R	I	R	R	C
O	K	K	K	A	M	J	O	A	A
T	I	V	G	K	N	P	G	Š	NJ
I	R	A	E	O	L	C	U	K	A
C	NJ	LJ	R	V	F	K	I	G	K
A	A	A	A	A	S	T	U	N	A
T	D	LJ	N	Č	NJ	A	P	C	V
A	R	U	U	I	O	I	L	I	A
B	A	G	B	T	R	V	B	P	L
U	K	E	R	K	H	U	A	A	A
Z	O	J	A	Ž	A	R	M	L	T
A	L	A	N	I	B	O	D	R	G

- ARBUN
- BRANCIN
- BUKVA
- CIPAL
- DRHTULJA
- GLAVOČ
- GOF
- GRDOBINA
- JEGULJA
- KANJAC
- KAVALA
- KIRNJA
- KOVAČ
- LAMPUGA
- LOKARDA
- MURINA
- ORADA
- PAGAR
- PAUK
- PIRKA
- RAŽA
- SALPA
- SKUŠA
- ŠARAG
- ŠARUN
- ŠPAR
- TABINJA
- TRLJA
- TUNA
- UGOR
- UGOTICA
- UŠATA
- ZUBATAC

RJEŠENJE:

PREMETALJKA

Povratak kapetana

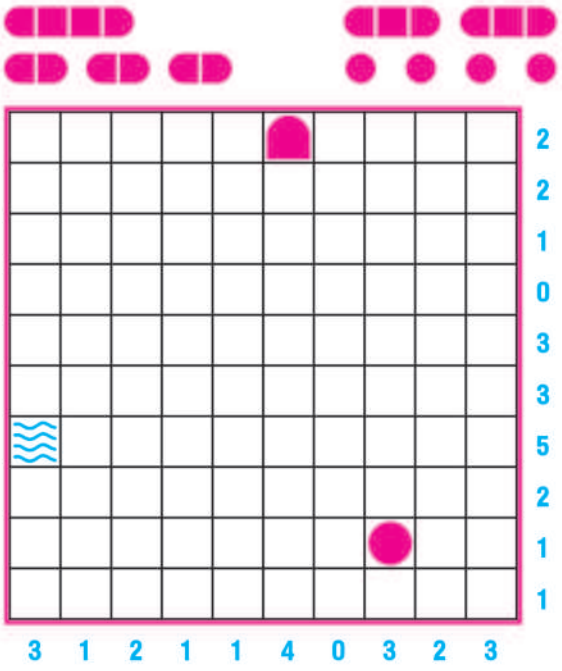
LIK ARMADI - HERC!

RJEŠENJE:

BRODOVLJE TEŽINA

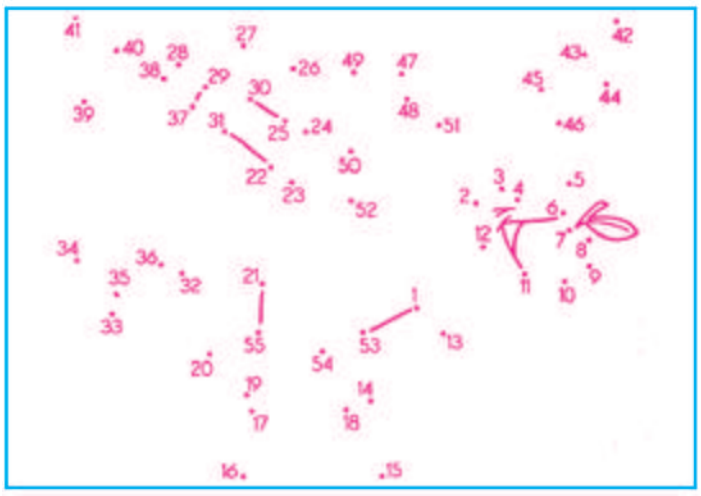
Ispunite mrežu danim shemama brodova. Brojevi van mreže govore koliko ima popunjenih polja u odgovarajućem retku (stupcu). Niti jedan brod se ne dodiruje s drugim, čak ni dijagonalno.

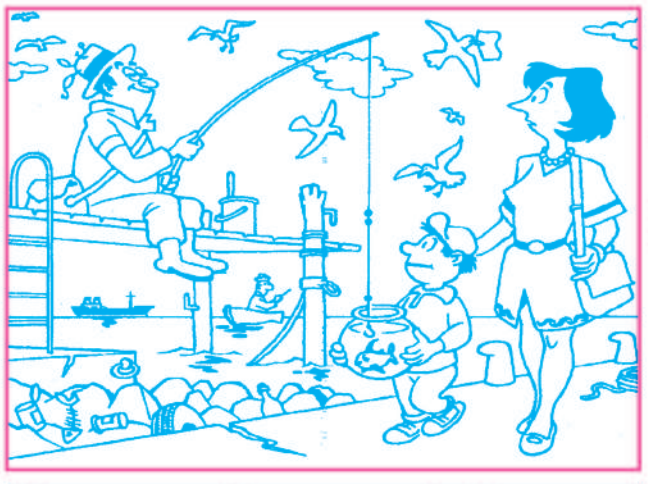
SUDOKU TEŽINA

3		2						
		6			3	8		4
8	9						3	5
	3			8	1			7
6			7	9			5	
2	4						6	3
1		9	4			7		
						5		1

SPOJITE BROJEVE

20 RAZLIKA

REBUS

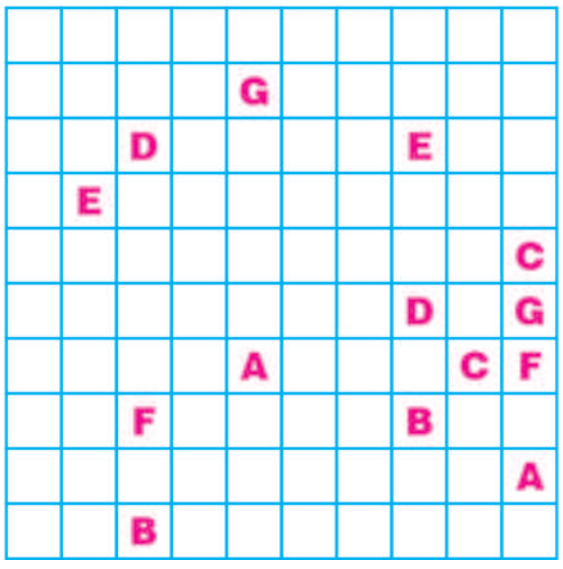
ODGONETKA: 6, 6, 4; FRAZA: 4, 6, 3, 3

Rješenje:

ABC SPOJNICE

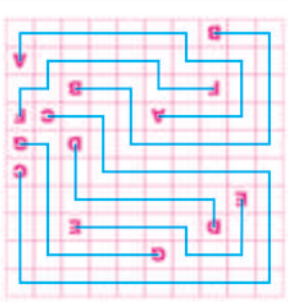
Spojite neprekinutim vodoravnim i okomitim linijama slovo A sa slovom A, slovo B sa slovom B itd. Sva polja mreže moraju biti iskorištena, a linije spajanja ne smiju se sjeći.

RJEŠENJA

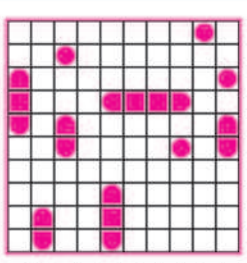
Izrada: redakcija "Feniksa"
Urednik: Vedran Vučinić
Izdavač: Novi list d.d.

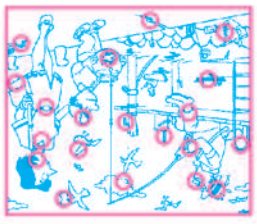
OSMOSMJERKA: STRIJELKA
PREMETALJKA: DAMIR KREILACH
REBUS: KLINKA CIGARE PUŠI

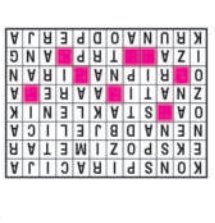
7	6	3	8	2	9	5	4	1
1	5	9	4	6	3	7	8	2
2	4	8	1	7	5	9	6	3
6	2	1	7	9	4	3	5	8
9	8	7	3	5	2	4	1	6
4	3	5	6	8	1	2	9	7
8	9	4	2	6	7	1	3	5
5	7	6	9	1	3	8	2	4
3	1	2	5	4	8	6	7	9

FENIKS

FILM DANA

DRAMA HRT1 21.10

Posljednja bitka

THE LAST CASTLE, 2001.

Režija: Rod Lurie

Uloge: R. Redford, J. Gandolfini

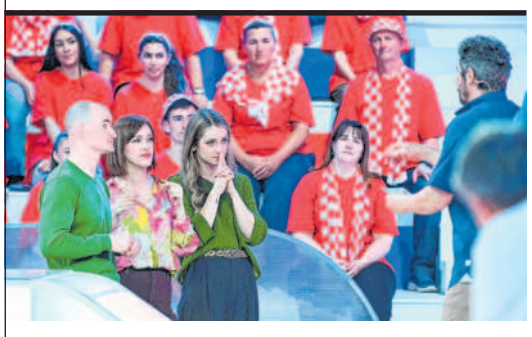
General američke vojske Eugene Irwin (R. Redford) osuđen je na višegodišnju zatvorsku kaznu jer se u vojnoj akciji oglušio o zapovijed i time uzrokovao smrt nekoliko vojnika. Sud ga je na izdržavanje kazne poslao u zloglasni vojni zatvor zvan Zamak kojim upravlja pukovnik Winter (J. Gandolfini). I dok se upravitelj divi generalu Irwinu i ukazuje mu sve počasti, Winter je vrlo okrutan prema ostalim zatvorenicima i nastoji uvjeriti svog nadređenog, generala Wheelera (D. Lindo) da je pravi čovjek na pravom mjestu.

DOKUMENTARAC HRT2 22.00

U areni: Serena Williams - Sve se spojilo

Nakon što je prvi put u karijeri izgubila u prvom kolu jednog Grand Slam turnira, Williams je unajmila novog trenera, Patricka Mouratogloua. Navršila je 30 godina i odlučila osvojiti kalendarski Grad Slam. Usporedila je svoj put s onim svojeg prijatelja Rogera Federera.

SHOW HRT1 17.40

Volim Hrvatsku

U devetoj emisiji u Dušanovom timu nastupaju: Lara Nekić, Filip Ude, Ivana Kindl. U Goranovom: Klara Fiolić, Lucija Ćustić, Vedran Mlikota. Natjecatelji će se okušati u dobro poznatim igrama poput Pogodi pjesmu, Sretan rođendan, TV i film, Sport, Poznati sunarodnjaci, Premetaljke, Prosječni građanin i Riječ hrvatska. Emisiju vodi Mirko Fodor.

Nacionalni programi

HRT 1

- 07.20 Stalag 17, am. film (1953.) - Zlatno doba Hollywoda
- 09.20 Pozitivno
- 09.50 Biblija
- 10.00 Ivankovo: Misa, prijenos
- 11.05 Ženiš se i gotovo, pučka i predajna kultura
- 11.40 TV kalendar
- 12.00 Dnevnik 1
- 12.15 Sport
- 12.18 Vrijeme
- 12.20 HAK - promet info
- 12.30 Plodovi zemlje
- 13.25 Zadar: More
- 14.00 Nedjeljom u 2
- 15.08 Blaž među ženama, humoristična serija (7/14)
- 15.55 Mir i dobro
- 16.25 HAK - promet info
- 16.30 Vijesti
- 16.51 Oblak u službi zakona (3), serija (9/12)
- 17.40 Volim Hrvatsku (9/15)
- 18.59 Vrijeme
- 19.00 Dnevnik 2
- 20.08 LOTO 6
- 20.15 Superpotjera
- 21.10 Posljednja bitka, am. film (2001.)
- 23.20 Dnevnik 3
- 23.39 Vijesti iz kulture
- 23.50 Uma Thurman: Holivudska tiha ratnica, doku. film
- 00.45 Sve počinje danas, francuski film (1999.)
- 02.40 Plodovi zemlje
- 03.30 Nedjeljom u 2

HRT 2

- 06.15 Svijet znanosti
- 06.45 Fino i vino
- 07.15 Rekreacija
- 07.50 Skandal na engleski način (2), serija (1/3)
- 08.55 Skandal na engleski način (2), serija (2/3)
- 09.55 Skijanje, Svjetski Kup: Levi – slalom (M), prijenos 1. vožnje
- 11.12 Krimi matineja: Foyleov rat (3), serija (1/4)
- 12.55 Skijanje, Svjetski Kup: Levi – slalom (M), prijenos 2. vožnje
- 14.05 Španjolska s Evom Longorijom, doku. serija (8/8)
- 14.50 Anthony Bourdain - Upoznavanje nepoznatog (10), doku. serija (8/8)
- 15.35 Dulum zemlje (4): Obitelj Lisjak, doku. serija (6/6)
- 16.30 Magazin LP
- 17.00 Judo: Zagreb Grand prix, prijenos
- 19.07 Koncert Klape »Sveti Juraj« HRM-a i Dubrovačkog simfonijskog orkestra - »Sve dok mi smo tu«, Splitski Peristil, 1. kolovoza 2025.
- 20.15 Uma Thurman: Holivudska tiha ratnica, doku. film
- 21.10 Stadion
- 22.00 U areni: Serena Williams - Sve se spojilo, doku. serija (5/8)
- 22.55 Foyleov rat (3), serija (1/4)
- 00.30 Zagonetni slučajevi sestre Bonifacije (1), serija (4/10)
- 01.15 'Ko te šiša (1), humoristična serija (19/20)
- 01.45 Klub čitatelja
- 02.40 Noćni glazbeni program - spotovi

HRT 3

- 06.37 Juhuhu - program za djecu
- 13.00 ART
- 13.20 Čigrom oko svijeta: Obalom Brazila, doku. serija (19/21)
- 13.50 Svijet kakav je nekad bio: Klonimirovi filmski zapisi - Toronto - Zabavni park 1974., Kanada, doku. serija (19/55)
- 14.00 Klasici narodu: I. B. Mažuranić - Čudnovate zgode Šegrta Hlapića (9/15)
- 14.50 Duoptrija: Džimi Stanić
- 15.45 Više volim pse, doku. film (2009.)
- 16.05 Ovo je filozofija: Toma Akvinski, doku. serija (6/24)
- 17.00 Sierra, am. film (1950.)
- 18.20 Vrijeme je za jazz: Crescent City, Victor Goines i Jazz orkestar HRT-a (integralna verzija) (2022.)
- 20.00 Jedno djelo (1): Drago Galić - Zgrada Kemikalije (4/13)
- 20.10 Vodimo vas ... Ivan pl. Zajc: Nikola Šubić Zrinjski, HNK Zagreb,
- 22.05 Ronnie Wood - Netko gore me voli, glazbeno-doku. film
- 23.20 Na rubu znanosti: Novac i tipovi osobnosti
- 00.15 Ciklus Konrada Wolfa: Genesung, istočnonjemački film (1956.)
- 02.00 Ovo je filozofija: Toma Akvinski, doku. serija (6/24)
- 02.55 Vodimo vas ... Ivan pl. Zajc: Nikola Šubić Zrinjski, HNK Zagreb,

RTL

- 07.05 Yu-Gi-Oh! SEVENS, serija, animacija (S1E18)
- 07.30 Top.HR, glazbena emisija
- 08.30 TV prodaja- Telestar
- 08.45 Divlje pčele - nova serija, serija, drama, romansa (S1E9)
- 10.00 Divlje pčele - nova serija, serija, drama, romansa (S1E10)
- 11.00 TV prodaja- Telestar
- 11.20 InDizajn s Mirjanom Mikulec, lifestyle emisija (S28E7)
- 12.05 Cobra 11: Nepopustljiv, igrani film, akcija, kriminalistički
- 13.35 To je Voyo
- 13.40 Anna i kralj, igrani film, drama, povijesni
- 15.50 MagNet, serija, lifestyle emisija (S1E25)
- 16.25 Hobit: Smaugova pustoš, igrani film, akcija, avantura
- 16.30 RTL Danas, informativna emisija
- 17.00 Hobit: Smaugova pustoš, igrani film, akcija, avantura
- 19.00 RTL Danas, informativna emisija
- 20.15 Pokojni, igrani film, kriminalistički, triler (15)
- 22.45 Najtraženiji, igrani film, akcija, triler (15)
- 00.25 Stanje nacije, politička satira
- 01.05 To je Voyo
- 01.10 Grad lopova, igrani film, kriminalistički, triler (15)
- 03.15 RTL Danas, informativna emisija

RTL 2

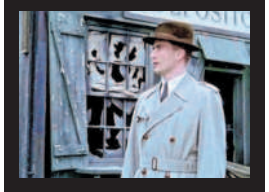
- 06.50 Prava žena, serija, drama (S1E93)
- 08.25 Novi život pod suncem, lifestyle emisija (S7E2)
- 11.10 Tražimo dom s Mirjanom Mikulec, serija, lifestyle emisija (S5E7)
- 12.00 Gradi(ONA), serija, lifestyle emisija (S1E4)
- 12.45 To je Voyo
- 13.10 Skriveno u raju, serija, drama, romansa (S1E73)
- 14.00 Poirot, serija, drama, kriminalistički (S3E5)
- 15.55 Mućke, serija, humoristična serija (S1E1)
- 17.05 Kosti, serija, kriminalistički, drama, misterij (S8E16)
- 18.50 Dr.House, serija, drama, misterij (S2E7)
- 19.40 Chicago P.D., serija, akcija, kriminalistički (S3E5)
- 21.15 Prijatelji, serija, humoristična serija (S10E15)
- 22.00 Teorija velikog praska, serija, humoristična serija (S4E21)
- 22.45 Dva i pol muškarca, serija, humoristična serija (S6E2)
- 23.30 Mućke, serija, humoristična serija (S1E3)
- 00.30 Poirot, serija, drama, kriminalistički (S3E5)
- 02.10 To je Voyo
- 02.15 Novi život pod suncem, lifestyle emisija (S7E2)

HRT1 14.00

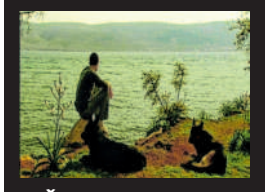
NEDJELJOM U 2
Tema emisije su branitelji. Gosti su bivša pripadnica HOS-a Ivana Šojat i dragovoljac Domovinskog rata Robert Međurečan.

HRT2 11.12

FOYLEOV RAT
Zagonetno truplo u napuštenoj knjižari uvući će Foylea u mrežu špijunaže i varki.

HRT3 15.45

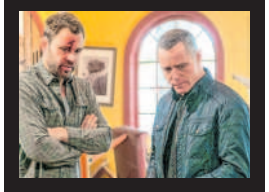
VIŠE VOLIM PSE
Između grada i prirode, izabrao je prirodu. Između sigurnog i rizičnog posla, izabrao je rizični.

RTL 22.45

NAJTRAŽENIJI
Heroj Zaljevskog rata, časnik James Dunn (Keenen Ivory Wayans), nepravedno je zatočen zbog ubojstva pretpostavljenog.

RTL2 19.40

CHICAGO P.D.
Kad tajni zadatak krene nizbrdo, Ruzeka istražuje ulični zamjenik šerifa koji će odrediti njegovu budućnost u jedinici.

Filmski i dokumentarni programi

HBO

06.30 Poniznost **08.10** Medvjedić Paddington u džungli **09.55** Rock kraljica **11.35** Hollywood: Na snimanju XXII, ep.46 **12.05** Yesterday **14.00** Pobuna **15.50** Everest **17.50** Kraljica ringa **20.00** BlackBerry **22.00** Oppenheimer **01.00** Ministarstvo nedžentlmenskog ratovanja **03.00** Ono: Dobro došli u Derry, ep.4

HBO 2

07.55 Previše je složeno **09.50** Prekid **11.30** Spider-Man: Povratak kući **13.40** Priča završava s nama **15.45** Prvaci **17.45** Prekrasan dan u susjedstvu **19.30** Ubojita vrućina **21.05** Brzina metka **23.05** Požuda **00.55** Kroz noć **02.40** Crvene sobe

CINEMAX

07.45 Zlatna groznica **08.10** Prvaci 2 **10.15** Čekanje **10.45** Istjerivači duhova **12.40** Moja najdraža torta **14.20** Holly **16.05** Prvaci 2 **18.10** Zemlja nomada **20.00** Klub boraca **22.15** Psi iz rezervoara **23.55** Protuudar IV, ep.5 **00.40** Protuudar IV, ep.6 **01.25** Holivudski frizer

CINEMAX 2

07.35 15 godina **09.55** Ono što ostaje **10.15** Pink Panther **12.10** Povratak Pink Panthera **14.00** Pink Panther ponovno napada **15.40** Osveta Pink Panthera **17.20** Trag Pink Panthera **18.55** Juno **20.30** Zločesta učiteljica **22.10** Nemoguća misija 3 **00.15** Mikado **01.50** Tajnica

NATIONAL GEOGRAPHIC

13.00 Vječni istraživač Hannah Fry **14.00** Izdržljivost **16.00** Inženjerska dostignuća u Europi **18.00** Indija iz zraka **19.00** Promašene izgradnje **21.00** Najčudnije stvari **22.00** Izgubljena blaga Egipta **23.00** Vječni istraživač Hannah Fry

CINESTAR TV

09.10 Asterix: Tajna čarobnog napitka **10.55** Teen Spirit **12.45** Dan odluke **14.50** Asterix i Obelix protiv Cezara **16.55** Robin Hood **19.00** Igra ljubavi i mržnje **21.00** Plaćenici **22.55** Pad Pariza I, ep. 7 **23.45** Pad Pariza I, ep. 8

CINESTAR TV ACTION

09.35 Crvena Joan **11.30** Nepodnošljiva težina golemog talenta **13.30** Ukleta kći **15.35** Slatka mala tajna **17.45** Bogovi Egipta **20.00** Parker **22.15** Operacija Fortune: Prevara stoljeća

CINESTAR TV FANTASY

10.55 Vatreno srce **12.35** Greenland: Posljednje utočište **14.45** Djeca Timpelbacha **16.35** Zaboravljeni princ **18.25** Umobolnica na osami **20.30** Hellboy **22.35** Razorni dokazi

CINESTAR TV COMEDY

10.55 Juraj i hrabri vitezovi **12.35** Snježna mladenka **14.10** Tajne Azurne obale **15.45** Kineska slagalica **17.45** Gradska cura **19.25** Kad ljubav udari u glavu **21.00** Prijatelji **22.45** Veselo čišćenje

CINESTAR TV PREMIERE 1

10.00 Brzi i neustrašivi **11.45** Borderlands **13.40** Igra oponašanja **15.45** Zagonetka vatre **17.50** U dobru i u zlu **20.00** Bratsvo lopova 2: Pantera **22.15** Prije ponoći

CINESTAR TV PREMIERE 2

08.45 Spencer **10.55** Gospodin Link: U potrazi za skrivenim gradom **12.40** Vid **14.30** Michael Clayton **16.35** Novine **18.35** Izgubljeni grad Z **21.00** Horizont: Američka saga - Prvo poglavlje

KLASIK TV

06.42 Transatlantic **08.22** Boško Buha **10.23** Hitler iz našeg sokaka **11.53** Kramer protiv Kramera **13.39** Topovi s Navaronea **16.12** Istjerivači duhova **18.01** Boško Buha **20.02** Lepa sela lepo gore **22.18** Munje **23.52** Klopka **01.40** Donator

STAR Channel

06.25 Moderna obitelj **06.50** Simpsoni **09.25** Škorpion **12.10** FBI **14.55** Indiana Jones i ukleti hram **17.10** Moderna obitelj **18.00** Simpsoni **21.00** Dugi oproštaj **23.20** Izgubljeni **01.10** FBI **03.45** Škorpion

STAR Movies

08.00 Koji je tvoj broj? **10.05** Godzilla **13.00** Spider-Man: Daleko od kuće **15.45** Asterix i Obelix protiv Cezara **18.05** Da bar imam Božić **20.00** Čelične magnolije **22.30** Boksač **00.50** Podzemlje se budi **02.50** Prije nego što zaspim **04.30** Podzemni svijet: Pobuna likana

NOVA TV

06.20 Arhitekti i projekti, magazinska emisija S1 E37 R

06.45 Scooby-Doo!: Nove tajne, animirana serija S1 E19/26 R

07.05 Scooby-Doo!: Nove tajne, animirana serija S1 E20/26 R

07.30 Scooby-Doo!: Nove tajne, animirana serija S1 E21/26

07.55 Scooby-Doo!: Nove tajne, animirana serija S1 E22/26

08.15 Divlji Karibi, doku. serija S1 E3/4

09.30 Kumovi, igrana serija S5 E125 R

10.30 Kumovi, igrana serija S5 E126 R

11.30 Asterix i Obelix protiv Cezara, igrani film

13.40 Sve što djevojka može poželjeti, igrani film

15.45 Startaj Hrvatska, zabavni program S6 E5/11

16.45 Muškarac u kući, igrani film

17.00 Vijesti Nove TV, informativni program

17.10 Muškarac u kući, igrani film

19.00 Dnevnik Nove TV, informativni program

20.15 Supertalent, zabavni program S12 E8/13

22.50 Tu sam pred tobom, igrani film

01.00 Nemoguća misija: Odmazda - prvi dio, igrani film R

03.55 Kandže, igrana serija S4 E6/10 (15)

04.35 Kandže, igrana serija S4 E7/10 (15)

DOMA TV

06.40 Gorski liječnik, igrana serija S11 E4/16 R

07.25 Detektiv Kalle, igrana serija S1 E7/12

08.15 Zdravlje na kvadrat, magazinska emisija S1 E395

08.45 Arhitekti i projekti, magazinska emisija S1 E37

09.15 TV izlog, razno

09.30 Hamburg 112, igrana serija S13 E26/26 R

10.25 TV izlog, razno

10.40 Hamburg 112, igrana serija S14 E1/25 R

11.25 TV izlog, razno

11.40 Hamburg 112, igrana serija S14 E2/25 R

12.35 TV izlog, razno

12.50 Gorski spašavatelji, igrana serija S7 E1/12

13.40 Gorski spašavatelji, igrana serija S7 E2/12

14.35 Škorpion, igrana serija S2 E13/25 R

15.30 Škorpion, igrana serija S2 E14/25 R

16.25 CSI: Vegas, igrana serija S2 E9/21 R

17.15 CSI: Vegas, igrana serija S2 E10/21 R

18.10 Navy CIS Sydney, igrana serija S1 E3/8 R

19.05 Navy CIS Sydney, igrana serija S2 E4/8 R

20.00 Taxi 4, igrani film

21.40 Strijelac, igrani film (15)

23.50 Vatreni dečki, igrana serija S3 E9/13 (15)

00.35 Vatreni dečki, igrana serija S3 E10/13 (15)

01.20 CSI: Vegas, igrana serija S2 E9/21

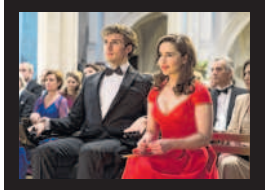
02.00 CSI: Vegas, igrana serija S2 E10/21

02.45 Gorski spašavatelji, igrana serija S7 E1/12 R

03.15 Gorski spašavatelji, igrana serija S7 E2/12 R

04.00 Detektiv Kalle, igrana serija S1 E5/12 R

NOVATV 22.50

TU SAM PRED TOBOM
Louisa Clark dobije otkaz u obližnjem kafiću te nalazi posao kao pratilja Willu Traynoru

DOMATV 20.00

TAXI 4
Belgijski kriminalac u policijskoj postaji u Marseillu čeka da bude prebačen u zatvor u Kongo.

TV PREPORUKA

DOKUMENTARAC **HRT2 20.15**

Uma Thurman: Holivudska tiha ratnica

Crna paž-frizura, nestašan pogled: kao djevojka gangstera Mia Wallace, Uma Thurman postala je zaštitno lice nezavisne kinematografije prije točno 30 godina u kultnom filmu Quentina Tarantina Pakleni šund. Njezin portret krasi studentske sobe diljem svijeta, paž-frizura doživljava renesansu, a njezin legendarni twist s Johnom Travoltom ulazi u povijest filma. Kao borkinja sa sabljom u Kill Billu ne samo da postiže svoj konačni proboj, nego postaje i simbol emancipirane žene. No dok na ekranu postaje sjajna heroina, muškarci iza kulisa sustavno zloupotrebljavaju moć. Uključujući i redatelja koji joj je pomogao ostvariti proboj. Ovaj dokumentarni film pruža dubok uvid u život glumice koja je postala nezaboravna s tek nekoliko jedinstvenih uloga. Hollywoodska zvijezda koja nam je, izvan tih uloga, ostala nepoznata. Njezina bivša učiteljica Sher Sweet prisjeća se kako je Uma Thurman odrastala kao kći budističkog redovnika i švedskog modela. Redateljica nominirana za Oscara Mira Nair opisuje kako je glumica utkala ta osobna iskustva u svoj film Histerično sljepilo i kako je uloga majke promijenila Umu Thurman. Put Ume Thurman - od njujorškog modela do sporedne glumice u indie filmovima - odražava sudbinu mnogih žena u Hollywoodu.

SHOW **NOVATV 20.15**

Supertalent

Večer će otvoriti Tamburaško društvo Dora Pejačević iz Našica. Sasvim drugačiji zvuk donosi violinist Svebor Mihael Jelić. Karizmatični Gabriel Hernandez iz Dominikanske Republike pokazat će da se snovi mogu ostvariti ako dovoljno vjerujete u njih. Publiku će sigurno nasmijati i zabaviti glazbeni dvojac Petar i Joke, poznati kao 2 Ćelos. Pod umjetničkim imenom Ružmarin, predstavit će se i Marin Ivić. Svojim glasom predstavit će se i Marina Godanj, Hrvoje Filipović i Deni Karadža. Za pravu umjetničku čaroliju pobrinut će se Tena Grgić. Za dozu plesa pobrinut će se Mia Lovrenščak iz Slovenije.

KRIMINALISTIČKI **RTL 20.15**

Pokojni

THE DEPARTED, 2006.
Režija: Martin Scorsese
Uloge: Leonardo DiCaprio, Matt Damon, Jack Nicholson, Vera Farmiga, Martin Sheen, Ray Winstone

Vođa irske mafije u Bostonu, Francis Frank Costello, upoznaje se s narednikom Colinom Sullivanom te ga postavlja kao špijuna unutar policije. S druge strane, regrut policijske akademije, William Billy Costigan, na tajnom zadatku pokušava se priključiti Costellovoj bandi. I dok Costigan služi zatvorsku kaznu i time privlači Costellovu pozornost, Sullivan se viđa s policijskom psihijatricom Madolyn Madden.

Talijanski

RAI 1

07.00 TG 1 **07.05** UnoMattina in famiglia **08.00** TG 1 **08.18** UnoMattina in famiglia **09.00** TG 1 **09.04** UnoMattina in famiglia **09.15** TG 1 L.I.S. **09.20** A Sua Immagine Viaggio nel Giubileo **09.30** A Sua immagine **09.50** Santa Messa per il Giubileo dei Poveri, presieduta da Papa Leone XIV **11.30** A Sua immagine **12.00** Angelus da Piazza San Pietro **12.10** A Sua immagine **12.20** Linea Verde - Tradizioni e memoria: viaggio in Friuli **13.30** TELEGIORNALE **14.00** Domenica In **17.15** TG 1 **17.18** Che tempo fa **17.20** Da noi...a ruota libera **18.40** L'Ereditŕ weekend **20.00** TELEGIORNALE **20.30** Calcio: Qualificazioni Mondiali 2026 - Gruppo I: Italia - Norvegia **23.15** Speciale Domenica Sportiva Post- Partita **23.55** TG1 Sera

RAI 2

07.00 TG2 - Storie. I racconti della settimana **07.40** TG2 Tutto il bello che c'e' **07.55** TG2 Mizar **08.20** TG2 Cinematinee' **08.25** TG2 Achab Libri **08.30** Il meglio di Playlist **09.30** Rai Sport Live Weekend **10.00** Slalom maschile 1 ^ manche **10.15** Rai Sport Live Weekend **13.00** TG2 - GIORNO **13.30** TG2 Motori 2 **14.00** Bellissima Italia Missione Benessere **14.50** Una casa per noi **15.20** Amleto č mio fratello **17.00** Genitori, che fare? **17.50** TG Sport della Domenica **17.55** TG2 L.I.S. **18.00** Nitto ATP Finals 2025 **20.30** TG2 - **20.30 21.00** Quello che non so di te **23.10** Time Is Up

RAI 3

07.00 Sorgente di vita Rubrica di vita e cultu **07.30** Sulla via di Damasco **08.05** Mi manda Raitre **10.15** O anche no **11.05** Estovest **11.30** Mediterraneo **12.00** TG3 **12.17** TG3 Fuori Linea **12.25** Alta quota **12.55** TG3 LIS **13.00** Il posto giusto **14.00** TG Regione **14.10** TG Regione Meteo **14.15** TG3 **14.30** In Mezz'ora **16.45** Kilimangiaro **19.00** TG3 **19.30** TG Regione **19.51** TG Regione Meteo **20.00** Blob **20.30** LAB Report **21.00** Report **23.15** Allegro ma non troppo

CANALE 5

07.53 Traffico **07.59** TG5 **08.49** Tg5 speciale, **09.58** Santa Messa **10.57** Melaverde - Le storie **11.51** Melaverde **12.58** TG5 **13.39** L'Arca di Noe' **13.57** Amici di Maria **16.00** Verissimo **18.51** Avanti un altro - story **19.54** Tg5 Prima Pagina **20.01** TG5 **20.40** La ruota della fortuna **21.20** La riassunto - notte nel cuore **21.21** La notte nel cuore **23.44** Anteprima - La notte nel cuore **23.45** TG5

ITALIA 1

07.06 The Tom & Jerry Show **07.46** Scooby-Doo! And Guess Who? **08.34** The Middle **09.57** THE BIG BANG THEORY **10.52** Due uomini e 1/2 **11.48** Drive Up **12.25** Studio Aperto **13.05** Sport Mediaset **13.47** E-Planet **14.17** Dr. house - medical division **15.55** Cold Case - Delitti irrisolti **17.46** Fuori le prove! - Indagini ai confini della realta' **18.15** Studio Aperto Live **18.30** Studio Aperto **18.56** Studio Aperto Mag **19.22** C.S.I. Miami **20.25** NCIS - Unita' Anticrimine **21.20** Le Iene presentano: Inside

RETE 4

07.18 La promessa **08.07** Terra Amara **10.17** Dalla parte degli animali **11.55** Tg4 **12.26** Colombo **14.01** The River Wild - Il fiume della paura **16.31** Il bianco, il giallo, il nero **18.58** Tg4 **19.41** La promessa **20.29** 4 di sera weekend **21.35** Fuori dal coro

IMPRESSUM

IZDAVAČ I TISKAR
»NOVI LIST«
Novinsko nakladničko dioničko društvo, Rijeka, Zvonimirova 20/A
p.p. 130, 51001 RIJEKA
Telefon: 051/650-011, 051/650-013
Telefax: 051/672-114, 051/672-118
E-mail: redakcija@novilist.hr
Web: www.novilist.hr
UPRAVA
Bojan **DIVJAK** - predsjednik
Renato **IVANUŠ** - član
PROKURISTICA
Darija **PRŠA**
GLAVNA UREDNICA
Slavica **BAKIĆ**
GLAVNA UREDNICA SUPERDESKA
Dijana **PAVLOVIĆ**
UREDNIK DIGITALNIH IZDANJA
Damir **KUNDIĆ**
IZVRŠNI UREDNIK
Dražen **HERLJEVIĆ**
UREDNIČKI KOLEGIJ
Nenad **HLAČA** – NOVOSTI i SVIJET
Danijela **BAUK** - NEDJELJNI BROJ
Helena **FOGAS** – RIJEKA
Boris **PEROVIĆ** – REGIJA
Zlatko **HORVAT** – SPORT
Kim **CUCULIĆ** – KULTURA i MEDITERAN
Ivana **KOCIJAN** – MOZAIK
GRAFIČKA SLUŽBA
Tea **LILIĆ PRIBANIĆ**
TAJNICA REDAKCIJE
Branka **VRABEC**
DOPISNIŠTVO U ZAGREBU
Ulica Matka Laginje 6
WEB PORTAL
novilist.hr
E-mail: portal@novilist.hr
MARKETING I PROMOCIJA
Rijeka, Zvonimirova 20a
Direktorica:
Silvija **GERC VODOPIJA**
Telefon: 051/650-088
Telefax: 051/650-110
E-mail: oglasi@novilist.hr
Web: marketing.novilist.hr
TISKARA I KOMERCIJALA
Telefon: 051/650-024
Telefax: 051/650-036
E-mail: tiskara@novilist.hr
OGLASNI ODJEL RIJEKA
Andrije Medulića 6-8,
Telefon: 051/212-102
E-mail: oglasni.rijeka@novilist.hr
Web: http://oglasni.novilist.hr
PRETPLATA
Telefon: 051/650-170
Radno vrijeme od 7.30 do 15.30 sati
TISAK
NOVI LIST d.d. Rijeka
List izlazi svaki dan. Rukopise i materijale ne vraćamo.

HRT Radio Rijeka

07.00 Jutarnja kronika
07.21 Vrijeme
07.25 Ma nan se spi
08.00 Najava događaja
08.15 Puntapet
08.30 Kamo danas
08.40 Katolički vidici
09.00 Vrijeme za vrijeme
09.15 Zlatne godine
09.30 Baltazar
10.00 Vijesti Radio Rijeke
11.00 Priko Učke
12.00 Vijesti Radio Rijeke
12.05 Na obedu
14.00 Vijesti Radio Rijeke
14.45 Vrijeme za vrijeme
15.00 Danas aktualno
16.00 Nedjelja popodne
16.30 Kamo danas 2
16.45 Ne pozabimo
17.00 Glazba Radio Rijeke
18.00 Play lista
19.30 Akademskih kvarat ure
19.45 Nedjelja popodne
20.00 Metanoia
20.30 Glazba Radio Rijeke
20.45 Susreti
21.00 DJ Šošo
22.00 Kronika dana

Ostali programi

KANAL RI

07.20 Školska liga, emisija o sportu **07.50** Željko Marušić i gosti, talk show (r) **08.40** Glazbeni kanal/Tv prodaja **12.15** Naš Bakar, reportaža **12.30** Bilanca uspjeha, talk show **13.05** DW: Euromaxx, magazin **13.40** Veterinarska ordinacija, emisija **14.10** Glazbeni kanal/TV prodaja **15.00** Biblijska istina, vjerska emisija **15.20** Kratki rezovi, emisija o filmu **15.50** Glazbeni kanal/TV prodaja **16.25** Ča skalica, čakavska glazbena emisija (r) **17.25** VIDICI, emisija o kulturnoj baštini **18.00** DNEVNIK **18.20** TV prodaja **18.35** Sport nedjeljom, emisija **20.10** Rotor, emisija o oktanskim i ekstremnim sportovima **21.00** Art caffe, emisija o kulturi **22.00** DNEVNIK (r) **22.20** ICT na ti, talk show **23.00** Zapisano u zvijezdama, astro show (18)

TV NOVA

11.00 Agrokultura, poljoprivredna emisija **12.00** Boje zemlje **12.30** Energetska medicina **13.00** Lifestyle TV **14.00** Art Club **14.30** Volin te Istro **15.20** Domisan predstavlja **15.40** Trajnaninenaj **16.30** Veterinarska ordinacija **17.00** Mali svijet, emisija o dječjem svaralaštvu **17.30** Kronika Grada Novigrada **18.00** Trdi ča Kafić **18.30** Novi milenij **19.00** Rovinjska kronika **19.30** Panoramica settimanale **20.00** Špica s Macanom **20.50** Dokumentarci dr. Semira Osmanagića **23.10** Vrata sudbine, emisija o alternativnom načinu života

HRT 4

17.47 Talenti EU regija **18.02** Romano Bolković - 1 na 1: Veljko Popović, talk show **18.53** Vrijeme RH sutra **18.54** Vrijeme Europa sutra **18.56** Vrijeme svijet sutra **19.00** Dnevnik 2 **19.53** Vrijeme RH sutra **19.54** Vrijeme Europa sutra **19.56** Vrijeme svijet sutra **20.00** HAK - promet info **20.01** Nedjeljom u 2 **21.00** Pregled dana **21.45** Manjinski mozaik: Biser našeg sela **22.00** Intervju tjedna **22.43** Studio 4: U fokusu **23.10** Vijesti na engleskom jeziku **23.20** Vijesti na španjolskom jeziku **23.30** Studio 4: Jutarnji intervju **23.50** #REPORTAŽE: Koogle **00.10** Vijesti iz kulture

Jabuka TV

07.30 Serbus Zagreb, informativna emisija **08.00** Svakodnevica, mozaična emisija **09.30** Backstage, ep.8, serija **10.00** Minute bijele kute, emisija o zdravlju **11.00** Moda XL **13.00** Hrana i vino, kulinarski show **13.30** Pjesmom te zovem, zabavno-glazbena emisija **15.15** Odaberi zdravlje, emisija o zdravlju **16.15** Lifestyle TV!, magazin **17.00** Veterinarska ordinacija, emisija o kućnim ljubimcima **17.30** Odaberi zdravlje, emisija o zdravlju **18.30** Srce Hrvatske, mozaična emisija **19.00** Serbus Zagreb - tjedni pregled, informativna emisija **20.00** Fio Show, zabavno-glazbena emisija **23.00** Zlatna zora (18), alternativni kutak

CMC

08.00 24 sata vijesti **08.05** 100% hitovi **09.00** CMC Mix **10.00** 100% hitovi **11.00** CMC Mix **12.00** Dobar dan **13.00** 100% hitovi **14.00** CMC Mix **15.00** Dalibor Petko Show: TV EYE i Adastra **17.00** CMC Mix **18.00** 100% hitovi **19.00** CMC Mix **20.00** Portret - Jasmin Stavros **21.00** 24 sata vijesti **21.05** Koncert tjedna: Damir Kedžo, Live@Trsat Castle **22.00** 100% hitovi **23.00** CMC Mix **00.00** 100% hitovi **01.00** 24 sata vijesti

www.novilist.hr
NEDJELJA
16. STUDENOGA 2025.
NL 125 GODINA TRADICIJE

ČITAJ NOVI LIST 0-24
SKENIRAJ ZA VIŠE VIJESTI BEZ PRESTANKA!

STO LET BALE VA ZAMETU Revijalnim utakmicama obilježena stota obljetnica NK Zamet

Živet će večno zametski nogomet!

Imamo sve ekipe, od morčića pa do veterana. Zbog toga ima simbolike u ovome danas, da su najmlađi igrali protiv Rijeke, a veterani protiv hrvatske reprezentacije - rekao je predsjednik Miličković

Zajednička fotografija veterana Zameta i hrvatske nogometne reprezentacije

Ivan VOLARIĆ
Snimila Ana KRIŽANEC

RIJEKA »Nova dečina za balun sad teču. Bandijeru našu trdo čuvaju. Vnuki njihi igrat će još sto let, živet će večno zametski nogomet...« Završni su to stihovi himne NK Zameta čiji tekst i glazbu potpisuje Krešimir Špralja. Skladbu je izveo Vlatko Filčić - File netom nakon nastupa Zametskih zvončara, a prije nego što su veterani Zameta i hrvatske nogometne reprezentacije započeli svoj revijalni ogled na malonogometnom igralištu kraj doma na Zametu. Na velikoj tribini natiskalo se nekoliko generacija igrača riječkoga četvrtoligaša, prijatelja kluba, uzvanika, roditelja i simpatizeri. Bio je to najljepši mogući uvod u glavni dio svečanosti pod nazivom: »Sto let bale va Zamete«, odnosno svečanosti kojom se obilježilo stoljeće nogometa u ovom dijelu grada kojega mnogi u sportskom smislu uglavnom prepoznaju po vrsnim rukometašima i rukometašicama.

Sve je počelo 1911.

No, i nogometaši Zameta se imaju čime pohvaliti. Možda ne reprezentativcima i prvoligaškim visinama, ali kroz klub su prošle generacije i generacije nogometaša iz zapadnog dijela Rijeke. Uostalom, kako je dugogodišnji predsjednik kluba Zoran Miličković u govoru kazao, nisu slučajno svečarskog nogometno poslijepodne otvorili oni najmlađi, a zaključili oni koji nisu baš više baš tako mladi - veterani. - Nogomet se na Zametu počeo igrati prije više od sto godina. Prema našim saznanjima prvi klub, koji je počeo djelovati 1911. bio je NK Jadran. Nakon toga dolazi 1925. kada se osnovao NK Zamet. U povijesti kluba bilo je svega. Dva svjetska rata, ekonomska kriza... Zbog toga nije bilo kontinuiteta. Godine 1975. jedna grupa mladih entuzijasta predvođena s pokojnim Borisom Srdočem odlučila je ponovo pokrenuti klub. Od tada do danas NK Zamet više nikada nije prestao s radom. Ono na što smo posebno ponosni je da smo te 1975. imali jednu ekipu seniora, 1978. jednu ekipu juniora, a danas 2025. imamo 12 ekipa s preko 250 registriranih igrača. Imamo sve ekipe, od morčića pa do veterana. Trenutno smo jedini klub u gradu koji ima veterane u natjecanju. Zbog toga ima simbolike u ovome danas, da su najmlađi igrali protiv NK Rijeke, a naši veterani protiv hrvatske reprezentacije - rekao je Miličković.

Emotivni trenuci

Miličković je pozdravio brojne uzvanike iz Primorsko-goranske županije, Riječkog sportskog saveza, grada Rijeke i NS-a Primorsko-goranske županije...

Kao i uvijek u ovim prilikama nije izostalo prigodno darivanje i prigodni govori.

U poluvremenu veteranske utakmice posebno emotivan trenutak bio je kada su na teren izašli igrači koji su te davne 1975. godine sudjelovali u revitalizaciji kluba. Predrag Drašković primio je prigodni dar od dopredsjednika kluba Maura Delpina. Igrao je za Zamet prije 50 godiina, a pola stoljeća kasnije s kapetanskom trakom poveo je veterane Zameta i u ogled protiv Vatrenih! Klupska legenda u pravom smislu tih riječi. Nagrađeni su i neki njegovi suigrači iz tih dana, pa Zoran Miličković na tridesetogodišnjem predsjedničkom stažu, a najviše su se na kraju svemu radovali oni najmlađi. Ne samo jer su U-9 selekcije Zameta i Rijeke odigrali »miroljubivih« 2:2 već zbog igrača u kockastim dresovima. Za veteransku reprezentaciju nisu nastupili najavljeni Vedran Ćorluka i Danijel Subašić, no tu su bila itekako poznata imena s riječkih terena: Velimir Radman, Sandi Dobrić i Kristijan Čaval. Njima se priključio i Nikola Šafarić, bivši veznjak Rijeke i aktualni trener Varaždina, koji je ponovo pokazao da se itekako dobro osjeća na riječkim nogometnim terenima. Dečki u kockastim dresovima ozbiljno su shvatili utakmicu za razliku od Zamećana koji su odigrali utakmicu u revijalnom tonu i primili - devet pogodaka. Doduše, Igor Rubčić i Danijel Ljubović na kraju su uspjeli malo popraviti konačan rezultat, dojam i raspoloženje uoči onoga najvažnijega - trećeg poluvremena.

Vlatko Filčić - File

Klinci Zameta odigrali su 2:2 protiv vršnjaka Rijeke

Zoran Miličković primio je dres od sportskog direktora Klaudija Škalamere

ERSTE
100% ONLINE
Uz George gotovinski kredit ti biraš kako sviraš.
Provjeri uvjete na erstebank.hr ili na 0800 7890.

Valute označene zvjezdicom za koje Banka ne objavljuje kupovni i prodajni tečaj za efektivu ne smatraju se valutama s Tečajne liste Banke u kojima Banka vodi transakcijske račune i/ili zaprima gotovinske naloge za plaćanje i/ili provodi otkup deviza. Tečajevi za predmetne valute (tečajevi za devize) koriste se za preračunavanje u bezgotovinskim transakcijama.

TEČAJNA LISTA BROJ: 225
Erste & Steiermärkische Bank d.d.
Primjenjuje se od 15.11.2025.

Valuta	Jed.	Kupovni za efektivu	Kupovni za devize	Srednji za devize	Prodajni za devize	Prodajni za efektivu	Srednji tečaj HNB
AUD	1	1,856000	1,836900	1,784700	1,732400	1,713300	1,784700
CAD	1	1,698400	1,680800	1,633100	1,585300	1,567700	1,633100
CZK	1	25,238500	24,905700	24,198000	23,490200	23,157400	24,198000
DKK	1		7,686300	7,467900	7,249400		7,467900
HUF	1	401,450700	396,158300	384,900000	373,641600	368,349300	384,900000
JPY	1	186,926400	184,462100	179,220000	173,977800	171,513500	179,220000
NOK	1		12,071500	11,728500	11,385400		11,728500
SEK	1		11,304700	10,983500	10,662200		10,983500
CHF	1	0,955200	0,945300	0,918500	0,891600	0,881700	0,918500
GBP	1	0,919900	0,910400	0,884600	0,858700	0,849200	0,884600
USD	1	1,211300	1,198800	1,164800	1,130700	1,118200	1,164800
BAM	1	2,032100	2,011000	1,955830	1,900500	1,879500	1,955830
PLN	1	4,414800	4,356600	4,232800	4,108900	4,050700	4,232800